

(Ministru kabineta
2014. gada
rīkojums Nr.)

**Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes
2014.–2020. gadam
(Informatīvā daļa)**

SATURS

SATURS	2
SAĪSINĀJUMI.....	3
IEVADS	4
SASAISTE AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM	6
PAMATPRINCIPI	9
MĒRĶIS, APAKŠMĒRĶI, POLITIKAS UN DARBĪBAS REZULTĀTI UN TO RĀDĪTĀJI	11
RĪCĪBAS VIRZIENI.....	14
1. Pārvaldes kvalitāte: pakalpojumi un institucionālā sistēma	14
1.1. Valdības centra stiprināšana.....	14
1.2. Valsts pārvaldes institūciju darbības un pakalpojumu kvalitātes uzlabošana	16
1.3. Kvalitātes vadības sistēmas attīstība	18
1.4. Administratīvā sloga samazināšana.....	19
1.5. Valsts pārvaldes institūciju darba organizācijas un sadarbības pilnveidošana reģionos	22
2. Cilvēkresursu politikas attīstība	23
2.1. Profesionālas valsts pārvaldes attīstība	23
3. Attīstības plānošana un finanšu vadība	28
3.1. Attīstības plānošanas sistēmas attīstība.....	28
3.2. Finanšu vadības un stratēģiskās plānošanas uzlabošana	30
3.3. Politikas plānošanas un likumdošanas procesa sasaiste	31
4. Inovācijas, sabiedrības līdzdalība un sadarbība valsts pārvaldē.....	32
4.1. Inovāciju radīšana un izmantošana valsts pārvaldē.....	32
4.2. Sabiedrības tiesiskās apziņas stiprināšana un iesaistīšana lēmumu pieņemšanas procesos un mūsdienīgas komunikācijas nodrošināšana.....	33
4.3. Valsts un privātā sektora sadarbības uzlabošana.....	36
4.4. Valsts pārvaldes attīstības pieredzes apmaiņas nodrošināšana.....	38
5. Pašvaldību sistēmas attīstība	38
5.1. Vispārīgie jautājumi pašvaldību darbības pilnveidošanai	38
5.2. Valsts pārvaldes funkciju decentralizācija	40
TURPMĀKĀ RĪCĪBA	42
IETEKMES NOVĒRTĒJUMS UZ VALSTS UN PAŠVALDĪBU BUDŽETIEM.....	63
PĀRSKATU SNIEGŠANAS UN NOVĒRTĒŠANAS KĀRTĪBA.....	64

SAĪSINĀJUMI

ĀM	Ārlietu ministrija
EM	Ekonomikas ministrija
ES	Eiropas Savienība
FM	Finanšu ministrija
IDS	Iestādes darbības stratēģija
IKP	Iekšzemes kopprodukts
IKT	Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas
IZM	Izglītības un zinātnes ministrija
KM	Kultūras ministrija
LM	Labklājības ministrija
LRP	Labāka regulējuma politika
NAP2020	Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam
NVO	Nevalstiskās organizācijas
OECD	The Organisation for Economic Co-operation and Development (Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija)
PKC	Pārresoru koordinācijas centrs
PVN	Pievienotās vērtības nodoklis
TM	Tieslietu ministrija
VARAM	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
VAS	Valsts administrācijas skola
VK	Valsts kanceleja
VPIL	Valsts pārvaldes iekārtas likums
WGI	The Worldwide Governance Indicators (Pasaules pārvaldes rādītāji)

IEVADS

Ievērojot Deklarācijā par Laimdotas Straujumas vadītā Ministru kabineta iecerēto darbību 27., 28. un 29.punktā noteikto (Turpināsim veidot profesionālu, efektīvu, modernu, uz rezultātu orientētu valsts pārvaldi, veicinot attālinātā darba iespējas, ieviešot e-pārvaldes principus publisko pakalpojumu sniegšanā, panākot uzlabojumus "Network Readiness" indeksa reitingā; Regulāri izvērtēsim administratīvo slogu un sniegsim priekšlikumus tā mazināšanai; Veicināsim efektīvāku reģionu institucionālās un teritoriālās sistēmas darbību valsts pārvaldes un reģionālās attīstības jautājumu risināšanā), Valsts kanceleja ir izstrādājusi „Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam”.

Valsts pārvaldes reformas aizsākās jau 1990.gadā un esošais plānošanas periods (2014.-2020.gads) ir jau ceturtais nozīmīgākais plānošanas periods valsts pārvalde politikas attīstībā. 2008.gadā tika apstiprinātas pamatnostādnes „Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2008.-2013.gadam - LABĀKA PĀRVALDĪBA: PĀRVALDES KVALITĀTE UN EFEKTIVITĀTE”. Šo pamatnostādņu mērķis bija veidot tiesisku, efektīvu un kvalitatīvu valsts pārvaldi, kas nodrošina valsts pārvaldes sniegtos pakalpojumus atbilstoši sabiedrības vajadzībām. Pamatnostādņu īstenošanu ievērojami ietekmēja plānošanas periodā piedzīvotā ekonomiskā krīze, kas daudzus pamatnostādņu uzdevumus un to īstenošanu aizkavēja, kā rezultātā pamatnostādņu novērtējumā tika secināts, ka tas ir vairāk kā vidusposma (midterm) novērtējums, ne gala (ex-post) novērtējums. Tai pašā laikā, sākoties valsts ekonomiskajai krīzei, vienlaikus tika pavērts ceļš arī strukturālajām reformām valsts pārvaldē. Ar Ministru kabineta 2009.gada 22.jūlija rīkojumu Nr.483 tika apstiprināts plāns „Pasākumu plāns valsts pārvaldes sistēmas un civildienesta optimizēšanai”. Līdz ar to valsts pārvalde kopš 2001.gada piedzīvojusi reformu – attīstības – strukturālo reformu ceļu.

Ievērojot minēto, šajā plānošanas periodā saglabāta virkne iepriekšējā plānošanas perioda pamatelementi un rīcības virzieni valsts pārvaldes attīstības politikai, vienlaikus fokusējoties uz galvenajiem principiem valsts pārvaldes attīstībā – efektivitāte, tiesiskums, samērojamība, pieejamība, elastība un sadarbība. Tāpat nākamā plānošanas perioda viena no būtiskākajām prioritātēm valsts pārvaldei ir Latvijas pievienošanās OECD¹, kas veicinās valsts pārvaldes kvalitātes attīstību un labāku publisko pakalpojumu sniegšanu mūsu valsts iedzīvotājiem, šajā procesā izmantojot citu ekonomiski attīstītāko valstu pieredzi.

Lai izvērtētu Latvijā paveikto valsts pārvaldē pēdējos septiņos gados un ekonomiskās krīzes ietekmi uz valsts pārvaldes attīstību, Valsts kanceleja 2012.gadā pasūtīja un 2013.gadā tika turpināts pētījums „Valsts pārvaldes novērtējums”², kas ietvēra pamatnostādņu „Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2008 – 2013.gadam. PĀRVALDES

¹ Latvijas iestāšanās OECD (Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija) jau ilgu laiku bijusi Latvijas nozīmīgākā ekonomiskā un ārpolitikas prioritāte. 1996. gadā Latvija, Lietuva un Igaunija kopīgi iesniedza deklarāciju, kurā tika pausta Baltijas valstu vēlēšanās nākotnē iegūt OECD dalībvalsts statusu. Latvijas mērķis pievienoties OECD atkārtoti tika pausts 2004. gadā un nostiprināts Latvijas Republikas Ministru kabineta 2004. gada 17. augustā pieņemtajās Latvijas un OECD sadarbības politikas pamatnostādņēs. Vēlme iestāties OECD tika pausta arī 2006. gadā, savukārt 2012. gada 26. jūnijā OECD ģenerālsekretāram Anhelam Gurijam tika iesniegta Latvijas Republikas Ministru prezidenta Valda Dombrovska vēstule ar atkārtotu pieteikumu par Latvijas iestāšanos OECD. 2013. gada 30. maijā Parīzē notiekošajā OECD Padomes sēdē dalībvalstis pilnvaroja organizācijas ģenerālsekretāru uzsākt sarunas ar Latviju par pievienošanās organizācijai. 2013. gada 15. oktobrī OECD Padome apstiprināja Latvijas iestāšanās sarunu „Ceļa karti”, savukārt OECD ģenerālsekretāra vietnieka Viljama Denversa vizītes laikā Rīgā 2013. gada 9. un 10. decembrī tika uzsāktas pievienošanās sarunas, kuras plānots noslēgt līdz 2015. gada beigām

² Pētījums veikts Valsts kancelejas administrētā projekta „Atbalsts strukturālo reformu ieviešanai valsts pārvaldē” (identifikācijas Nr. 1DP/1.5.1.1.1./10/IPIA/CFLA/004/002) aktivitātes Nr. 3.2. „Strukturālo reformu ieviešanas ietekmes novērtēšana” ietvaros, „Valsts pārvaldes politikas novērtējums”, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/> MKPamn_170914_valsts_parvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

KVALITĀTE UN EFEKTIVITĀTE” un plāna „Pasākumu plāns valsts pārvaldes sistēmas un civildienesta optimizēšanai” gala novērtējumu (ex-post). Ar detalizētiem pētījuma rezultātiem var iepazīties Valsts kancelejas mājas lapā, vietnē <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>. Līdz ar to, lai gan plānošanas perioda laikā ieviesta virkne jaunu iniciatīvu, veiktas reformas valsts pārvaldes institucionālajā kārtībā, kā arī cilvēkresursu politikā, 2014.-2020.gada plānošanas perioda pamatnostādņēs ir ietverts ievērojams skaits ar valsts pārvaldi un tās darbības efektivitāti saistītu jautājumu – attīstības plānošana un finanšu vadība, institucionālie jautājumi, pakalpojumu kvalitāte un pieejamība, valdības centra stiprināšana, valsts pārvaldes funkciju decentralizēšana, kvalitātes vadība, administratīvā sloga samazināšana, valsts un privātā partnerība, cilvēkresursu attīstība, pilsoniskās sabiedrības stiprināšana un citi aktuāli jautājumi. Tādējādi pamatnostādnes izstrādātas, balstoties uz ieviesto reformu izvērtējumu un pastāvošo problēmu analīzi.

Plānošanas perioda ietvaros ir mainījušās par valsts pārvaldes politiku atbildīgās institūcijas. 2009.gadā ekonomiskās krīzes ietekmē tika veiktas reformas centrālajā valsts pārvaldē, likvidējot Īpašu uzdevumu ministra elektroniskās pārvaldes lietās sekretariātu, Īpašu uzdevumu ministra sabiedrības integrācijas lietās sekretariātu un Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministriju. Rezultātā funkcijas, kas saistītas ar valsts pārvaldes politiku (e-pārvalde, publisko pakalpojumu attīstība, pilsoniskās sabiedrības attīstība u.c.), tika nodotas jaunizveidotajai Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai, Kultūras ministrijai u.c. Tāpat, nodalot attīstības plānošanas funkcijas, 2011.gada 1.decembrī tika izveidota Ministru prezidenta tiešā pakļautībā esoša valsts attīstības plānošanas un koordinācijas vadošā (augstākā) tiešās pārvaldes iestāde – Pārresoru koordinācijas centrs (turpmāk – PKC). PKC veic nozaru politiku pārresorisko uzraudzību, izstrādā vidēja termiņa un ilgtermiņa plānošanas dokumentus un uzrauga to īstenošanu, kā arī koordinē deklarācijas par Ministru kabineta iecerēto darbību un Valdības rīcības plāna izpildi.

Par pamatnostādņu īstenošanu ir atbildīgas gan augstākās tiešās valsts pārvaldes iestādes, gan to padotības iestādes un pašvaldības. Vispārējo pamatnostādņu uzraudzību veic Valsts kanceleja, un Valsts kanceleja ir kopumā atbildīga par pamatnostādņu īstenošanu.

Pie atsevišķām sadaļām, ja tajās iekļaujama informācija, situācijas raksturojums vai problēmu analīze minēti saistītajā plānošanas dokumentā, minētas norādes uz tiem, novēršot informācijas dublēšanos. Tāpat būtiski, ka pamatnostādņēs ietverti uzdevumi, kas iekļauti attīstības plānošanas dokumentos, to projektos, vienlaikus norādot uz konkrēto pasākumu īstenošanas nozīmību, jo valsts pārvaldes politika ir izteikti horizontāla un aptver dažādu nozaru darbību. Atsevišķi jāmin, ka pamatnostādnes nepārklājas, bet ir cieši saistītas ar Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādņu 2014.-2020.gadam (VSS-314) projektu, īpaši, kas attiecas uz jautājumiem, kas skar cilvēkresursu politikas attīstību un valsts pārvaldes politiku kopumā.

Pamatnostādņu izstrāde apspriesta darba grupā „Valsts pārvaldes politikas attīstības darba grupa” (izveidota ar Valsts kancelejas direktores 2013.gada 14.oktobra rīkojumu Nr.54), kurā līdzdarbojās visu ministriju, PKC un Korupcijas novēršanas un apkarošanas biroja pārstāvji.

Pamatnostādņu izstrādē ievēroti Ministru kabineta 2009.gada 25.augusta noteikumos Nr.970 „Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā” noteiktā kārtība sabiedrības iesaistei, publicējot pamatnostādņu projektu Valsts kancelejas mājas lapā 20013.gada 16.decembrī un 2014.gada 9.jūlijā, neviens priekšlikums pamatnostādņu pilnveidei netika saņemts.

Esošās problēmas:

1. Trūkst vienota un efektīva risinājuma un instrumentu, kā veiksmīgi īstenot valsts pārvaldes reformas, kā arī nepieciešams turpināt darbu pie valsts pārvaldes institucionālās sistēmas un pakalpojumu kvalitātes uzlabošanas. Turpināms darbs pie administratīvā sloga samazināšanas iedzīvotājiem un komersantiem, valsts pārvaldes institūciju darba organizācijas pilnveidošanas.
2. Samazinoties iedzīvotāju skaitam, turpināmas iniciatīvas profesionālas valsts pārvaldes attīstībā, vienlaikus nodrošinot efektīvus risinājumus valsts pārvaldē nodarbināto kompetences un kapacitātes paaugstināšanā, kā arī atalgojuma sistēmas pilnveidošanā.
3. Galvenās problēmas attīstības plānošanas sistēmā saistītas ar plānošanas sistēmas īstenošanu praksē, veicot politikas plānošanas dokumentu izstrādi, īstenošanu un novērtēšanu, kā arī veicot starpnozaru politikas plānošanu. Tāpat turpināms darbs pie finanšu vadības un stratēģiskās plānošanas sasaistes uzlabošanas, politikas plānošanas un likumdošanas procesu sasaistes.
4. Aktuāls jautājums par inovāciju radīšanu un izmantošanu valsts pārvaldē, kā arī sabiedrības tiesiskās apziņas stiprināšanu un iesaistīšanu lēmumu pieņemšanas procesos, nodrošinot mūsdienīgu abpusēju komunikāciju. Atsevišķi risināmi jautājumi par valsts un privātā sektora sadarbības uzlabošanu un valsts pārvaldes pieredzes apmaiņas nodrošināšanu.
5. Administratīvi teritoriālās reformas procesā neatrisinātās problēmas būtiski kavē pašvaldību administratīvās kapacitātes nostiprināšanu un attīstību, tādējādi nepieciešams izstrādāt ilgtermiņa pašvaldību sistēmas attīstības politiku.

SASAISTE AR CITIEM PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Pamatnostādnes ietver jau ceturto plānošanas ciklu valsts pārvaldes politikas attīstībā, orientējoties uz jau izveidotās sistēmas pilnveidošanu. Pamatnostādnes aptver pēc iespējas visus valsts pārvaldes attīstībai būtiskos elementus - valsts pārvaldes procesus, institūcijas un cilvēkresursus, tādējādi īstenojot kompleksu pieeju nākamajā plānošanas perioda rīcības virzienu noteikšanā un uzdevumu definēšanā. Pamatnostādnes attiecas uz valsts pārvaldi kopumā, tas ir, gan uz tiešās pārvaldes iestādēm, gan atvasinātām publiskām personām (plānošanas reģioniem un pašvaldībām) saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumā noteikto, gan atsevišķos aspektos – uz valsts pārvaldes iestādēm, kas nav padotas Ministru kabinetam un valsts kapitālsabiedrībām, kā arī privātpersonām, kam deleģēti konkrēti valsts pārvaldes uzdevumi.

Izstrādājot pamatnostādnes, ir ņemti vērā Nacionālā attīstības plānā 2014.-2020.gadam (apstiprināts ar 2012.gada 20.decembra Saeimas lēmumu) (turpmāk – NAP2020) noteiktās prioritātes un to rīcības virzienus, kas ietver arī valsts pārvaldes darbības spējas stiprināšanu. NAP2020 ir cieši saistīts ar "Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam" (Latvija2030) un "Nacionālo reformu programmu stratēģijas "ES2020" īstenošanai". Tāpat ievēroti Valsts stratēģiskā ietvardokumenta 2007.-2013.gadam (Latvija un Eiropas Komisija, parakstīts 2007.gada 25.septembrī), Partnerības līgumā Eiropas Savienības investīciju fondu 2014.-2020.gada plānošanas periodam un darbības programmas "Izaugsme un nodarbinātība" projektā³ paredzētie pasākumi.

Rīcības virzienu, uzdevumu un sasniedzamo rezultātu noteikšanai ir izmantoti saistīto jomu politikas plānošanas dokumenti:

- ✓ Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.-2020.gadam (apstiprināts ar Saeimas 2012.gada 20.decembra lēmumu)
- ✓ Attīstības plānošanas sistēmas uzlabošanas pasākumu plāns 2014.-2016.gadam (MK 25.02.2014. rīkojums Nr. 84)
- ✓ Valsts pārvaldes cilvēkresursu attīstības koncepcija (MK 06.02.2013.rīkojums Nr.48)
- ✓ Koncepcija par publisko pakalpojumu sistēmas pilnveidi (MK 19.02.2013.rīkojums Nr.58)
- ✓ Latvijas Konverģences programma 2013.-2016.gadam (MK 29.04.2013.)
- ✓ Vienotas valsts iestāžu finanšu un vadības grāmatvedības sistēmas un finanšu analīzes rīka izveide, nodrošinot finanšu un cilvēkresursu vadību koncepcija (04.07.2012. MK rīkojums Nr. 311)
- ✓ Informācijas sabiedrības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020.gadam (Ministru kabineta 2013.gada 14.oktobra rīkojums Nr. 486)
- ✓ Reģionālās politikas pamatnostādnes 2013.-2019.gadam (Ministru kabineta 2013.gada 29.oktobra rīkojums Nr. 496)
- ✓ Tiesu iekārtas attīstības pamatnostādnes 2009.–2015.gadam (Ministru kabineta 2009.gada 7.oktobra rīkojums Nr.685)
- ✓ Koncepcija „Valsts informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pārvaldības organizatoriskais modelis” (Ministru kabineta 2013.gada 19.februāra rīkojums Nr. 57)

³ Eiropas Komisijas lēmums par Partnerības līgumu Eiropas Savienības investīciju 2014.–2020.gada plānošanas periodam pieņemts 2014.gada 20.jūnijā
MKPamn_170914_valsts_parvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

- ✓ Pamatnostādņu projekts „Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam” (VSS-314)

Atsevišķi jāmin, ka NAP2020 redzējumā par Latviju 2020.gadā "Ekonomikas izrāviens –katra Latvijas iedzīvotāja un valsts labklājības pieaugumam!" noteikts, ka sasniedzamie rādītāji Latvijai 2020.gadā atspoguļo to, ka „valsts pārvalde ir mazinājusi administratīvo slogu un pārskatījusi funkcijas, lai nodrošinātu vienkāršu, pārskatāmu un ērtu minimāli nepieciešamo procedūru kopumu, kas uzņēmējdarbības aktivitāti atbalsta, nevis bremzē. Tiesiskuma un efektīvas likumu piemērošanas nodrošināšana ikvienā darbības jomā ir svarīgākais princips”. Tāpat noteikts, ka „valsts pamatuzdevums ir atbildēt par iedzīvotāju fizisko drošību un tiesisko aizsardzību, ievērojot principu" viens likums, viena taisnība visiem". Par drošības un tiesību aizsardzības iestāžu uzturēšanu un profesionalitāti rūpējas valsts, nodrošinot izglītību un mūsdienīgas karjeras iespējas darbiniekiem. Tām ir plašs sabiedrības atbalsts, jo to pienākumi tiek pildīti, nodrošinot iedzīvotāju izpratni un līdzdalību.” Kā viens no nozīmīgākajiem uzdevumiem valsts pārvaldei ir nodrošināt pakalpojumu pieejamību - „iedzīvotājiem jebkurā Latvijas vietā ir pieejami valsts un pašvaldību pakalpojumi elektroniskā veidā, kā arī vienotajos klientu apkalpošanas centros. Iedzīvotāji par šīm iespējām ir labi informēti.” Ievērojot minēto, NAP2020 ir cieša saikne ar valsts pārvaldes politikas attīstību nāktajam plānošanas periodam, kas spilgti iezīmē rīcības virzienus, kuros jāstrādā arī turpmāk.

Kopumā vērtējot NAP2020 un valsts pārvaldes attīstības mērķu sasaisti, iezīmējas vairāki kopējie darbības virzieni nākotnes valsts pārvaldes attīstības politikas plānošanā. Pirmkārt, administratīvā sloga mazināšana uzņēmējiem lielā mērā ietekmēs tautsaimniecības virzību ekonomiskās attīstības virzienā. Otrkārt, publisko pakalpojumu pieejamības nodrošināšana padarīs pievilcīgāku uzņēmējdarbības vidi, kā arī nodrošinās ērtu pakalpojumu pieejamību iedzīvotājiem, un, treškārt, pilsoniskās līdzdalības stiprināšana netieši ietekmēs arī politikas plānošanas kvalitāti un budžeta līdzekļu lietderīgāku izmantošanu.⁴

⁴ „Valsts pārvaldes politikas novērtējums”, Gala ziņojums par valsts pārvaldes politikas novērtējumu un priekšlikumiem nākamajam plānošanas periodam, 74.-75.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/> MKPamn_170914_valsts_pārvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

PAMATPRINCIPI

Balstoties uz iepriekšējā plānošanas periodā veikto pasākumu izvērtējumu, kā arī būtiskākajām tendencēm, kas izriet no ārvalstu prakses analīzes, var identificēt sešus pamatprincipus, kuru piemērošana valsts pārvaldē ir svarīga, lai nodrošinātu turpmāk izvērīto mērķu sasniegšanu un rīcības virzienu īstenošanu⁵:

- ✓ Elastība;
- ✓ Sadarbība;
- ✓ Efektivitāte;
- ✓ Tiesiskums;
- ✓ Samērojamība;
- ✓ Pieejamība.

Jāņem vērā, ka Teritorijas attīstības plānošanas principus nosaka Teritorijas attīstības plānošanas likums.

Elastības princips - Elastība ir radošuma aspekts, tā ir spēja vajadzības gadījumā mainīt pieeju problēmas risināšanai. Ja tiek konstatēts, ka izvēlētais problēmas risināšanas ceļš nedod vēlamo efektu, ir jāmaina pieeja tās risināšanai un jāatrod citas pieejas. Tāpat normatīvajā regulējumā noteiktā rīcības brīvība ir jāizmanto radoši sabiedrības interesēs, kas var attiekties uz inovācijām valsts sniegto pakalpojumu organizēšanā vai valsts pārvaldes cilvēkresursu vadībā.

Sadarbības princips - Politikas veidošanā būtiska loma ir valsts pārvaldei, kas pārvaldības procesos iesaista nevalstisko un privāto sektoru. Jāņem vērā, ka būtiskākie mūsdienu sabiedrības izaicinājumi – konkurētspēja, vides ilgtspēja, informācijas sabiedrība, starptautisko krīžu vadība u.c. – ir starpnozaru jautājumi un neatbilst valsts pārvaldes organizāciju funkciju dalījumam. Līdz ar to koordinācija ārpus organizāciju robežām ir kļuvusi par nozīmīgu aspektu arī valsts pārvaldes darbā, tādējādi aktualizējot nepieciešamību koordinēt gan politikas saturu, gan tās īstenošanas mehānismus. Tāpat nozīmīga ir reģionālās politikas un nozaru politiku koordinēšana visos pārvaldes līmeņos, ņemot vērā, ka nozaru politikas arī lielā mērā ietekmē teritoriju attīstību savās kompetences jomās, ietverot nacionālā līmeņa aktivitātes, kas vienlaikus ir saistītas ar reģionālās politikas īstenošanu, attiecīgi katras nozaru politikas īstenošanas rezultāti neizbēgami „nogulsņējas” kādā teritorijā.

Efektivitātes princips - Efektīva valsts pārvalde principa šaurākajā izpratnē ir pakalpojumu vienības sniegšana par iespējami zemākām izmaksām, maksimāli taupīgi izmantojot finanšu līdzekļus. Efektīva valsts pārvalde principa plašākajā nozīmē ir elastīga un laikā atsaucas uz politisko pieprasījumu, nodrošinot caurskatāmus pakalpojumus ar zemām administratīvajām izmaksām, apzinoties mērķa grupas vajadzības un nodrošinot maksimāli iespējamo taisnīguma principu. Tādējādi efektivitāte ir pakāpe, kādā sistēma (valsts pārvalde) vai tās sastāvdaļas sasniedz vēlamo rezultātu (izpilda savas funkcijas) salīdzinājumā ar resursu patēriņu.

Tiesiskuma princips - Valsts pārvaldei savā darbībā ir jāievēro likums un tiesības, tostarp tiesību princips. Tas nozīmē, ka valsts pārvaldei ir jānodrošina privātpersonu (sabiedrības kopumā) tiesību un brīvību ievērošana. Tiesiskuma princips primāri izriet no Latvijas Republikas Satversmes 1.panta, ka Latvija ir demokrātiska republika. Tuvāk tiesiskuma princips ir paskaidrots Administratīvajā procesa likuma 7.pantā (iestādes un tiesas rīcībai

⁵ „Valsts pārvaldes politikas novērtējums”, Gala ziņojums par valsts pārvaldes politikas novērtējumu un priekšlikumiem nākamajam plānošanas periodam (2013), 76.-79.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>
MKPamn_170914_valsts_parvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

jāatbilst tiesību normām. Iestāde un tiesa darbojas normatīvajos aktos noteikto pilnvaru ietvaros un savas pilnvaras var izmantot tikai atbilstoši pilnvarojuma jēgai un mērķim).

Samērojamības princips - Lai gan efektivitātes princips lielā mērā ir vērsts uz izmaksu samazināšanu, tomēr valsts pārvaldes politikas kontekstā tas nevar tikt skatīts atrauti no samērojamības principa, kas nozīmē, ka rezultāti ir samērojami ar izmaksām. Sabiedrības, sadarbības partneru un klientu vajadzības nevar tikt pretnostatītas efektivitātei. Samērojamības princips nozīmē, ka valsts pārvalde un tās sniegtie pakalpojumi ir samērojami ar klientu vajadzībām.

Pieejamības princips - Pieejamības princips valsts pārvaldē galvenokārt izpaužas attiecībā uz pakalpojumu un informācijas pieejamību. Nodrošinot pakalpojumu pieejamību un vienlaikus ieviešot valsts pārvaldes sniegto pakalpojumu efektivitātes principu, jāapskata visas pakalpojumu saņēmēju grupas. Tāpat valsts pārvaldes politikas līmenī iespēju robežās nepieciešams attīstīt pakalpojumu pieejamību visām mērķa grupām, nodrošinot gan neklātienas pakalpojumu saņemšanas iespējas, attīstot elektronisko pakalpojumu pieejamību, gan arī neaizmirst par to iedzīvotāju daļu, kuriem nepieciešami klātienas pakalpojumi un, tādējādi nodrošinot pakalpojumu pieejamību no ģeogrāfiskā viedokļa. Šajā gadījumā reģionālo iestāžu optimizācija un vienas pieturas aģentūras principa ieviešana pakalpojumu saņemšanā var maksimāli satuvināt efektivitātes un pieejamības principu izmantošanu valsts pārvaldes pakalpojumu sniegšanā.

MĒRĶIS, APAKŠMĒRĶI, POLITIKAS UN DARBĪBAS REZULTĀTI UN TO RĀDĪTĀJI

Kā rāda attīstīto Rietumu valstu piemēri, labklājības valsti var veidot, ne tikai ceļot valsts ekonomiku, orientējoties uz sociāldemokrātisku un plašu labklājības politiku, bet daudz vairāk to ietekmē pozitīvas valsts iedzīvotāju kultūras normas, tostarp stingra darba ētika, augsts uzticības līmenis valstij, augsta iedzīvotāju līdzdalība sabiedriskajos procesos, ģimenes vērtības un individuālā atbildība. Tie ir politikas rezultāti, kas spilgti atspoguļo arī uzticību valsts pārvaldei un kopējo valsts pārvaldes attīstību. Latvijā pēdējo gadu laikā tieši valsts pārvaldes politika ir bijusi politikas joma, kas pakļauta reformām gan ekonomiskās krīzes ietekmē, gan atbildot uz sabiedrības spiedienu par valsts pārvaldes neefektivitāti. Arī daudzu citu valstu pārvaldes piedzīvo strukturālo reformu ceļu, tādējādi kopējās reformas iedalot 4 veidos:

- Pārdomāšana (rethinking) – jaunas, vispusīgas sistēmas pieeja valsts pārvaldei;
- Reformēšana (reforming) – jauni veidi kā funkcionēt valsts pārvaldei;
- Restrukturēšana (restructuring) – jauni veidi kā organizēt valsts pārvaldi;
- Samazināšana (retrenching) – valsts pārvaldes samazināšana vai noteiktu elementu likvidēšana.⁶

Katra valsts savu strukturālo reformu ceļā (ne vienmēr tās tā saucot) izvēlējusies vairākus veidus kā reformēt valsts pārvaldi ar mērķi to samazināt, samazināt tās izmaksas, veicināt efektivitāti un kvalitāti, vienlaikus nodrošinot sabiedrībai visus valsts pārvaldes pakalpojumus. Tāpat liela nozīme mūsdienās valsts pārvaldē ir informācijas tehnoloģijām, kas veicina to, lai valsts pārvalde būtu **mazāka** (pēc iespējas mazāks cilvēku skaits nodarbināts pie noteikta jautājuma), **labāka** (darbs paveikts augstākā kvalitātē), **ātrāka** (ātrāk apstrādāti dati līdz lēmuma pieņemšanai) un **stiprāka**⁷ (atvērta valsts pārvalde veido lielāku atbalstu sabiedrībā). Tāpat politikas analītiķi uzsver, ka valsts pārvaldei ir jāklūst ne tikai **ātrākai** un **gudrākai**, bet arī **personīgākai** – darbība vērsta uz katra indivīda jautājumu risināšanu individuālā līmenī.⁸ Ievērojot iepriekš minēto un balstoties uz ieviesto reformu izvērtējumu un problēmu analīzi, noteikts valsts pārvaldes politikas attīstības mērķis un tam atbilstošie rīcības virzieni.

Mērķis: Efektīva, pieejama, inovatīva, profesionāla un uz rezultātu vērsta valsts pārvalde.

Apakšmērķi:

1. Nodrošināta pilnvērtīga klātienē un neklātienē pakalpojumu pieejamība, vienlaikus ieviešot racionālu un pareizu⁹ valsts pārvaldes administratīvo un institucionālo struktūru.

⁶ Wallace J., Mathias M., Brotchie B., „Weathering the storm? A look at small countries’ public services in times of austerity” (2013), <http://www.carnegieuktrust.org.uk/CMSPages/GetFile.aspx?guid=9a28dc44-4c41-4dc6-9e02-fd40749cdc7a>

⁷ Yiu C., Fink S., Silva R., „Smaller, Better, Faster, Stronger: Remaking government for digital age” (2013), 8.lpp, <http://www.policyexchange.org.uk/images/publications/smaller%20better%20faster%20stronger.pdf>,

⁸ Yiu C., „The Big Data Opportunity: Making government faster, smarter and more personal” (2013), <http://policyexchange.org.uk/images/publications/the%20big%20data%20opportunity.pdf>

⁹ Apakšmērķis izstrādāts, pamatojoties uz E.Levita Valsts pārvaldes iekārtas likuma koncepcijā minētajiem galvenajiem valsts pārvaldes politikas attīstības pamatelementiem (Publicēts: „Latvijas Vēstnesis”, 2002., Nr.96) – (3) pareiza pārvaldes institucionālā un hierarhiskā uzbūve, (4) pareizas pārvaldes lēmumu pieņemšanas procedūras. Vienlaikus E.Levits skaidro, ka „Valsts pārvaldes institucionālā un hierarhiskā sistēma un lēmumu pieņemšanas procedūras uzskatāmas par “pareizām” tad, ja tās efektīvi nodrošina demokrātiskās valsts iekārtas noteiktu pamatprincipu (it sevišķi demokrātiskās kontroles un tiesiskuma principu) realizāciju. Piemēram, ja MKPamn_170914_valsts_parvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

2. Profesionāli, motivēti un godīgi valsts pārvaldē nodarbinātie¹⁰.
3. Efektīvi funkcionējoša attīstības plānošanas sistēma, kas īstenota, orientējoties uz rezultātiem un pamatojoties uz kvalitatīvu ietekmes novērtējumu.
4. Valsts pārvalde un sabiedrība sadarbojas, kā arī nodrošina efektīvu informācijas apmaiņu un viedokļu saskaņošanu, inovāciju ieviešanu valsts pārvaldes darbā.
5. Efektīva un sabiedrības vajadzībām atbilstoša pašvaldību attīstība.

Politikas un darbības rezultāti un to rezultatīvie rādītāji

Politikas mērķis	Efektīva, pieejama, inovatīva, profesionāla un uz rezultātu vērsta valsts pārvalde.			
Politikas rezultāts	Rezultatīvais rādītājs (Latvijas novērtējums atsevišķos WGI ¹¹ parametros)	2013.gads	2017.gads	2020.gads
Valsts pārvalde Latvijā ir pieejama, inovatīva, profesionāla un uz rezultātu vērsta	Publiskās pārvaldes efektivitāte	0,83 (2012)	0.90	1.00
	Likumdošanas kvalitāte	1,00 (2012)	1.15	1.30
Valsts pārvaldē nodarbināto skaits ir atbilstošs vajadzībām un ar tendenci nepalielināties	Vispārējās valdības sektorā nodarbināto īpatsvars no kopējā iedzīvotāju skaita	9.1%	8.6%	8% ¹²
Darbības rezultāti	Rezultatīvais rādītājs	2013.gads	2017.gads	2020.gads
Nodrošināta pilnvērtīga klātienēs un neklātienēs pakalpojumu pieejamība	Latvijas vērtējums e-pārvaldes indeksā (vieta) ¹³	31 (2014)	28	23
Valsts pārvaldē strādā profesionāli, motivēti un godīgi nodarbinātie	Atlīdzības (valsts un pašvaldības) īpatsvars IKP ¹⁴	7.5%	7.1%	6.8%
	Darbinieku, kuri	X ¹⁵	X	X

lēmumu pieņemšanas procedūras nenodrošina efektīvu lietderības un tiesiskuma pēckontroli, tās nav uzskatāmas par "pareizām" – tās ir "nepareizas", un tādēļ jālabo. Šajā sakarā jānoraida sabiedrībā bieži izplatītais uzskats, ka, lai atrisinātu problēmu, "jāpieņem jauns (piemēram, Civildienesta, Valsts pārvaldes vai cits) likums". Jādiskutē ir nevis par to, vai nepieciešams (jauns) likums, bet gan par to, kāds būtu "pareizs likums", resp. par to, kāds būtu "pareizs" likumā noteikts problēmas risinājums."

¹⁰ Apakšmērķis saskaņots ar mērķi, kas noteikts koncepcijā „Valsts pārvaldes cilvēkresursu attīstības koncepcija” (MK 06.02.2013.rīkojums Nr.48)

¹¹ Pasaulē pārvaldes rādītāji, <http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.aspx#home>

¹² Rādītāja vērtība saskaņota ar Latvijas Stratēģiskās attīstības plāna 2010.-2013. gadam iekļauto rādītāju

¹³ ANO e-pārvaldes indekss, <http://unpan3.un.org/egovkb/en-us/Data/Country-Information/id/93-Latvia>

¹⁴ Rādītājs aprēķināts, ņemot vērā konkrētajā laikā noteikto IKP prognozi

MKPamn_170914_valsts_pārvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

	jūtas motivēti strādājot valsts pārvaldē, īpatsvars no visiem pārvaldes darbiniekiem (izlases aptauja)			
	Profesionālo kompetenci paaugstinājušo personu skaits labāka regulējuma izstrādē mazo un vidējo komersantu atbalsta, korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomās	0	4000	17 598
Attīstības plānošanas sistēma ir efektīva, īstenota, orientējoties uz rezultātiem un pamatojoties uz kvalitatīvu ietekmes novērtējumu	Nacionālā attīstības plāna (NAP) īstenošanai piešķirtā finansējuma īpatsvars no NAP plānotā nepieciešamā finansējuma	0%	40%	100%
	Pamatnostādņu, kurām ir veikts ārējs ietekmes novērtējums, īpatsvars no visām pamatnostādnēm	X ¹⁶	100%	100%
Valsts pārvalde un sabiedrība sadarbojas, ievieš inovācijas valsts pārvaldē, kā arī nodrošina efektīvu informācijas apmaiņu	Izstrādāts un ieviests vienotais tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portāls	-	X	-
	Latvijas vērtējums e-līdzdalības indeksā (vieta) ¹⁷	24 (2014)	20	16

¹⁵ Situācija tiks vērtēta, sākot no 2014./2015.gada, mērķis - palielināt darbinieku skaitu, kuri jūtas motivēti

¹⁶ Pārresoru koordinācijas centrs veiks datu aprēķināšanu

¹⁷ ANO e-pārvaldes indekss, <http://unpan3.un.org/egovkb/en-us/Data/Country-Information/id/93-Latvia> MKPamn_170914_valsts_pārvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

RĪCĪBAS VIRZIENI

Rīcības virzieni pamatnostādņu īstenošanai izstrādāti, balstoties uz iepriekšējā plānošanas perioda modeli, kas iezīmēja galvenos attīstības elementus un kurā minēto uzdevumu īstenošana saglabājusi savu aktualitāti arī šajā plānošanas periodā. Tāpat, protams, ir attīstījušies arī citi rīcības virzieni valsts pārvaldes attīstībā, ņemot vērā ekonomiskās krīzes ietekmi un nepieciešamību pēc efektivitātes un kvalitātes valsts pārvaldē. Izstrādātie rīcības virzieni un tajos veicamie uzdevumi saskaņoti ar NAP 2020 noteikto, kā arī ar būtisku uzdevumu Latvijai šajā plānošanas periodā – pievienošanās OECD. Pasākumi, kas paredz jebkura veida elektronizāciju un digitalizāciju, veicami, ievērojot personas datu aizsardzības prasības.

1. Pārvaldes kvalitāte: pakalpojumi un institucionālā sistēma

1.1. Valdības centra stiprināšana

Ekonomiskā krīze ir pierādījusi to, ka jāspēj rast visefektīvākais risinājums attiecībā uz valsts spēju reaģēt uz mainīgiem apstākļiem, tādējādi kā viens no lielākiem izaicinājumiem ir nodrošināt efektīvu politikas veidošanas un lēmumu pieņemšanas procesu, kas balstīts uz kvalitatīvu situācijas sākotnējo novērtējumu. Minēto jautājumu risināšanā būtisku lomu spēlē gan valsts institucionālā uzbūve, gan valsts institūciju kapacitāte būtiskāko pamatfunkciju īstenošanā attiecībā uz saskaņotu rīcību problēmas definēšanā un reformu ieviešanas koordinācijā, stratēģiskajā plānošanā, pārmaiņu vadībā, komunikācijā par valdības rīcības iemesliem un sasniedzamajiem rezultātiem. Tas ir attiecināms uz institūciju savstarpējo sadarbību horizontālā līmenī izpildvaras ietvaros it īpaši situācijās, kad izpildvaras politisko kodolu veido dažādi politisko partiju pārstāvji. Tieši valdības centrs visās valstīs ir galvenais valsts izpildvaras atbalsts, tas tiek veidots un stiprināts, lai nodrošinātu atbalstu un koordināciju valdības rīcībai un uzsāktajām aktivitātēm¹⁸, tādējādi stipri valdības centri ir kā instruments rezultātu sasniegšanai.¹⁹

Latvijā, lai sekmīgi īstenotu valdības noteiktās reformas, nereti tiek norādīts, ka nepieciešams stiprināt valdības centru, tā tiesības un pienākumus, jo nepieciešama virsvadība gan reformu un procesu plānošanā, gan ieviešanā un uzraudzībā. Īpaši svarīgi tas ir tāpēc, ka nepieciešams samazināt administratīvo slogu (jeb administratīvos šķēršļus) gan uzņēmējiem, gan nevalstiskajām organizācijām, gan iedzīvotājiem kopumā, tādējādi uzlabojot uzņēmējdarbības vidi un paaugstinot publiskās pārvaldes sniegto pakalpojumu kvalitāti, kā arī veicinot to pieejamību. Tajā pašā laikā šobrīd nevienā nacionālas nozīmes plānošanas dokumentā, nav definēts valdības centrs valsts pārvaldes attīstības jautājumos Latvijā, kādi ir tā darbības instrumenti koordinētai reformu plānošanai un īstenošanai, un to rezultātu novērtēšanai.

Teorētiskajā literatūrā valdības centrs ir galvenais valsts izpildvaras atbalsts, tādējādi valdības centri tiek veidoti, lai nodrošinātu atbalstu un koordināciju valdības rīcībai un uzsāktajām aktivitātēm, un stipri valdības centri ir kā efektīvs instruments rezultātu sasniegšanai. Tāpat jāuzsver, ka pastāvot arvien lielākai funkciju decentralizācijai, uz ko virzās Latvija, pastāv prasības pēc augstākas centralizācijas lēmumu pieņemšanā un procesu koordinēšanā valdības centrā.

¹⁸ Alessandro M., Lafuente M., Santiso C., „The Role of the Center of Government” (Inter-American Development Bank, 2013), 4.lpp

¹⁹ Alessandro M., Lafuente M., Santiso C., „The Role of the Center of Government” (Inter-American Development Bank, 2013), 5.lpp

MKPamn_170914_valsts_parvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

Saskaņā ar definīciju, valdības centrs ir kā institūcija vai institūciju grupa, kas nodrošina tiešu atbalstu valsts izpildvaras funkciju un pārvaldes uzdevumu izpildē. Pretēji tiešās pārvaldes institūcijām, valdības centru institūcijas nav tieši iesaistītas pakalpojumu nodrošināšanā, kā arī šie centri vairāk nodrošina koordinēšanas un monitoringa funkcijas visai valdībai.²⁰ Parlamentārās valstīs, kāda ir arī Latvija, valdības centrs nodrošina gan politisko funkciju (padomi), gan tehnisko un administratīvo funkciju, tādējādi tās var būt dažādas vienības – politiskie ieceltas amatpersonas un ierēdņi. Jāuzsver, ka valdības centrs nav jauna institūcija, tas ir jau esošu institūciju kopums (piemēram, kā „kontrolējošās iestādes”, „sertifikācijas institūcijas”), kurām jau šobrīd ir noteiktas funkcijas, taču, lai iezīmētu to nozīmīgumu, tās tiek definētas kā „valdības centrs”.

Valdības centriem teorētiskajā literatūrā pastāv „šaurākais definējums” un „plašākais definējums”. „Šaurākais definējums” paredz, ka valdības centrs aptver institūcijas un vienības, kas ir tieši pakļautas izpildvaras augstākajai lēmējinstīcijai. „Plašākais definējums” ietver arī citas institūcijas un vienības (piemēram, finanšu departamenti, plānošanas ministrijas), kas nodrošina galvenās horizontālās, pārresoru funkcijas, pat ja tās strukturāli neatrodas tieši pie izpildvaras un neapkalpo tikai to.²¹ Tādējādi tiek norādīts, ka ir jāfokusējas uz funkcijām, nevis uz strukturālo atrašanās vietu.²² Savukārt galvenās valdības centra funkcijas ir saistītas ar koordināciju – politiskā koordinācija, stratēģiskā plānošana, politikas koordinācija (gan izstrāde, gan ieviešana), „sasniegumu” monitorings, kā arī rīcības un „sasniegumu” komunikācija.²³ Līdz ar to, svarīgi ir instrumenti, kurus valdības centrs izmanto, lai nodrošinātu savas funkcijas.

Vienlaikus literatūrā tiek aktualizēts jautājums par to, ka institūcijai tieši pie izpildvaras, ir jānodrošina un jāveido analītiskā komanda²⁴, kas veic visu procesu monitoringu un nodrošina, ka valsts pārvalde kļūst ātrāka, gudrāka un personīgāka.

Ievērojot minēto, lai nodrošinātu procesu efektīvāku norisi, kā arī orientētos uz sasniedzamajiem rezultātiem, Latvijā nepieciešams stiprināt valdības centru un tā autoritāti. Lai veicinātu labāku pārvaldību, iedzīvotājiem atvērtu un caurspīdīgu valsts pārvaldi, nepieciešams mazināt atšķirību starp uzstādītajiem mērķiem un sasniegtajiem rezultātiem, nepieciešams pilnveidot institucionālo un starpministriju koordināciju, vienlaikus sekmējot inovācijas valsts pārvaldē, kā arī palielinot informācijas tehnoloģiju sniegtās iespējas valsts pārvaldes pakalpojumu sniegšanā.

Uzdevumi

1.1.1. Veikt novērtējumu Valdības centra stiprināšanas valsts pārvaldes uzdevumu izstrādei un īstenošanai, kā arī izstrādāt priekšlikumus valdības centra stiprināšanai, tādējādi nodrošinot sadarbību instrumentu attīstību starp Valdības centra funkcijās iesaistītajām institūcijām, kā arī efektīvu procesu vadību un monitoringu.

1.1.2. Nodrošināt Valdības centrā iesaistīto institūciju nodarbināto analītiskās kapacitātes celšanu starptautiski atzītās apmācībās par stratēģisko vadību, attīstības plānošanu un

²⁰ Alessandro M., Lafuente M., Santiso C., „The Role of the Center of Government” (Inter-American Development Bank, 2013), 6.lpp

²¹ Alessandro M., Lafuente M., Santiso C., „The Role of the Center of Government” (Inter-American Development Bank, 2013), 9.lpp

²² Alessandro M., Lafuente M., Santiso C., „The Role of the Center of Government” (Inter-American Development Bank, 2013), 10.lpp

²³ Alessandro M., Lafuente M., Santiso C., „The Role of the Center of Government” (Inter-American Development Bank, 2013), 10.lpp

²⁴ Yiu C., „The Big Data Oportunity: Making government faster, smarter and more personal” (2013), 7.lpp <http://policyexchange.org.uk/images/publications/the%20big%20data%20opportunity.pdf>
MKPamn_170914_valsts_pārvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

novērtēšanu, kā arī veicināt kopējo Valdības centrā iesaistīto institūciju administratīvās kapacitātes celšanu.

1.1.3. Izstrādāt un ieviest vienoto tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portālu.

1.1.4. Izvērtēt iespēju ieviest risku analīzi atbilstoši starptautiski atzītām risku analīzes veikšanas metodēm pirms nozīmīgu tiesību aktu²⁵ pieņemšanas Ministru kabinetā²⁶.

1.1.5. Nodrošināt, ka valdības centrā sadarbībā ar citām iesaistītajām institūcijām tiek uzkrāti un analizēti valsts pārvaldes politikas attīstībai nozīmīgi dati.

1.2. Valsts pārvaldes institūciju darbības un pakalpojumu kvalitātes uzlabošana

Iepriekšējā plānošanas periodā tika īstenoti gan funkciju auditi, gan dažādi lietišķie pētījumi un veikti novērtējumi, kuru mērķis bija novērtēt esošo situāciju un piedāvāt risinājumus valsts pārvaldes institucionālās sistēmas uzlabošanai. Funkciju auditi ļoti intensīvi tika veikti 2009. un 2010.gadā un to galvenokārt noteica nepieciešamība veikt valsts budžeta izdevumu samazināšanu²⁷. Tai pašā laikā pārskata periodā vismazāk uzmanība tika pievērsta valsts un pašvaldību funkciju izvērtēšanai un to savstarpējai atdalīšanai, funkciju decentralizācijai, šādu darbību īstenošana tika uzsākta tikai 2012.gadā.

Vienlaikus veikta arī valsts kapitālsabiedrību statusa izvērtēšana, lai gan Ministru kabinetā akceptētajā informatīvajā ziņojumā²⁸ iekļautajiem priekšlikumiem ir rekomendējošs raksturs. Rezultātā tiek ieteikts 16 valsts kapitālsabiedrības pārveidot par valsts aģentūrām/tiesās pārvaldes iestādēm/atvasinātām publisko tiesību juridiskajām personām/nodibinājumiem. Taču šīs izmaiņas varēs uzsākt īstenot tikai tad, kad Saeimā tiks pieņemti Ekonomikas ministrijas virzītie normatīvo aktu projekti, tai skaitā, likumprojekts „Publisko personu kapitālsabiedrību un kapitāla daļu pārvaldības likums” un likumprojekts „Grozījumi Valsts pārvaldes iekārtas likumā.”²⁹

Tāpat saiknē ar pamatnostādņem, kas bija spēkā līdz 2013.gadam, aktualitāti saglabā uzdevums, kas skar vienotu, konceptuālu risinājumu definēšanu turpmākai atbalsta funkciju īstenošanai, veicinot atbalsta funkciju centralizāciju. Institūciju pakalpojumu kvalitātes uzlabošana ir cieši saistīta ar vienas pieturas aģentūras principa ieviešanu pakalpojumu sniegšanas organizācijā, kas ļauj ietaupīt laika un finanšu resursus, samazinot administratīvo slogu iedzīvotājiem un uzņēmējiem, vienlaikus ceļot valsts pārvaldes efektivitāti. Tomēr pārskata periodā procesa attīstību ietekmēja nozaru resoriskā pieeja pakalpojumu sniegšanas organizēšanā atsevišķos resoros, uzsākot principa ieviešanu praksē, kas tikai daļēji atbilst principa garam, jo iedzīvotājiem un uzņēmējiem tiek sniegti tikai vienas nozares

²⁵ Pamatnostādņu projekta ietvaros „nozīmīgi tiesību akti” ir tādi tiesību akti, kuri: paredz jauno politikas iniciatīvu/procedūru ieviešanu, kuriem ir ietekme uz tautsaimniecības attīstību, administratīvo slogu, kuri nav saistīti tikai ar redakcionālām izmaiņām.

²⁶ Detalizētāk par risku analīzi lūdzam skatīt OECD materiālu vietnē

<http://www.oecd.org/gov/risk/recommendation-on-governance-of-critical-risks.htm>

²⁷ Valsts pārvaldes politikas novērtējums”, Starpziņojums par pamatnostādņu „Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2008.-2013.gadam: PĀRVALDES KVALITĀTE UN EFEKTIVITĀTE” gala novērtējumu (ex-post) (2013), 46.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>

²⁸ Informatīvais ziņojums par valsts līdzdalības kapitālsabiedrībās izvērtēšanu un ar Ministru prezidenta 2012.gada 19.jūnija rīkojumu Nr.233 izveidotās darba grupas priekšlikumiem turpmākai rīcībai, Ministru kabineta 2013.gada 11.jūnija sēdes protokols Nr.34, 37.§

²⁹ Informatīvais ziņojums „Par valsts līdzdalības kapitālsabiedrībās izvērtēšanu un ar Ministru prezidenta 2012.gada 19.jūnija rīkojumu Nr.233 izveidotās darba grupas priekšlikumiem turpmākai rīcībai”, 19. lpp MKPamn_170914_valsts_parvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

pakalpojumi, attiecīgi nesasniedzot mērķi īstenot principu valsts līmenī un nepanākot mēroga efektu, gan administratīvā sloga mazināšanas, gan valsts pārvaldes efektivitātes celšanas, t.sk. veikto investīciju, kontekstā. Līdz ar to publisko pakalpojumu sniegšanā pastāv zināma procesu neefektivitāte.

Pakalpojumu nodrošināšanā valsts pārvaldē ir arīdzan nepietiekama IKT potenciāla izmantošana, jo pakalpojumu elektronizācijā līdz šim ir dominējusi pieeja, ka elektronizēti tiek procesi/pakalpojumi vienas iestādes ietvaros, tikai atsevišķos gadījumos nodrošinot pilna pakalpojuma sniegšanas procesa pārskatīšanu no iedzīvotāju un uzņēmēju skatupunkta. Līdz ar to pastāv vienotas pieejas trūkums institūciju procesu integrēšanā, pakalpojumu elektronizācijā un elektroniskā klientu apkalpošanā, kā arī atsevišķos gadījumos - dublējoši tehniskie risinājumi. Ir uzsāktas iniciatīvas par vienoti koordinēta pārvaldības procesa ieviešanu, kā arī koplietojamu ePārvaldes risinājumu izveidi un ieviešanu, tomēr valsts līmenī iztrūkst deleģējums koordinēt procesu pilnveidi pāri atsevišķu resoru robežām un arī pakalpojumu sniegšanu elektroniskā formā organizēt pēc vienas pieturas aģentūras – vienotā kontaktpunkta – principa, kas paredz pakalpojumu sniegšanu organizēt, balstoties nevis uz resoru kompetencēm, bet uz iedzīvotāju un uzņēmēju dzīves situācijām, organizējot to sniegšanu iespējami proaktīvi no valsts pārvaldes puses.

Pakalpojumu pieejamība iedzīvotājiem ir būtisks aspekts, jo tieši ietekmē dzīves kvalitāti teritorijās. Vienlaikus, samazinoties daudzu teritoriju iedzīvotāju un līdz ar to pakalpojumu lietotāju skaitam, nepieciešams definēt skaidrus principus, kāda pakalpojumu pieejamība (un līdz ar to infrastruktūra) nodrošināma katrā teritorijā, ņemot vērā, ka valsts nevar atļauties visās apdzīvotajās vietās nodrošināt vienādu pakalpojumu pieejamību. Ievērojot iepriekšminētos apsvērumus, pakalpojumu pieejamības un sasniedzamības uzlabošanai reģionos būtiski ieviest Reģionālās politikas pamatnostādņēs 2013.-2019.gadam definēto publisko individuālo pakalpojumu klāstu („grozu”) pa apdzīvoto vietu grupām.

Uzdevumi

Uzdevumi 2014.-2020.gadam definēti pamatnostādņēs „Informācijas sabiedrības attīstības pamatnostādnes 2014.–2020.gadam” un koncepcijā „Koncepcija par publisko pakalpojumu sistēmas pilnveidi”

1.2.1. Nodrošināt valsts pārvaldes iestāžu pakalpojumu sniegšanas orientēšanos uz klientu individuālo vajadzību apzināšanu, ievērojot vienas pieturas aģentūras un klientu apkalpošanas rokasgrāmatā iekļautos principus, vienlaikus nodrošinot, ka informācijas sistēmas un elektroniskās apkalpošanas risinājumi pakalpojumu sniegšanā tiek veidoti uz IKT risinājumu koplietošanas, un standartizācijas un atvērtu saskarņu pamata.

1.2.2. Veikt izvērtējumu un noteikt procedūras, kas garantētu, ka valsts pārvaldes institucionālā sistēma regulāri tiek pārbaudīta, analizēta tās lietderība, nodrošinot šo procesu sasaisti ar stratēģiskās plānošanas un citiem vadības procesiem.

1.2.3. Izstrādāt un ieviest visaptverošu Valsts pārvaldes IKT arhitektūras bāzes modeli, kas kalpos par pamatu koordinētu un sadarbspējīgu centrālo un nozaru IKT risinājumu ieviešanai un ilgtspējīgai attīstībai.

1.2.4. Veicināt iestāžu atbalsta funkciju sistematizēšanu, pēc iespējas risinot jautājumu par atbalsta funkciju centralizāciju (piemēram, personāla vadība, grāmatvedība, transporta pakalpojumi).

1.2.5. Izstrādāt vienotu normatīvo un metodisko ietvaru publisko pakalpojumu sniegšanā³⁰, kā arī veikt pakalpojumu procesu pārskatīšanu, integrāciju un saistīto pakalpojumu procesu elektronizāciju.³¹

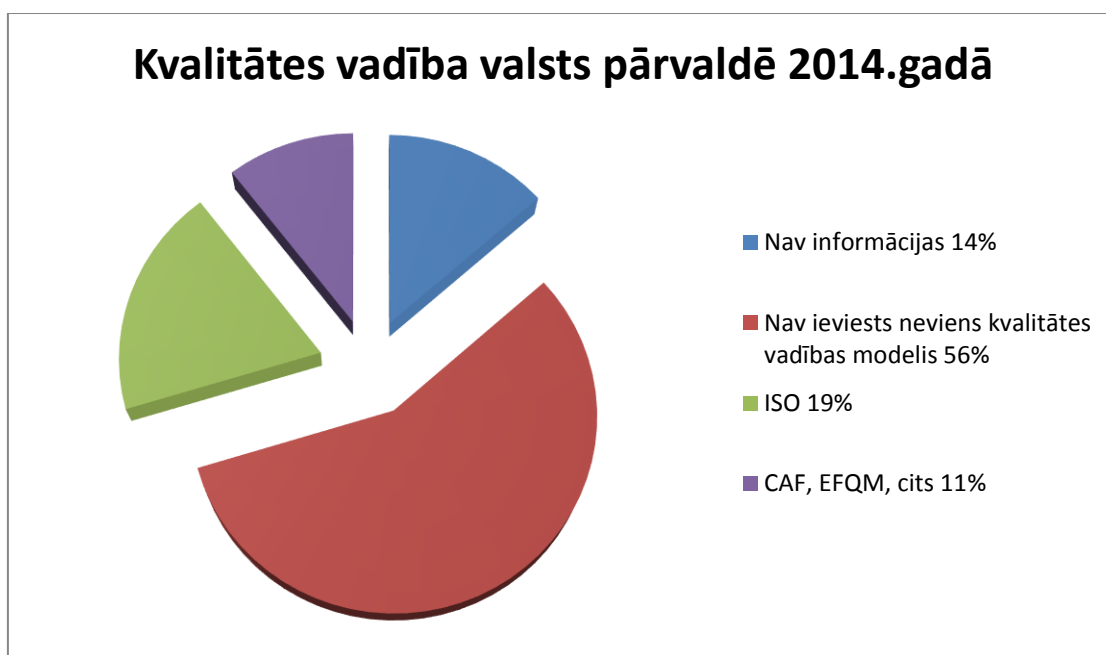
1.2.5.1. Neklātienas apkalpošanas iespēju un kanālu prioritizēšana un aktīva virzīšana, īpaši, kas skar pakalpojumus komersantiem un amatpersonām;

1.2.5.2. Noteikt minimālās prasības e-pakalpojumu izveides kvalitātei;

1.2.5.3. Konsultatīva un praktiska atbalsta nodrošināšana elektronisko saziņas kanālu izmantošanā personām, kurām tas nepieciešams.

1.3. Kvalitātes vadības sistēmas attīstība

Pārskata periodā kvalitātes vadības principu un sistēmu ieviešana pārsvarā notikusi tikai tajās valsts pārvaldes un pašvaldību iestādēs, kurām bija pieejams ESF finansējums (Darbības programma „Cilvēkresursi un nodarbinātība” 1.5.1.3.1.apakšaktivitāte „Kvalitātes vadības sistēmas izveide un ieviešana”). Turpretī iestādēs, kurām šāds atbalsta mehānisms nebija pieejams, notika stratēģiskās plānošanas un kvalitātes vadības principu un ieviešanas struktūru vājināšana, ko noteica šādu atbalsta struktūrvienību un personāla samazināšana konsolidācijas rezultātā ekonomiskās krīzes iespaidā.

1.tabula Kvalitātes vadība valsts pārvaldē, Valsts kancelejas apkopotā informācija par 2014.gadu

Pārskata periodā Valsts kanceleja sadarbībā ar Latvijas kvalitātes biedrību ir izveidojusi domubiedru grupu „Kvalitātes vadība valsts pārvaldē”, kas savu darbību ir uzsākusi 2013.gada 6.decembrī. Grupa tiekas vidēji 1x ceturksnī ar mērķi popularizēt kvalitātes vadības sistēmas ieviešanu valsts pārvaldē un veikt labās prakses pieredzes apmaiņu. Ikdienā notiek viedokļu apmaiņa arī speciāli izveidotā interneta vietnē. Papildus tam

³⁰ Detalizēti uzdevumi doti Konceptijā „Konceptija par publisko pakalpojumu sistēmas pilnveidi”, Ministru kabineta 2013.gada 19.februāra rīkojums Nr.58

³¹ Detalizēti uzdevumi doti konceptijā „Valsts informācijas un komunikācijas tehnoloģiju pārvaldības organizatoriskais modelis” (Ministru kabineta 2013.gada 19.februāra rīkojums Nr.57), pamatnostādnes „Informācijas sabiedrības attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (Ministru kabineta 2013.gada 14.oktobra rīkojums Nr.468)

MKPamn_170914_valsts_parvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

Valsts kanceleja kā kvalitātes vadības sistēmas procesa koordinators valstī apkopo un ievieto MK mājas lapā informāciju par kvalitātes vadības sistēmu, tās aktualitātēm, labās prakses piemēriem, kā arī publicē atbildes uz biežāk uzdotajiem jautājumiem. Tāpat Valsts administrācijas skola regulāri piedāvā un organizē mācību kursus, kuros ir iespējams iepazīties ar kvalitātes vadības sistēmas pamatprincipiem (piemēram, „Kvalitātes vadība teorijā un praksē. Kvalitātes vadības sistēma”, „Kvalitātes un risku vadības mijiedarbība” u.c.). Latvijas Darba devēju konfederācija, VK un VARAM regulāri organizējusi ikgadēju pasākumu „Efektīvas pārvaldības gada balva”, kura ietvaros tika pasniegtas gada balvas valsts, pašvaldību un privātā sektora izcilākajiem pārvaldības piemēriem, tādējādi demonstrējot veiksmes piemēru popularizēšanu.

Vienlaikus ir veikta normatīvā regulējuma sakārtošana attiecībā uz kvalitātes vadības kā instrumenta izmantošanu iestāžu iekšējās kontroles sistēmas vadībai un uzraudzībai. Saskaņā ar Valsts kancelejas apkopoto informāciju (1.tabula), savu aktualitāti saglabā nepieciešamība turpināt kvalitātes vadības principu ieviešanu un popularizēšanu, lai veicinātu labas pārvaldības praksi valsts un pašvaldību iestādēs, kā arī sekmētu iestāžu vadības procesu sakārtošanu un pārskatīšanu ar mērķi uzlabot valsts pārvaldes efektivitāti un darba snieguma vadību³².

Uzdevumi

1.3.1. Veicināt kvalitātes vadības sistēmu ieviešanu valsts, plānošanas reģionu un pašvaldību iestādēs, ļaujot tām izvēlēties savai specifikai atbilstošāko pieeju, izvairoties no uzspiesta regulējuma.

1.3.2. Sekmēt labās prakses pieredzes apmaiņu, apkopojot un izplatot informāciju par dažādiem kvalitātes vadības modeļiem un organizējot apmācības kvalitātes vadītājiem.

1.4. Administratīvā sloga samazināšana

Labāks regulējums (*Better Regulation*) ir Eiropas Savienības (turpmāk – ES) attīstīta iniciatīva nolūkā sekmēt ES politiku izstrādi un attīstīšanu atbilstoši labas pārvaldības principiem. Deklarējot, ka Eiropa tās iedzīvotājiem, dalībvalstu un Kopienas institūcijām ir jāpārvalda labāk un kopā (*We need to govern ourselves better, together*), Labāka regulējuma politika (turpmāk – LRP) balstās uz šādu principu īstenošanu pārvaldē: nepieciešamība, efektivitāte, proporcionalitāte, subsidiaritāte, savstarpēja saskaņotība, caurspīdīgums, atbildība, pieejamība un vienkāršība.

Par galvenajiem LRP instrumentiem pašlaik tiek uzskatīti:

- 1) regulējuma ietekmes novērtējums;
- 2) regulējuma vienkāršošana;
- 3) regulējuma radītā administratīvā sloga samazināšana;
- 4) konsultāciju procesa uzlabošana;
- 5) regulējuma piemērošana;
- 6) regulējuma pieejamība.

³² Jautājumi par iekšējās kontroles sistēmas pilnveidi tiek risināti pamatnostādņu projektā „Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam” MKPamn_170914_valsts_parvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

Jānorāda, ka gandrīz visiem galvenajiem LRP instrumentu īstenošanā ir iespējams nošķirt divas fāzes: 1) ex-ante (pirmsnovērtējuma) fāze, kas attiecināma uz LRP instrumentu pielietošanu, izstrādājot jaunu regulējumu; 2) ex-post (pēcnovērtējuma) fāze, kas attiecināma uz LRP pielietošanu, analizējot jau spēkā esošu regulējumu.

2008.gadā ES dalībvalstis noslēdza politisku apņemšanos tuvāko 5 gadu laikā samazināt administratīvo slogu kopumā par 25%. Dalībvalstis 2007.-2008.gadā veica pilotprojektus dažādās jomās, lai noteiktu savus nacionālos mērķus. Latvija apņēmas līdz 2013.gadam nodrošināt administratīvā sloga samazinājumu vidēji par 25% no identificētā administratīvā sloga šādās jomās: licenču un atļauju saņemšana, PVN, akcīzes nodokļa administrēšana, nekustamā īpašuma reģistrācija, darbaspēka nodarbināšana, tiešo un platību maksājumu saņemšana lauksaimniecībā.³³

2007.gadā tika uzsākts īstenot pirmos pilotprojektus administratīvo izmaksu un administratīvā sloga definēšanai. Šo pētījumu ietvaros tika veikta spēkā esošā regulējuma analīze (*ex-post* analīze) nolūkā identificēt no regulējuma izrietošos informācijas sniegšanas pienākumus. Administratīvā sloga aprēķins (arī monetārā izteiksmē) veikts arī projekta "Administratīvā sloga samazināšana uzņēmējiem Latvijas – Lietuvas pierobežas reģionā" (REDBURDEN) ietvaros (mērķis - samazināt administratīvo slogu uzņēmējiem Latvijas-Lietuvas pierobežu teritorijas pašvaldībās tādās jomās kā publiskie iepirkumi, pieaugušo neformālā izglītība, taksometru pakalpojumi, u.c.³⁴). Tādējādi šie projekti pēc būtības ir vienīgie Latvijā veiktie pētījumi, kuru ietvaros administratīvais slogs identificēts monetārā izteiksmē. Papildus jānorāda, ka īstenotie projekti veikti dažādu institūciju ietvaros un ka neeksistēja viena šāda veida projektus koordinējoša institūcija. Proti, pašlaik nav vienkopus apkopotas informācijas par reālajām rīcībām (grozījumiem normatīvajos aktos), kas veiktas šo pētījumu ietvaros un kuru sniegtais ieguldījums administratīvā sloga samazināšanā būtu novērtēts procentuāli. Līdz ar to nav informācijas, cik lielā mērā Latvija ir nodrošinājusi Eiropadomes apstiprinātā mērķa sasniegšanu – administratīvā sloga samazinājumu par 25%. Tāpat administratīvā sloga mērījumi būtu jākoncentrē uz tām jomām, kurās Latvijai ir zemi reitingu rādītāji (piemēram, „Doing business”).

Vēsturiski ir izveidojies, ka par labāka regulējuma politiku Latvijā ir atbildīgas trīs institūcijas: VK – par sabiedrības iesaisti lēmumu pieņemšanas procesā un politikas ietekmes novērtēšanas kvalitātes uzlabošanu, EM – par administratīvā sloga samazināšanu uzņēmējdarbībai un TM - par tiesību aktu vienkāršošanas procesu.³⁵ Tāpat EM jau kopš 1999.gada izstrādā ikgadējo Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānu, kurš ir paredzēts administratīvo šķēršļu novēršanai. Kaut arī sadarbība notiek horizontālā līmenī starp ministrijām, ir notikušas diskusijas starp EM un VARAM, ka administratīvā sloga izvērtēšana būtu jāpārnes arī uz pašvaldībām, izskatot to saistošos noteikumus.³⁶ VARAM jau ir veikusi administratīvā sloga izvērtēšanu attiecībā uz atsevišķiem pašvaldību sniegtajiem pakalpojumiem. Sadarbībā ar atbildīgajām institūcijām VARAM ir izstrādājusi normatīvos

³³ „Valsts pārvaldes attīstības politikas pamatnostādnes 2008.-2013.gadam (Labāka pārvaldība: pārvaldes kvalitāte un efektivitāte)” (apstiprinātas ar Ministru kabineta 2008.gada 3.jūnija rīkojumu Nr.305 „Par Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādņēm 2008.-2013.gadam”), 31.lpp.

³⁴ Detalizētāka informācija <http://www.projekti.llu.lv/getfile.php?id=4694>

³⁵ Valsts pārvaldes politikas novērtējums”, Starpziņojums par pamatnostādņu „Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2008.-2013.gadam: PĀRVALDES KVALITĀTE UN EFEKTIVITĀTE” gala novērtējumu (ex-post) (2013), 80.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturufondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>

³⁶ Valsts pārvaldes politikas novērtējums”, Starpziņojums par pamatnostādņu „Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2008.-2013.gadam: PĀRVALDES KVALITĀTE UN EFEKTIVITĀTE” gala novērtējumu (ex-post) (2013), 81.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturufondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>
MKPamn_170914_valsts_parvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

aktus vai to grozījumus pašvaldību sniegto pakalpojumu administratīvā sloga samazināšanai šādās jomās:

- neformālās interešu izglītības īstenošanas saskaņošana;
- vieglo taksometru pārvadājumi;
- publisku pasākumu saskaņošana;
- reklāmas materiālu, izkārtņu, sludinājumu un citu informatīvo materiālu izvietošana publiskās vietās.

Tāpat vēl risināms jautājums par normatīvo aktu skaita samazināšanu, kura risinājumus šobrīd ir izstrādājusi Tieslietu ministrija, sadarbojoties ar Valsts prezidenta kanceleju, citām iesaistītajām institūcijām un organizācijām, – Ministru kabinetā ir apstiprināts informatīvais ziņojums „Priekšlikumi ārējo normatīvo aktu grozījumu skaita un apjoma samazināšanai” (Ministru kabineta 2014.gada 26.augusta sēdes 45§), tādējādi izstrādājot priekšlikumi tiesiskā regulējuma pārmērīgas jaunrades mazināšanai skaitā un apjomā, kā arī radot priekšnoteikumus pārāk detalizēta un sīkumaina tiesiskā regulējuma novēršanai.

Papildus jāmin arī tas, ka, lai mazinātu administratīvā sloga iestrādi normatīvajos aktos ES fondu vadībā 2014. - 2020.gada plānošanas periodā, 2013.gada aprīlī tika izveidota Valsts kancelejas darba grupa, kurā piedalījās pārstāvji gan no ES fondu administrēšanā iesaistīto ministriju puses, gan arī projektu īstenošanu pārstāvji no Latvijas Darba devēju konfederācijas, Latvijas Pašvaldību savienības, Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras un Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības. Darba grupa sagatavoja un iesniedza Finanšu ministrijā priekšlikumus procesu vienkāršošanai un uzlabošanai. Priekšlikumi tika izstrādāti par projektu atlases kārtības uzlabošanu, projektu pieteikumu vienkāršošanu un projektu ideju atlases procedūras ieviešanu, par juridiskām niansēm līgumu slēgšanā un iepirkumu procedūru veikšanā, par projekta izmaksu pamatojošās dokumentācijas samazināšanu, kā arī par ES logo un vizuālo identitāšu prasību samazināšanu.

Tāpat ir attīstījusies iniciatīva „*smart regulation*”, kas nosaka, ka jebkuram regulējumam ir jābūt skaidram mērķim un ietvaram, kā regulējums tiks ieviests, tādējādi regulējuma izmaksas un ieviešana tiek līdzsvarota ar to labumu, ko regulējums sniedz sociālajā, ekonomiskajā un vides politikas jomā.³⁷ Ievērojot minēto, likumdošana kā politikas instruments tiek lietots tikai tad, kad tas ir nepieciešams, ņemot vērā ex-ante un ex-post novērtējumus.

Vienlaikus nepieciešams uzsvērt, ka Valsts kancelejai un visām atbildīgajām ministrijām nepieciešams nodrošināt tiesību aktu sākotnējo ietekmes novērtējumu kvalitātes kontroli atbilstoši Valsts sekretāru sanāksmē (2014.gada 11.septembris, Nr.35 23.§) nolemtajam.

Uzdevumi

1.4.1. Aktualizēt valsts pārvaldē strādājošo zināšanas par jaunākajām tendencēm ES un Latvijā par administratīvā sloga mērīšanas metodēm, pievēršot uzmanību mērījumu kvalitatīvajam aspektam.

1.4.2. Izstrādāt kārtību, kādā valsts pārvaldes iestādes ievāc un uztur datus par administratīvā sloga monetārajiem novērtējumiem un to izmaiņām laika gaitā.

1.4.3. Turpināt veikt administratīvā sloga izvērtēšanu pašvaldību sniegtajos pakalpojumos, izvērtējot to saistošos noteikumus.

³⁷The Organisation for Economic Co-operation and Development, „Recommendation of the Council on Regulatory Policy and Governance (2012), 8.lpp, <http://www.oecd.org/gov/regulatory-policy/49990817.pdf> MKPamn_170914_valsts_parvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

1.4.4. Izstrādāt ikgadējo Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānu, paredzot administratīvo procedūru vienkāršošanu, administratīvo izmaksu un sloga samazinājumu saimnieciskās darbības veicējiem.

1.4.5. Pārizdodot vai grozot tiesību aktus, nodrošināt, ka tiek vienlaikus izvērtēta iespēja mazināt administratīvo slogu iedzīvotājiem un komersantiem.³⁸

1.4.6. Īstenot informatīvā ziņojumā "Priekšlikumi ārējo normatīvo aktu grozījumu skaita un apjoma samazināšanai" paredzētos pasākumus (apstiprināts Ministru kabinetā 2014.gada 26.augustā, Nr.45.45§).

1.5. Valsts pārvaldes institūciju darba organizācijas un sadarbības pilnveidošana reģionos

Kopš neatkarības atjaunošanas aktuāls ir jautājums par unificētu valsts reģionālā teritoriālā iedalījuma noteikšanu valsts pārvaldes darba organizācijas vajadzībām. Esošā situācija parāda, ka valstī ir vairāk nekā trīsdesmit dažādi valsts institūciju reģionālie teritoriālie strukturējumi. Apriņķu (reģionālo) pašvaldību izveide valstī nav notikusi, un jautājums par apriņķu pašvaldību izveidošanu netika iekļauts arī NAP2020. Reģionālās attīstības likums nosaka, ka tiešās pārvaldes iestādes savas teritoriālās struktūras organizē atbilstoši plānošanas reģionu teritorijām, tomēr pēdējo gadu laikā valsts tiešās pārvaldes iestāžu teritoriālo struktūru pielāgošana plānošanas reģionu teritorijām nav notikusi.

<i>Iedalījums reģionos</i>	<i>Institūciju nosaukumi</i>
Teritoriālais dalījums – 3 un 4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dabas aizsardzības pārvalde; 2. Etnogrāfiski apgabali (bez noteiktām robežām); 3. Zemessardze 3 novados (sīkāk dalās 18 bataljonos noteiktās teritorijās).
Teritoriālais dalījums 5 (pamatā atšķirīgās robežās)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Slimību profilakses un kontroles centrs; 2. Centrālā finanšu un līgumu aģentūra; 3. Valsts augu aizsardzības dienests; 4. Valsts darba inspekcija; 5. Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests; 6. Neatliekamās medicīnas palīdzības dienests; 7. Nacionālais veselības dienests; 8. Valsts policija (sīkāk dalās 46 iecirkņos); 9. Valsts kultūras pieminekļu aizsardzības inspekcija; 10. Valsts robežsardzes pārvalde; 11. Valsts zemes dienests; 12. Apgabaltiesas; 13. Administratīvās rajonu tiesas; 14. Plānošanas reģionu teritorijas; 15. Saeimas vēlēšanu apgabali.
Teritoriālais dalījums- 6	<ol style="list-style-type: none"> 1. LR Prokuratūra - Tiesu apgabalu prokuratūras (sīkāk dalās 33 prokuratūrās); 2. Valsts statistikas reģions <i>Eurostat</i>.
Teritoriālais dalījums- 8	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valsts vides dienests.
Teritoriālais dalījums- 9 un 9+1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Lauku atbalsta dienests; 2. LR Uzņēmumu reģistrs;
Teritoriālais dalījums- 10 un 10+1	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centrs; 2. Atkritumu apsaimniekošanas reģions; 3. Valsts meža dienests - virsmežniecība; 4. Pārtikas un veterinārais dienests.

³⁸ Uzdevuma būtība ir nodrošināt, ka Latvijā sistemātiski tiek veikts ietekmes izvērtējums tiesību aktiem, kuri tiek grozīti, pārizdoti, vienlaikus nepalielinot vai samazinot administratīvo slogu iedzīvotājiem un komersantiem. Ja tomēr tiesību akta ietvaros tiek paredzēts palielināt administratīvo slogu, tiek vērtēta iespēja nodrošināt atbilstošus kompensējošos pasākumus radītā administratīvā sloga seku mazināšanai.
MKPamn_170914_valsts_parvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

Teritoriālais dalījums-12	1. Latvijas nacionālais arhīvs.
Teritoriālais dalījums-14	1. Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra (sīkās iedalās 41 klientu apkalpošanas vietā).
Teritoriālais dalījums-26	1. Valsts probācijas dienests; 2. Valsts tehniskās uzraudzības aģentūra.
Teritoriālais dalījums-28 un 28+1	1. Nodarbinātības valsts aģentūra; 2. Rajonu tiesas.

2.tabula. Valsts pārvaldes institūcijas un to dalījums teritoriālajās vienībās. VARAM apkopotā informācija

Pilnveidots valsts teritoriālais dalījums reģionos un reģionālo administratīvo centru noteikšana būtu priekšnosacījums tālākai valsts pārvaldes sistēmas attīstībai kopumā. Institūciju darbība vienotos sektoros (teritorijās) ļautu veidot efektīvāku:

- 1) dekoncentrētu valsts pārvaldes iestāžu darbības un sadarbības sistēmu, kā arī to sadarbību ar pašvaldībām reģionā vai administratīvo teritoriju grupu ietvarā;
- 2) valsts un pašvaldību darbības attīstības plānošanu, skatot to arī no vienota teritoriālā ietvara aspektiem;
- 3) ietekmi arī uz valsts nacionālo drošību (civilās aizsardzības sistēmu), dodot iespēju institūcijām efektīvāk sadarboties un ātrāk reaģēt uz konkrētiem notikumiem reģionā.

Uzdevumi:

1.5.1. Valsts institūciju savstarpējas sadarbības pilnveidošanai noteikt reģionālo valsts teritoriālo iedalījumu ar administratīvajiem centriem - lielākajām Latvijas pilsētām, vienlaikus, ņemot vērā pilsētu ģeogrāfisko izvietojumu un ceļu tīklu reģionā.

1.5.2. Valsts institūcijām izvērtēt iespējas turpmāk savas teritoriālās struktūras organizēt atbilstoši noteiktajam valsts reģionālajam iedalījumam, izņemot gadījumus, ja normatīvajos aktos par attiecīgās institūcijas reģionālo strukturējumu nebūs noteikts citādi.

2. Cilvēkresursu politikas attīstība

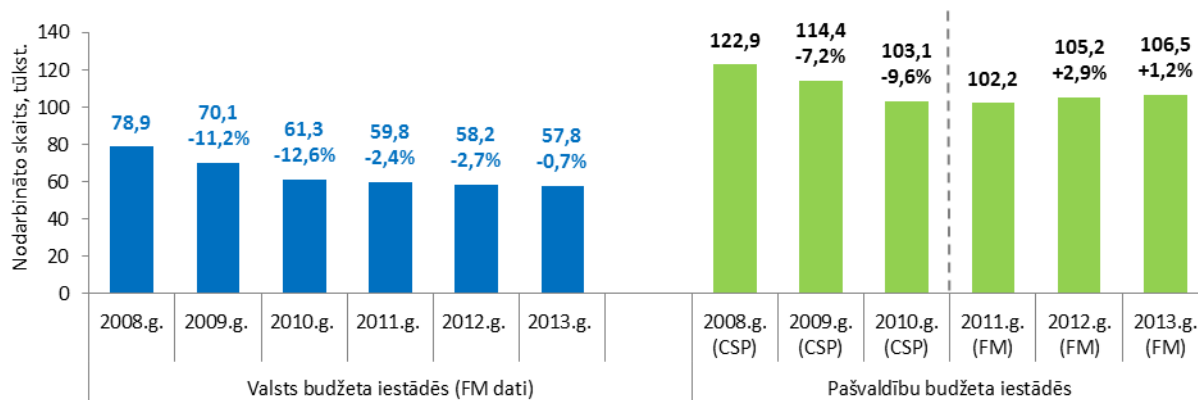
2.1. Profesionālas valsts pārvaldes attīstība

2013.gadā Ministru kabinetā tika akceptēta koncepcija „Valsts pārvaldes cilvēkresursu attīstības koncepcija” (Ministru kabineta 2013.gada 6.februāra Rīkojums Nr. 48), kas paredz cilvēkresursu attīstības politikas vīziju: efektīva valsts pārvalde, kas darbojas kā vienots darba devējs un nodrošina uz rezultātu orientētu valsts pārvaldību ar mērķi - profesionāli, motivēti un godīgi valsts pārvaldē nodarbinātie. Minētā koncepcija paredz izveidot efektīvu cilvēkresursu pārvaldības sistēmu, kas balstās uz vienotiem personālvadības procesiem – ieviesta atlases, novērtēšanas, attīstības un darba samaksas sistēma, kas veicina visu valsts pārvaldē nodarbināto profesionalitāti neatkarīgi no amata statusa, kā arī izveidot efektīvu cilvēkresursu institucionālās vadības un koordinācijas sistēmu, kas veicina informācijas tehnoloģiju izmantošanu valsts pārvaldē. Ievērojot minēto, pamatnostādnes netiek pārņemts koncepcijā noteiktais, bet papildināta jau izstrādātā un Ministru kabinetā apstiprināta cilvēkresursu attīstības politika, jo koncepcija ir vērsta arī uz risinājumiem tikai valsts pārvaldes iestādēs, ne pašvaldību budžeta iestādēs.

Šobrīd var secināt, ka valsts pārvalde tuvojas krīzes laikā noteiktajam mērķim – maza, profesionāla, un uz iedzīvotājiem orientēta valsts pārvalde, kas strādā visas sabiedrības labā,

jo saskaņā ar datiem nodarbināto skaits valsts pārvaldē arvien samazinās. Tai pašā laikā pašvaldību budžeta iestādēs vērojama pretēji procesi - vērojams skaita pieaugums – sk.3.tabulu. Tāpat jānorāda, ka, lai gan īstenoto reformu mērķis nebija procentuāla un mehāniska valsts pārvaldē nodarbināto skaita samazināšana, bet gan valstij piekrītošās funkcijas efektīvi veicošas valsts pārvaldes izveidošana, tomēr ekonomiskās krīzes rezultātā, pieņemtie konsolidācijas pasākumi, vairāk veicināja mehānisku valsts pārvaldē nodarbināto skaita samazināšanu, nevis efektīvi veicošas valsts pārvaldes izveidošanu.³⁹ Tāpat jāņem vērā, ka iedzīvotāju skaits turpina samazināties, tāpēc valsts pārvaldē ir jāturpina īstenot pasākumus, kas vērsti uz valsts lielumam atbilstošas valsts pārvaldes izveidi^{40, 41}, lielāku uzmanību pievēršot funkciju īstenošanas efektivitātes paaugstināšanai un jaunu, inovatīvu iestāžu pārvaldības un sadarbības mehānismu izveidei.⁴² Vienlaikus jāatzīst, ka veiktie pasākumi līdz šim galvenokārt bija vērsti uz rīcības virziena maza valsts pārvalde sasniegšanu, savukārt profesionālās pilnveides pasākumus noteica divi faktori – ES fondu finansējums, kas bija pieejams tām institūcijām, kuras nodrošina ES fondu ieviešanu, vai arī tādi profesionālās pilnveides pasākumi, kuru mērķis bija strukturālo reformu, vai administratīvo šķēršļu mazināšanas pasākumu ieviešanas atbalsts.⁴³

Vidējais nodarbināto skaits 2008. - 2013.gadā un izmaiņas pret iepriekšējo periodu, tūkst. un %

3.tabula. Vidējais nodarbināto skaits 2008.-2013.gadā. Finanšu ministrijas apkopotā informācija

Finanšu ministrija norāda, ka laika posmā no „2009. – 2013. gada darbinieku skaita izmaiņas ietekmēja veiktie optimizācijas pasākumi valsts pārvaldē, papildus tam samazinoties motivācijai, kas saistīta ar darba samaksas samazinājumu, tai skaitā piemaksu

³⁹ Valsts pārvaldes politikas novērtējums”, Starpziņojums par plāna „Pasākumu plāns valsts pārvaldes sistēmas un civildienesta optimizēšanai” īstenošanas gala novērtējumu (ex-post) (2013), 16.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>

⁴⁰ Valsts lielumam atbilstoša valsts pārvalde vērtējama kā 8 % no valstī nodarbināto skaita vispārējā valdības sektorā, ko norādījuši arī sociālie partneri. Tāpat Latvijas Stratēģiskās attīstības plāna 2010.-2013.gadam ietvaros tika noteikts, ka optimālais vispārējā valdības sektorā nodarbināto skaits ir 8%.

⁴¹ Jāņem vērā, ka noteiktu procesu rezultātā valsts pārvaldē nodarbināto skaits noteiktā laikā var mainīties, piemēram Latvijas prezidentūra ES Padomē, iestāšanās sarunas OECD.

⁴² Valsts pārvaldes politikas novērtējums”, Starpziņojums par plāna „Pasākumu plāns valsts pārvaldes sistēmas un civildienesta optimizēšanai” īstenošanas gala novērtējumu (ex-post) (2013), 17.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>

⁴³ Valsts pārvaldes politikas novērtējums”, Starpziņojums par plāna „Pasākumu plāns valsts pārvaldes sistēmas un civildienesta optimizēšanai” īstenošanas gala novērtējumu (ex-post) (2013), 24.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>

MKPam_n_170914_valsts_parvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

ierobežojumiem un aizliegumu prēmēt darbiniekus, kā rezultātā daudzi valsts pārvaldē nodarbinātie atstāja darbu valsts iestādēs⁴⁴. Līdz ar to statistiski šobrīd Latvija atspoguļo tendenci, ka valsts pārvaldē nodarbināto skaits samazinās, kas no vienas puses ir pozitīvi, taču no otras puses, neesot pietiekami efektīvai personālvadības politikai, šie procesi draud ar valsts pārvaldes nekompetenci un institucionālās atmiņas pazūšanu. Protams, šis process nav vērtējams viennozīmīgi, ņemot vērā pašvaldībās notiekošo, tāpēc būtisks ir jautājums par resursu sadali saiknē ar sagaidāmajiem rezultātiem. Vienlaikus jāatzīmē, ka saskaņā ar Valsts kancelejas iekšēji veikto izpēti valsts pārvaldē ir vērojama tendence neloģiskam amata grupu sadalījumam, kas neliecina par efektīvu darba organizāciju valsts pārvaldes iestādēs, piemēram, apmēram 10% ir kontrolējošie darbinieki, tikpat daudz ir arī fiziskais un mazkvalificētais darbaspēks, kaut arī paralēli vairākās valsts pārvaldes iestādēs tāds pakalpojums kā telpu uzkopšana, kas klasificējams kā fiziskais un kvalificētais darbs, ir nodota ārpalpojumā.

Kā norāda Finanšu ministrija, lai gan kopējais nodarbināto skaits valsts budžeta iestādēs ir samazinājies, „valsts budžeta izdevumu atlīdzībai pieaugums 2013. gadā pamatā skaidrojams ar papildu finansējuma piešķiršanu darba samaksas paaugstināšanai noteiktām nodarbināto grupām (piemēram, sociālās aprūpes darbiniekiem, tiesu un prokuratūras darbiniekiem, pedagogiem, policistiem u.c.)⁴⁵. Ievērojot minēto, secināms, ka cilvēkresursu politika pašreizējā momentā virzās uz attīstību, ir uzsāktas iniciatīvas procesu sistematizēšanai, kompetenču pieejas attīstīšanai, atalgojuma fonda palielināšanai, kas dod iespējas valsts pārvaldes un pašvaldības iestāžu vadītājiem vadīt procesus.

**Izdevumu atlīdzībai īpatsvars valsts konsolidētajā budžetā,
pašvaldību konsolidētajā budžetā un IKP 2009.-2013.gadā**

milj. euro

	2009.g.	2010.g.	2011.g.	2012.g.	2013.g.
Valsts konsolidētais budžets, izpilde					
Izdevumi	6 769,0	6 673,4	6 509,4	6 615,8	6 835,2
<i>Atlīdzībai</i>	968,8	804,5	840,9	845,3	897,1
Atlīdzības īpatsvars budžeta izdevumos	14,3%	12,1%	12,9%	12,8%	13,1%
Pašvaldību konsolidētais budžets, izpilde					
Izdevumi	1 984,8	1 779,1	1 979,8	2 032,0	2 188,0
<i>Atlīdzībai</i>	934,1	742,2	768,2	795,5	860,4
Atlīdzības īpatsvars budžeta izdevumos	47,1%	41,7%	38,8%	39,1%	39,3%
Iekšzemes kopprodukts (faktiskajās cenās)	18 597,6	18 190,2	20 311,8	22 082,7	23 315,5
Atlīdzības (valsts un pašvaldības) īpatsvars IKP	10,2%	8,5%	7,9%	7,4%	7,5%

4.tabula. Datu avots: Valsts kases un CSP dati

⁴⁴ Informatīvais ziņojums par atalgojuma izmaiņām sabiedriskajā un privātajā sektorā 2013.gadā, 11.lpp

⁴⁵ Informatīvais ziņojums par atalgojuma izmaiņām sabiedriskajā un privātajā sektorā 2013.gadā, 4.lpp MKPamn_170914_valsts_parvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

Vienlaikus jāatzīst, ka, lai gan esam procesā ar cilvēkresursu attīstības politikas īstenošanu, eksperti norāda, ka 2013.gada februārī Ministru kabinetā atbalstītie risinājumi (Ministru kabineta 2013.gada 6.februāra rīkojums Nr.48) institucionālās sistēmas optimizēšanai būtiski neatšķiras no esošā modeļa un nenodrošina iepriekšējās pamatnostādnēs izvirzīto uzdevumu - institucionālās bāzes izveidošana, novēršot funkciju sadrumstalotību starp vairākām valsts pārvaldes iestādēm cilvēkresursu vadības jomā, praktiski saglabājot esošo modeli, kur cilvēkresursu plānošana un vadība ir nodalīta no atalgojuma un motivācijas pasākumu plānošanas un vadības un saglabājot problēmas aktualitāti.⁴⁶ Tāpat papildus koncepcijā paredzētajiem risinājumiem, kuri ir vērsti uz cilvēkresursu vadības procesu centralizāciju, ieviešot centralizētu augstākā līmeņa civildienesta atlases procesu, kā arī izveidojot centralizētu pretendentu pieteikšanās portālu uz vakantajiem amatiem, valsts pārvaldē, aktualitāti saglabā arī pārējo cilvēkresursu vadības procesu pilnveidošana, lai nodrošinātu stratēģisku pieeju cilvēkresursu vadības procesu ieviešanā, kā arī saglabā aktualitāti problēmas, kas skar cilvēkresursu plānošanu un attīstīšanu pēc vienotiem principiem pašvaldībās.⁴⁷

Tāpat eksperti norāda, ka, lai gan, uzlabojoties valsts ekonomiskajai situācijai, ir vērojami uzlabojumi motivācijas instrumentu izmantošanai, tomēr informācija liecina, ka esošā darba samaksas sistēma nerisina pamatproblēmu attiecībā uz vienotu darba samaksu par vienotiem nosacījumiem dažādās iestādēs. Turklāt, uzlabojoties valsts ekonomiskajai situācijai, ir vērojama tendence, ka darbu valsts pārvaldē pamet profesionāli darbinieki, tādējādi aktualizējas jautājums par konkurētspējīgu atalgojumu valsts pārvaldē un valsts pārvaldes resursu ilgtspēju.⁴⁸

Arī valsts pārvaldes darbinieku izglītības un apmācības sistēmas pilnveidošanu ietekmēja finanšu krīze un tai sekojošie budžeta konsolidācijas pasākumi, kas noteica ievērojamu finansējuma samazinājumu valsts pārvaldes darbinieku izglītības un apmācības pasākumiem. Par to liecina arī apkopotie dati, ka 45% respondentu valsts pārvaldes darbinieku iespējas regulāri pilnveidot profesionālās zināšanas novērtē negatīvi.⁴⁹ Līdz ar to apmācību sistēmas efektivitātes izvērtējums saglabā savu aktualitāti, lai novērtētu gan kopējo finansējuma apmēru, kas tiek novirzīts darbinieku apmācībām iestādēs, gan iegūto zināšanu un profesionālās pilnveides pasākumu rezultātus un ilgtspēju.⁵⁰ Arīdzan Valsts kancelejas apkopotā informācija, ik pusgadu sagatavojot informāciju Ministru kabinetam par valsts pārvaldes efektivitāti un administratīvā sloga samazināšanu, konstatē resorisku pieeju valsts pārvaldē nodarbināto apmācībās, tādējādi atspoguļojot fragmentāciju un neplānveidīgu apmācību sistēmu.

Lai mazinātu sadrumstalotas apmācību sistēmas un nevienmērīgas cilvēkresursu attīstības risku radītās negatīvās sekas, kā arī nodrošinātu apmācību vajadzībām paredzēto

⁴⁶ „Valsts pārvaldes politikas novērtējums”, Gala ziņojums par valsts pārvaldes politikas novērtējumu un priekšlikumiem nākamajam plānošanas periodam, 52.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetieprojekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>

⁴⁷ „Valsts pārvaldes politikas novērtējums”, Gala ziņojums par valsts pārvaldes politikas novērtējumu un priekšlikumiem nākamajam plānošanas periodam, 53.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetieprojekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>

⁴⁸ „Valsts pārvaldes politikas novērtējums”, Gala ziņojums par valsts pārvaldes politikas novērtējumu un priekšlikumiem nākamajam plānošanas periodam, 54.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetieprojekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>

⁴⁹ „Valsts pārvaldes politikas novērtējums”, Gala ziņojums par valsts pārvaldes politikas novērtējumu un priekšlikumiem nākamajam plānošanas periodam, 59.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetieprojekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>

⁵⁰ „Valsts pārvaldes politikas novērtējums”, Gala ziņojums par valsts pārvaldes politikas novērtējumu un priekšlikumiem nākamajam plānošanas periodam, 60.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetieprojekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>
MKPamn_170914_valsts_parvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

resursu efektīvu izlietošanu, ir jātiecas uz centralizētas pieejas principu ieviešanu dažādo apmācību cikla posmu īstenošanā visos publisko iestāžu profesionālās hierarhijas līmeņos. Mācību vajadzību apzināšana un apkopošana valsts tiesās pārvaldes iestādēs jau šobrīd notiek centralizēti Novērtēšanas elektroniskās veidlapas informācijas sistēmā (NEVIS), kas kalpo kā stratēģiskās vadības rīks iestāžu un struktūrvienību vadītājiem un nodrošina Nacionālajā attīstības plānā un citos politikas plānošanas dokumentos definēto valsts līmeņa mērķu sasaisti ar darbinieku mērķiem, t.i. veicot mērķu kaskadēšanu līdz individuālam līmenim. bet apmācību praktiska īstenošana ir jāveic, pamatojoties uz kompetenču pieejas balstītas cilvēkresursu vadības sistēmu. Viens no šīs sistēmas veiksmīgas darbības pamatelementiem ir uz NEVIS sistēmas mācību vajadzību apkopojuma bāzes attīstīta mācību stratēģija, par kuras izstrādi, aktualizēšanu un īstenošanu ir atbildīga Valsts administrācijas skola, kā arī šīs stratēģijas pamatā izveidotie profesionālo zināšanu pilnveides moduļi, kuru ietvaros pasniedzamie kursi ir kategorizēti (ievadkurss, pamatkurss, padziļinātais kurss, specializētais kurss u.c.), gan arī orientēti uz dažādiem profesionālās hierarhijas līmeņiem (piemēram, jauniešiem ierēdņiem un darbiniekiem, dažādu jomu speciālistiem (sabiedrisko attiecību speciālistiem, juristiem, lietvežiem, grāmatvežiem u.c.) vidējā līmeņa vadītājiem, augstākā līmeņa vadītājiem). Stratēģijas ietvaros arī turpmāk ir jānodrošina mācībspēku piesaiste no valsts pārvaldes, akadēmiskās vides, privātā sektora un ārvalstīm, lai spētu iespējami aptverošākā veidā reaģēt uz jaunajiem izaicinājumiem valsts pārvaldes kapacitātes stiprināšanā un nodarbināto profesionālajā pilnveidē. Tas ne tikai nodrošinās nodarbinātajiem plašākas iespējas attīstīt savu profesionālo kompetenci saskaņā ar iepriekš definētiem uz rezultātu balstītiem mērķiem, saglabājot un pilnveidojot valsts pārvaldes profesionalitāti, bet arī sekmēs nodarbināto motivāciju un veicinās proaktīvu valsts pārvaldes darbību pretstatā reaģēšanai uz problēmām, nodrošinot uz klientu orientētu pārvaldību.

Nodrošinot mērķtiecīgus kompetenču attīstības pasākumus (mācību moduļus), starp prioritārajām ir izvirzāmas šādas jomas:

- ✓ uzņēmējdarbībai un investīcijām labvēlīgas vides veidošana, kas sevī iekļauj efektīvu, uz klientu orientētu valsts pārvaldes darbības veicināšanu, administratīvā sloga mazināšanu un vienas pieturas aģentūras principa ieviešanu, valsts pārvaldes pieejamību, nodrošinot kvalitatīvus pakalpojumus un IKT izmantošanu;
- ✓ tiesiskas pārvaldības stiprināšana, kas ietver koruptīvo pazīmju un interešu konfliktu risku novēršanu un ēnu ekonomikas mazināšanu.

Mācību moduļi tiks atbalstīti Darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” 3.4.2.specifiskāais atbalsta mērķa “Valsts pārvaldes profesionālā pilnveide labāka tiesiskā regulējuma izstrādē mazo un vidējo komersantu atbalsta, korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomās” (turpmāk – 3.4.2. specifiskais atbalsta mērķis) ietvaros, kas ir vērsts uz to valsts pārvaldes darbinieku kapacitātes stiprināšanu un profesionālo pilnveidi, kuru funkcijas ir saistītas ar uzņēmējdarbības vides uzlabošanu, sakārtošanu un administratīvā sloga mazināšanu mazajiem un vidējiem komersantiem, kā arī ar korupcijas un ēnu ekonomikas riska mazināšanu.

Uzdevumi:

2.1.1. Valsts kancelejai sadarbībā ar ministrijām izvērtēt, vai resora ietvaros atbalsta funkciju nodrošināšanā ir veicināta procesu standartizācija un ievērots samērīguma princips, īpaši izvērtējot fiziskā un kvalificētā darba organizēšanas formas un to efektivitāti, un atbilstoši šim izvērtējumam iestādēm veikt nepieciešamos strukturālos un darba organizācijas uzlabojumus,

lai ekonomiski un funkcionāli efektīvi sasniegtu iestādes mērķus un izpildītu normatīvajos aktos noteiktās funkcijas un uzdevumus⁵¹.

2.1.2. Turpināt darbu pie valsts pārvaldes atlīdzības sistēmas pilnveides, padarot to konkurētspējīgu un motivējošu.

2.1.3. Nodrošināt uz kompetenču pieejas balstītas cilvēkresursu vadības sistēmas (pilnīgu) ieviešanu un piemērošanu valsts pārvaldē (atlase, apmācību sistēma, novērtēšana, motivēšana).

2.1.4. Izstrādāt vienotu un ilgtspējīgu valsts pārvaldē nodarbināto apmācību sistēmu visos publisko iestāžu profesionālās hierarhijas līmeņos.

2.1.5. Stiprināt sadarbību ar augstskolām, lai nodrošinātu, ka augstskolās tiek sagatavoti valsts pārvaldes vajadzībām atbilstoši speciālisti.

2.1.6. Nodrošināt vienotas valsts pārvaldes cilvēkresursu attīstības politikas veidošanu.

2.1.7. Turpināt nodrošināt valsts pārvaldes un pašvaldības iestāžu nodarbinātības tendenču analīzi (skaits, atlīdzība, nodarbināto apmierinātība utt.).

3. Attīstības plānošana un finanšu vadība

3.1. Attīstības plānošanas sistēmas attīstība

Attīstības plānošanas process nacionālajā, reģionālajā un vietējā līmenī ir noteikts, pieņemot nepieciešamos normatīvos aktus un ieviešot vienotu attīstības plānošanas sistēmu. Galvenās grūtības ir saistītas plānošanas sistēmas īstenošanu praksē, veicot politikas plānošanas dokumentu izstrādi, īstenošanu un novērtēšanu. Sistēmisku plānošanu kavē dažādi faktori - nepietiekamā sasaiste ar finansējumu, vēlmju neatbilstība reālajām iespējām, vajadzību nepietiekamā sasaiste ar stratēģisko plānošanu – mērķiem un tiem atbilstošām rīcībām un resursiem. Tāpat problēmas ir saistītas ar 2008.gada ekonomiskās krīzes ietekmi uz iespējām īstenot attiecīgā perioda plānošanas dokumentus un nepietiekamais darbs pie dokumentu aktualizācijas (novērtējumu kvalitāte), ieilgušī administratīvi teritoriālā reforma un neskaidrības, kā to pabeigt, kā arī nepietiekama izpratne par plānošanas un attiecīgā plānošanas dokumenta izpildes dokumentu nozīmi un nepieciešamību to īstenot, un monitorēšanas nozīmi, īpaši politiskajā līmenī⁵². Tāpat prakse liecina par to, ka dažāda līmeņa attīstības plānošanas dokumentu savstarpējā sasaiste bieži vien ir formāla rakstura, pastāv satura un atskaišu dublēšanās, kā arī spēkā esošu plānošanas dokumentu pielietojamība praksē ir ierobežota, ņemot vērā to īstenošanai nepieciešamā finansējuma trūkumu. Tas liecina par nepieciešamību izvērtēt politikas plānošanas dokumentu veidus un hierarhijas attiecīgajās rīcībpolitikas jomās un veikt dokumentu skaita samazināšanu.

Lai gan plānošanas periodā kvalitatīva ietekmes novērtējuma veikšanai ir radīti visi priekšnosacījumi, nostiprinot ietekmes novērtējuma un anotācijas lomu, taču praksē vērojamas problēmas gan aizpildot anotācijas, gan arī veicot politikas ietekmes novērtējumus⁵³. Tādējādi pastāv šādas galvenās problēmas plānošanas dokumentu ietekmes

⁵¹ Uzdevuma ietvaros valsts pārvaldes iestādes tiks aicinātas izvērtēt to atbalsta funkcijas, uzdevums nav uzskatāms par obligātu, bet vēlamu.

⁵² „Politikas plānošanas sistēmas attīstības pamatnostādņu un attīstības plānošanas sistēmas ietekmes novērtējums”(2013), 161.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>

⁵³ „Valsts pārvaldes politikas novērtējums”, Gala ziņojums par valsts pārvaldes politikas novērtējumu un priekšlikumiem nākamajam plānošanas periodam, 29.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>
MKPamn_170914_valsts_parvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

novērtēšanas jomā - vāja politikas novērtējuma institucionālā un intelektuālā kapacitāte, ietekmes novērtējumu veikšanas prakses neatbilstība normatīvajā regulējumā paredzētajai kārtībai, kas negatīvi ietekmē novērtējumu kvalitāti, vājina to pielietojumu politikas plānošanā, apgrūtina plānošanas dokumentu sasaisti, nepārtrauktību un pēctecību. Nereti tiek noteikts, ka šobrīd ir sarežģīta politikas plānošanas dokumentu aktualizācijas kārtība, kas vājina aktualizācijas kā politikas plānošanas instrumenta efektivitāti un ietekmes novērtēšanas sistēmu.⁵⁴ Kvalitatīvai starpnozaru politikas plānošanai un īstenošanai šķēršļus rada plānošanas darbu saskaņošana starp dažādām apakšnozarēm vienas ministrijas iekšienē, valsts pārvaldē kopumā ir vājas starpnozaru (ministriju) sadarbības tradīcijas, starpnozaru plānošanu apgrūtina politiskais līmenis un politiskā dienaskārtība katrā nozarē, ņemot vērā, ka katra valdības koalīcijas partija atbild par savu nozari (ministriju), aizstāvot savas intereses. Tāpat nozīmīgs šķērslis ir dažādu ministriju vidējā termiņa plānošanas dokumentu darbības termiņu savstarpējās neatbilstības un kopīgu starpnozaru politikas īstenošanas instrumentu trūkums.⁵⁵

Detalizēta analīze par esošo situāciju un aktuālajām problēmām teritorijas attīstības plānošanā, kā arī priekšlikumi attīstības plānošanas sistēmas darbības uzlabošanai attiecībā uz reģionālās politikas koordināciju un teritoriju attīstības plānošanu ir sniegti Reģionālās politikas pamatnostādņēs 2013.-2019.gadam (Ministru kabineta 2013.gada 29.oktobra rīkojums Nr. 496).

Uzdevumi⁵⁶

Saskaņā ar Attīstības plānošanas sistēmas uzlabošanas pasākumu plānā 2014.-2016.gadam noteikto, stiprināt starpnozaru līmeņa plānošanu, nodrošināt skaidru un pārskatāmu plānošanas dokumentu hierarhiju, uzlabot plānošanas sistēmas darbību un politikas plānošanas dokumentu kvalitāti, stiprināt programmēšanas (jeb mērķu kā prioritātes) pieeju attīstības plānošanā, pilnveidojot valdības deklarācijas un rīcības plāna sagatavošanas principus, attīstības plānošanā un budžeta veidošanā nodrošināt skaidru sasaisti starp dažāda līmeņa rezultātiem un to rādītājiem, izvērtēt iespējas samazināt rezultatīvo rādītāju skaitu, nodrošināt valsts budžeta attīstības daļas novirzīšanu Latvijas Nacionālais attīstības plāna 2014.-2020.gadam prioritāšu īstenošanai, ieviest nozaru un plānošanas politiku izdevumu izvērtējumu, uzlabot ietekmes novērtējumu kvalitāti un pielietojumu.

3.1.1. Stiprināt valsts pārvaldē un pašvaldībās nodarbināto kapacitāti attīstības plānošanā, tajā skaitā, veicinot labās prakses apmaiņu valsts pārvaldes institūciju starpā, kā arī starptautiskā līmenī.

3.1.2. Turpināt iedzīvināt plānošanas praksē ES iniciatīvas „Labāks regulējums” ieteiktos instrumentus, īpašu uzmanību pievēršot kvalitatīvu ietekmes novērtējumu veikšanai un pielietošanai visos plānošanas posmos.

3.1.3. Institucionalizēt nozaru ārējās ekspertīzes un sadarbību ar valsts pārvaldi, attīstot ilgtermiņa valsts atbalstītu sadarbību ar nozaru (zinātniskajiem) institūtiem, kuru darbība ir tieši saistīta ar politikas plānotāju vajadzībām (nozares datu vākšana, dažādu problēmas risinājumu modeļu izstrāde un piedāvāšana diskusijai u.tml.).

⁵⁴ „Politikas plānošanas sistēmas attīstības pamatnostādņu un attīstības plānošanas sistēmas ietekmes novērtējums”(2013), 165.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>

⁵⁵ „Politikas plānošanas sistēmas attīstības pamatnostādņu un attīstības plānošanas sistēmas ietekmes novērtējums”(2013), 165.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>

⁵⁶ Detalizētus uzdevumus lūdzam skatīt plānā „Attīstības plānošanas sistēmas darbības uzlabošanas pasākumu plāns 2014. – 2016.gadam” (Ministru kabineta 2014.gada 25.februāra rīkojums Nr.84 „Par Attīstības plānošanas sistēmas uzlabošanas pasākumu plānu 2014.–2016.gadam”)
MKPamn_170914_valsts_parvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

3.1.4. Veikt Nacionālā attīstības plāna 2014.-2020.gadam vidusposma izvērtējumu, analizējot izvirzīto mērķu īstenošanā ieguldītos resursus un sasniegtos rezultātus, kā arī identificējot nepieciešamās izmaiņas. Uzsākt nākamā plānošanas perioda Nacionālā attīstības plāna sagatavošanu, tajā skaitā, nosakot prioritāros virzienus, kuros izstrādājamas nākamā plānošanas perioda pamatnostādnes. Monitorēt jaunā normatīvā regulējuma attiecībā uz politikas plānošanas dokumentiem izvirzītajām prasībām ieviešanu praksē.

3.1.5. Veikt „Attīstības plānošanas sistēmas uzlabošanas pasākumu plāna 2014.-2016.gadam” gala novērtējumu un izstrādāt rekomendācijas turpmākajam plānošanas periodam attīstības plānošanas sistēmas attīstībai.

3.1.6. Nodrošināt reģionālās politikas un nozaru politiku koordināciju attiecībā uz politiku un ieguldījumu plānošanu teritorijās un to savstarpējo saskaņotību atbilstoši „Reģionālās politikas pamatnostādnes 2013.–2019.gadam” noteiktajam.

3.2. Finanšu vadības un stratēģiskās plānošanas uzlabošana

Lai gan pārskata periodā veiktas virkne iniciatīvu iestāžu darbības stratēģijas un jauno politikas iniciatīvu „atdzīvināšanā”, ekonomiskā krīze ietekmēja to, ka vēl joprojām stratēģiskajai plānošanai ir ierobežota ietekme uz budžeta plānošanas procesu, dodot iespēju ministrijām veidot budžeta programmas, balstoties uz iestādes funkciju, nevis sasniegto rezultātu principa. 2013.gada 21.maijā Ministru kabinetā apstiprināja grozījumus Ministru kabineta 2011.gada 4.janvāra instrukcijā Nr.1 „Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju un novērtē tās ieviešanu”, kas paredz, ka ministrijas savas darbības stratēģijas iesniegs apstiprināšanai attiecīgajam Ministru kabineta loceklim triju mēnešu laikā pēc vidēja termiņa budžeta ietvara likuma izsludināšanas, tādējādi saskaņojot stratēģiju izstrādes procesu ar vidēja termiņa budžeta ietvaru 2014. – 2016.gadam.

Tāpat, lai gan likums “Par budžetu un finanšu vadību” nostiprina jauno politikas iniciatīvu statusu, jauno politikas iniciatīvu plānošanas procesa iedzīvināšana vidēja termiņa budžeta plānošanas ietvarā vēl joprojām ir viena no nozīmīgākajām prioritātēm. Vidēja termiņa budžeta plānošanas ietvars ir jauna aktivitāte, kuras normatīvais regulējums tika ieviests, sākot ar 2013. gadu, tādēļ vēl pārāgrī novērtēt izveidotās sistēmas efektivitāti.

Līdzīgi rezultatīvo rādītāju plānošana Latvijas valsts pārvaldē ir sena tradīcija, taču vēl aizvien tikai formāla, kas neietekmē institūcijas darbību un nākotnes finansējumu. Gluži tāpat kā politikas ietekmes novērtējuma veikšana, arī rezultatīvo rādītāju izstrāde ministrijās tiek uztverta kā papildus darba slodze, kurai ir maza loma institūcijas stratēģisko virzienu plānošanā. Šobrīd, veidojot vidēja termiņa budžeta ietvaru, palielinās Finanšu ministrijas kā centrālā koordinatora loma rezultatīvo rādītāju uzkrāšanā un analīzē. Taču, tā kā patlaban nav izveidota ne stimulu, ne arī sankciju sistēma, rezultatīvo rādītāju sistēmas integrēšana vidēja termiņa budžeta plānošanā var izrādīties problemātiska.

Savukārt, būtiskākās problēmas, kas identificētas saistībā ar rezultātu un rezultatīvo rādītāju noteikšanu, ir saistītas ar to, ka pastāv grūtības jēgpilni un loģiski sasaistīt makro ietekmes un ilgtermiņa politikas rezultātus ar īstermiņa politikas rezultātiem un makro ietekmes rezultātos rādītājus ar politikas un darbības rezultatīvajiem rādītājiem. Tāpat šobrīd vērojams uzraudzības trūkums, vai dokumentos iekļautie rādītāji tiek definēti atbilstoši metodiskajiem norādījumiem, kā arī iztrūkst vienošanās par rezultatīvo rādītāju kompozīciju, piemēram, vai rezultātus mērot tikai no ieguvuma, vai arī no ieguvuma un zaudējuma (apdraudējuma pieauguma riska) pozīcijas.

Tāpat būtiska problēma ir pārāk lielais rezultatīvo rādītāju skaits, kurus nepieciešams sistemātiski monitorēt, kā arī nepietiekamas rezultatīvo rādītāju vērtību prognožu noteikšanas prasmes, zinātniski pamatotu metožu pielietošanas trūkums rezultatīvo rādītāju vērtību prognožu noteikšanā. Ievērojot minēto, pastāv konceptuāla problēma, kuras risināšanai šajā MKPamn_170914_valsts_parvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

plānošanas periodā ir jāvelta vislielākā uzmanība - nepieciešama vienošanās, kādi un kā rezultāti un rezultatīvie rādītāji tiek plānoti, uzkrāti un analizēti (t.sk. kādā teritoriālā iedalījumā), kā arī sasaistīti kopējā sistēmā – budžeta plānošanas procesā, attīstības plānošanas dokumentos, iestādes vadības dokumentos (IDS) un Eiropas Savienības fondu plānošanas dokumentos. Tāpat pastāv problēmas ar esošo rezultatīvo rādītāju un darbības rezultātu atbilstību NAP2020 ietvaram, kā arī rezultatīvo rādītāju sistēmas sasaisti ar to nepieciešamo informācijas apjomu, kas sniedzama, piemēram, Eiropas Komisijai un OECD.

Uzdevumi

Uzlabot attīstības plānošanas sasaisti ar budžeta plānošanu, īstenojot „Attīstības plānošanas sistēmas uzlabošanas pasākumu plānā 2014.-2016.gadam”⁵⁷ noteiktos uzdevumus.

3.2.1. Nodrošināt pilnvērtīgu iestāžu darbības stratēģiju lomu stratēģiskās plānošanas procesā. Veikt iestāžu darbības stratēģiju izvērtējumu ik pēc trīs gadiem, tādējādi identificējot iestāžu darbības stratēģiju nozīmību (lomu un vietu) stratēģiskās plānošanas procesā, novērtējot mērķu un rezultātu sasaisti.

3.2.2. Veikt izmaiņas normatīvajos aktos, lai novērstu centrālo valsts pārvaldes iestāžu un padotībā esošo valsts pārvaldes iestāžu darbības stratēģiju izstrādes dublēšanos, ņemot vērā atšķirīgos laika periodus to izstrādei atsevišķos gadījumos (piemēram, muzeji).

3.2.3. Mazināt atšķirības starp vidēja termiņa budžeta plānošanas iemaņām un nosacījumiem centrālās valsts pārvaldes un pašvaldību līmenī.

3.2.4. Pārskatīt iestādes darbības atskaitīšanās sistēmu (atskaites par budžeta izpildi, gada pārskati u.c.), vienkāršojot administratīvās procedūras, kā arī izvērtējot pārskatu sniegšanas biežumu. Samazināt uz ieguldījumiem vērstu budžeta izpildes kontroli, vienlaikus palielinot uz plānoto rezultātu sasniegšanu vērstu kontroli.

3.2.5. Izstrādājot jaunās rezultātu un rezultatīvo rādītāju sistēmas pamatnostādnes, nodrošināt rīcības plānā par Deklarācijas par Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanu iekļauto politikas rezultātu sasaisti ar NAP2020.

3.3. Politikas plānošanas un likumdošanas procesa sasaiste

Vēl joprojām politikas plānošanas procesā nepieciešams uzlabot valsts augstāko tiešās pārvaldes institūciju un likumdevējas sadarbību, kas veicinātu politikas plānošanas sistēmas attīstību ilgtermiņā. Nepieciešams uzlabot likumdevējas pārstāvju informētību par politikas plānošanas procesā veikto ietekmes izvērtējumu, kā arī atbilstoši izvērtēt iespējamo vēlāko likumprojekta izmaiņu ietekmi. Tāpat plānošanas periodā nav noticis progress attiecībā uz anotāciju aktualizēšanu likumprojektiem, kas būtiski tiek mainīti Saeimas lasījumu laikā. Lai gan Saeimai nav kapacitātes, lai attiecīgos grozījumus ielabotu anotācijās, šis ir nozīmīgs faktors likumu kvalitātes uzlabošanā.

Tāpat nepieciešams uzlabot tiešās valsts pārvaldes iestāžu savstarpējo sadarbības mehānismu likumprojektu, likumu grozījumu izstrādē, jo šobrīd nereti grozījumi vienā likumā tiek virzīti no dažādu iestāžu puses un nav savstarpēji saskaņoti. Nereti tiešās valsts pārvaldes iestādes iesniedz Saeimas atbildīgajās komisijās priekšlikumus, kas, iepriekš izdiskutēti valsts pārvaldes līmenī – Ministru kabinetā un nav atbalstīti, kā arī jaunus, neizdiskutētus un bieži vien, no pārvaldes darbības lietderības un efektivitātes viedokļa nepareizus likumprojektus, apejot parasto, visu ieinteresēto institūciju saskaņošanas ceļu.

Uzdevumi

⁵⁷ Detalizētus uzdevumus lūdzam skatīt plānā „Attīstības plānošanas sistēmas darbības uzlabošanas pasākumu plāns 2014. – 2016.gadam” (Ministru kabineta 2014.gada 25.februāra rīkojums Nr.84 „Par Attīstības plānošanas sistēmas uzlabošanas pasākumu plānu 2014.–2016.gadam”) MKPamn_170914_valsts_parvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

3.3.1. Nodrošināt, ka tiek veikts kvalitatīvs un sistemātisks darbs pie tiesību aktu projektu sākotnējās (ex-ante) ietekmes novērtējuma ziņojumu (anotācijas) izstrādes un monitoringa.

3.3.2. Izstrādāt kārtību, kādā tiek veikts atsevišķu Ministru kabineta noteikumu ex-post novērtējums noteiktā laika periodā.

3.3.3. Sadarbībā ar likumdevējvaras pārstāvjiem, Valsts kancelejai pēc iespējas iesaistīties kārtības izstrādāšanā, kādā tiek nodrošināta anotāciju aktualizēšana likumprojektiem, kuri tiek būtiski mainīti Saeimā starp lasījumiem.

3.3.4. Sadarbībā ar likumdevējvaras pārstāvjiem, Valsts kancelejai pēc iespējas iesaistīties kārtības izstrādāšanā, kādā tiek veikts atsevišķu likumu ex-post novērtējums.

3.3.5. Pilnveidot horizontālo starpinstitutionālu sadarbību, īpašu uzmanību pievēršot augstāko valsts pārvaldes iestāžu koordinācijai normatīvo aktu izstrādē.⁵⁸

3.3.6. Pilnveidot sistēmu, kādā notiek politikas plānošanas dokumentu un normatīvo aktu projektu saskaņošana ar iesaistītajām institūcijām gadījumos, ja konkrētās institūcijas piedalījušās darba grupās politikas plānošanas dokumentu vai normatīvo aktu projektu izstrādē.

3.3.7. Palielināt valsts pārvaldes iestāžu juridisko dienestu lomu normatīvo aktu projektu izstrādē, nodrošinot kvalitatīvu normatīvo aktu sagatavošanu.

4. Inovācijas, sabiedrības līdzdalība un sadarbība valsts pārvaldē

4.1. Inovāciju radīšana un izmantošana valsts pārvaldē

Rīcības virziena “Inovāciju radīšana un izmantošana valsts pārvaldē” ietvaros tiek izvirzīta prioritāte *Zināšanu pielietojamība*, jo resoriskā domāšana un elastības trūkums lēmumu pieņemšanā ir šķēršļi, kas traucē valsts pārvaldes attīstību. It īpaši svarīgi tas ir, skatoties uz valsts pārvaldes resursu kopumā (valsts pārvalde, pašvaldības), jo jaunu inovatīvu darba formu, metožu un mehānismu ieviešana ir vitāli svarīga ne tikai valsts iestādēs, bet arī pašvaldību institūcijās. Uz inovāciju trūkumu un privātā sektora pieredzes pārņemšanas nepieciešamību norāda arī valsts pārvaldes iestāžu pārstāvji.⁵⁹

Starptautiskie pētījumi un ārvalstu prakse rāda, ka turpmākus uzlabojumus valsts pārvaldes darbā ar tradicionālajām izmaksu samazināšanas metodēm sasniegt būs ārkārtīgi grūti. Nepieciešams īstenot tādas pasākumus, kas vērsti uz pakalpojumu, procesu un organizatoriskajām inovācijām, īstenojot sadarbības principu un attīstot sadarbības mehānismus gan valsts pārvaldes institūciju starpā, gan izmantojot uzņēmumu un augstskolu potenciālu. Tādējādi radot sinerģiju un lielāku rezultāta efektu.⁶⁰ Šīs prioritātes ietvaros iezīmējas vairāki uzdevumi: Sadarbība ar uzņēmumiem, Augstskolu pētniecības kapacitātes izmantošana, Pakalpojumu inovāciju attīstīšana. To mērķis ir radīt jaunus un inovatīvus risinājumus valsts pārvaldes darba organizācijā un pakalpojumu nodrošināšanā.

⁵⁸ Informatīvais ziņojums „Priekšlikumi ārējo normatīvo aktu grozījumu skaita un apjoma samazināšanai” (Ministru kabineta 2014.gada 26.augusta sēdes 45§)

⁵⁹ „Valsts pārvaldes politikas novērtējums”, Gala ziņojums par valsts pārvaldes politikas novērtējumu un priekšlikumiem nākamajam plānošanas periodam, 98.-99.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>

⁶⁰ „Valsts pārvaldes politikas novērtējums”, Gala ziņojums par valsts pārvaldes politikas novērtējumu un priekšlikumiem nākamajam plānošanas periodam, 99.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>
MKPamn_170914_valsts_parvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

Viens no veidiem, kā veicināt inovācijas valsts pārvaldē ir tā saucamās „dizaina domāšanas” ieviešana, jo, kā rāda Lielbritānijas pieredze, daudz vairāk un intensīvāk valstis gan privātajā, gan valsts sektorā iegulda ne tikai pētniecībā un attīstībā („research&development”), bet tieši dizaina domāšanā („design thinking”). Lielbritānijas valsts pārvaldē dizaina domāšanu mērķtiecīgi virza sistēmiskai inovāciju īstenošanai un efektīvākai pārvaldībai. Līdzšinējā Lielbritānijas pieredze pierādījusi, ka dizaina domāšana ir stratēģisks instruments un palīdzības rīks valsts pārvaldei, kas pastāvīgi saskaras ar divu veidu izaicinājumiem: 1) budžeta samazinājums, līdzekļu konsolidācija un efektīvizēšana; 2) pastāvīgi pieaugošās prasības un vajadzības no sabiedrības⁶¹.

Dizaina domāšana ir metožu kopums, kas, apvienojot radošu domāšanu ar vēlmi radīt uz lietotājiem (iedzīvotājiem un uzņēmējiem) vērstus risinājumus, palīdz izprast procesu saturu un mērķi. To var pielietot gan valsts, gan privātajā sektorā⁶². Ievērojot minēto, valsts pārvaldē nepieciešams rast jaunus veidus un paņēmienus, kā risināt noteiktas situācijas, tostarp izmantojot dizaina domāšanu dažādu reformu ieviešanā.

Uzdevumi

4.1.1. Izmantot augstskolu pētniecības kapacitāti valsts pārvaldes kvalitātes un efektivitātes veicināšanā.

4.1.2. Attīstīt inovācijas valsts pārvaldes sniegto pakalpojumu nodrošināšanā, tādējādi atbildot uz sabiedrības mainīgajām vajadzībām un pielāgojoties iedzīvotāju izvietojumam Latvijas teritorijā, vienlaikus nemazinot pakalpojumu pieejamību.

4.1.3. Veikt pilotprojektu valsts pārvaldes ietvaros, izmantojot dizaina domāšanas metodes.

4.2. Sabiedrības tiesiskās apziņas stiprināšana un iesaistīšana lēmumu pieņemšanas procesos un mūsdienīgas komunikācijas nodrošināšana

Ar tiesību jomu izpratnes veicināšanu saistīto programmu un mācību priekšmetu pārskatīšana ir tikusi veikta vidējās izglītības līmenī, augstākās izglītības līmenī ir veikta attiecīgo studiju programmu izvērtēšana, kas potenciāli sekmējusi to pilnveidošanu.⁶³ Vienlaikus ir rīkotas sociālās kampaņas, lekcijas un semināri dažādām auditorijām par korupcijas negatīvajām sekām un valsts pārvaldes ētikas būtību, taču aptvertās auditorijas apjoms pret potenciālo mērķauditoriju nav liels.⁶⁴ Pārskata periodā atsevišķas sabiedrības grupas ir tikušas izglītotas par valsts pārvaldes sistēmu, valsts pārvaldes pienākumiem un iedzīvotāju tiesībām un pienākumiem, taču tās pārsvarā ir skolēni, studējošie un valsts amatpersonas (civildienesta ierēdņi, kuri apmeklē attiecīgos mācību kursus)⁶⁵. Tāpat secināts,

⁶¹ Informācija no SSE platformas (Sharing Experience Europe)

⁶² Informācija no Valsts kancelejas 2014.gada 14.maijā organizētās atvērtās lekcijas „Dizaina domāšana iestāžu personāla attīstības stratēģijas izstrādei”.

⁶³ Valsts pārvaldes politikas novērtējums”, Starpziņojums par pamatnostādņu „Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2008.-2013.gadam: PĀRVALDES KVALITĀTE UN EFEKTIVITĀTE” gala novērtējumu (ex-post) (2013), 162.lpp,

<http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>

⁶⁴ Valsts pārvaldes politikas novērtējums”, Starpziņojums par pamatnostādņu „Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2008.-2013.gadam: PĀRVALDES KVALITĀTE UN EFEKTIVITĀTE” gala novērtējumu (ex-post) (2013), 163.lpp,

<http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>

⁶⁵ Valsts pārvaldes politikas novērtējums”, Starpziņojums par pamatnostādņu „Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2008.-2013.gadam: PĀRVALDES KVALITĀTE UN EFEKTIVITĀTE” gala novērtējumu (ex-post) (2013), 164.lpp,

<http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>

MKPamn_170914_valsts_parvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

ka iedzīvotājiem, iespējams, nav izveidojusies vajadzība pēc izglītošanās šajos jautājumos. Ja par uzdevumu tiek izvirzīta iedzīvotāju pilsoniskās kompetences, politiskās kultūras veicināšana, ir nepieciešams konkretizēt mērķus, izstrādāt programmas, noteikt atbildīgās institūcijas, skaidri apzināt mērķgrupas un atvēlēt nepieciešamo finansējumu.⁶⁶

Šobrīd, kaut gan vienotās prasības sabiedrības līdzdalībai ir noteiktas, tās netiek vienādā mērā ievērotas un no kādas atbildīgās iestādes puses uzraudzītas. Līdzdarbošanās iespējas Latvijā ir pilnībā nodrošinātas, bet līdzdarbošanās kvalitāte ir atkarīga arī no valsts pārvaldes institūciju iniciatīvas, NVO darbības jomas, kompetences un spējas piesaistīt ekspertiem atalgojumu. Sabiedrības līdzdalības procesam nākotnē būtu jānodrošina lielāka caurspīdība, nosakot atbildīgo uzraudzības institūciju, kas kontrolētu sabiedrības līdzdalības procesus valsts pārvaldes institūcijās un to kvalitāti.⁶⁷

Apskatot ministriju, pašvaldību mājas lapu sadaļas “Sabiedrības līdzdalība”, vēl aizvien var secināt, ka katra no tām satur dažādu informācijas detalizācijas pakāpi un loģisko izkārtojumu, tostarp par veidu, kādā tiek nodrošināta sabiedrības līdzdalība lēmumu pieņemšanas un tiesību aktu izstrādes, to īstenošanas un novērtēšanas procesos.

Kopumā NVO un sociālo partneru līdzdalība attīstības plānošanā kopš 2006. gada ir augusi. Teju neviens politikas plānošanas dokuments bez NVO līdzdalības (formālas vai reālas) netiek izstrādāts un pieņemts, tas gan attiecas galvenokārt uz nacionālā līmeņa lielākajām vai nozarē ietekmīgākajām un resursu ziņā spēcīgākajām NVO un sociālajiem partneriem. Vietējo NVO līdzdalības aktivitāte nav būtiski palielinājusies. Galvenie iemesli joprojām ir lielais attālums līdz galvaspilsētai, salīdzinoši īsie dokumentu komentēšanas termiņi, izpratnes trūkums par dokumentu ietekmi uz organizācijas darbības jomu, kas attiecīgi negatīvi ietekmē vietējo NVO motivāciju iesaistīties nacionālā līmeņa plānošanā. Tāpat NVO sadarbības ar valsts pārvaldes iestādēm kvalitāte ir atšķirīga dažādās nozarēs.⁶⁸

Komunikācijas loma valsts pārvaldes darbā arvien pieaug. No komunikācijas skatpunkta mūsdienās jāvērtē teju visi procesi – valsts sniegtie pakalpojumi, pieņemtie lēmumi un valsts iestāžu darbība kopumā. Arvien svarīgāks kļūst komunikācijas dizains, jo 21.gadsimts radījis informācijas pārbagātību un komunikācijas „trokšņus”, bet tā vietā sabiedrība sagaida viegli pieejamu, ērti lietojamu un saprotamu informāciju (jēgpilnu saturu), kurā nozīme ir tās kontekstam. Līdzšinējā valsts pārvaldes komunikācijas prakse lielākoties vērsta uz vienvirziena komunikāciju, apjomīgas un sarežģīta rakstura informācijas piedāvāšanu vai arī vienveidīgu komunikācijas kanālu izvēli, kas ierobežo mērķauditorijas iespējas saņemt informāciju. Iztrūkst komunikācijas plānošana atbilstoši iestādes stratēģiskajiem mērķiem un savstarpēja darba koordinēšana. Tas savukārt noved pie negatīvas rezonanses sabiedrībā un fragmentācijas, jo iedzīvotājiem nav savlaicīgi pieejama informācija (vai pieejama tikai daļēji) par iestādes darbu, plānotajiem lēmumiem, to būtību un ietekmi uz iedzīvotāju dzīvi, kā arī tas vairo neuzticēšanos valsts institūcijām to noslēgtības dēļ. Sekas šādai pieejai ir arī cilvēku atsvešinātības sajūtu veidošanās, nevēlēšanās perspektīvā redzēt sevi kā Latvijas iedzīvotāju. Ievērojot minēto un tendences sabiedrības dzīvesveida izmaiņās un komunikācijā, jāplāno un jāīsteno valsts stratēģiskā komunikācija, jāturpina modernizēt valsts pārvaldes komunikācija, par galveno vadmotīvu izvēloties vienkāršu, jēgpilnu un

⁶⁶ „Valsts pārvaldes politikas novērtējums”, Gala ziņojums par valsts pārvaldes politikas novērtējumu un priekšlikumiem nākamajam plānošanas periodam, 64.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>

⁶⁷ Recommendation of the Council on Improving the Quality of Government Regulation, Nr. C(95)21/Final pielikuma 12.punkts, <http://acts.oecd.org/Instruments/ShowInstrumentView.aspx?InstrumentID=128>

⁶⁸ „Politikas plānošanas sistēmas attīstības pamatnostādņu un attīstības plānošanas sistēmas ietekmes novērtējums”(2013), 169.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>
MKPamn_170914_valsts_parvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

ikvienam iedzīvotājam saprotamu saziņu. Šāda pieeja arī stiprinās Latvijas iedzīvotājos piederības sajūtu savai valstij un veicinās izpratni par demokrātiskas valsts pamatvērtībām.

Valsts pakalpojumu sniegšanā vissvarīgākais ir to pieejamība, saprotamība, operativitāte, ērtība un vienkāršība. To var panākt, rūpīgi analizējot auditorijas vajadzības, ikdienas paradumus un izmantojot mūsdienu informācijas un tehnoloģiju sniegtās iespējas, kā arī ikdienas darbā īstenojot uz klientu orientētas apkalpošanas principus.

Valsts pārvaldes darba atklātības un caurskatāmības nodrošināšanai svarīgi īstenot plānotu un koordinētu komunikāciju, kas vērsta uz mērķauditoriju, izvēloties cilvēkiem saprotamus vēstījumus un komunikācijas kanālus. Tas nozīmē arī komunikācijas dažādošanu, izmantojot infografikas, videoierakstus (piemēram, izveidojot virālus video), audioierakstus, attēlus un citu viegli uztveramu informāciju, kas sarežģītus un apjomīgus jautājumus skaidro vienkāršā veidā. Turklāt saziņa ar cilvēkiem jānodrošina ne tikai tradicionālajos komunikācijas kanālos (iestādes mājaslapa, mediji), bet arī sociālajos tīklos, kuru nozīme aizvien turpina pieaugt. Jāpiemin arī klātienē komunikācijas nozīme, piem., semināri, pasākumi, tikšanās u.tml., kad iedzīvotājiem aktuālos problēmjautājumus iespējams pārrunāt uzreiz ar valsts pārvaldes amatpersonām. Citiem vārdiem – valsts iestādēm jābūt tur, kur ir tās klienti.

Kā nozīmīgs komunikācijas kanāls kalpo iestāžu mājaslapas. Valsts kancelejas veiktā izpēte liecina, ka vairāk nekā simts valsts pārvaldes iestāžu mājaslapas ir novecojušas, neatbilst nedz sabiedrības vajadzībām, nedz mūsdienu tehnoloģiju prasībām, kopaina ir nepārskatāma un sarežģīta. Situāciju var uzlabot, pielāgojot ievietojamo informāciju atbilstoši tīmekļa vietņu specifikai un izvēloties optimālāku mājaslapu pārvaldības modeli, izmantojot centralizētu satura vadības sistēmu. Tas dotu ieguvumu kā iedzīvotājiem, tā arī pašām iestādēm. Tāpat digitāli komunikācijas risinājumi kļūst par ikdienu, kas paredz, ka arī valsts pārvaldes komunikācijā jāintegrē digitālās platformas, piemēram, mobilās lapas, aplikācijas, skārienjūtīgu ekrānu izvietošana informācijas centros u.c. Šiem risinājumiem turpmākos gadus būs jāpievērš īpaša uzmanība, jo sabiedrības informācijas meklēšanas un lietošanas paradumi mainās. Cilvēki informāciju patērē, atrodoties nemitīgā kustībā, un valsts pārvaldes darbam būs jāpielāgo savs darbs jaunai pieejai.

Valsts iestādes strādā viena mērķa labā – sabiedrības labklājības nodrošināšanai –, tāpēc institūcijām nepieciešams savstarpēji sadarboties arī komunikācijas jomā. Lai to veiksmīgi īstenotu, nepieciešams stiprināt un intensificēt iestāžu iekšējo komunikāciju un vairojot izpratni par katras iestādes lomu pakalpojumu sniegšanā, izskaužot nepamatotu cilvēku sūtišanu no vienas valsts institūcijas uz otru. Tādēļ ļoti būtiski valsts pārvaldē īstenot uz klientu orientētu apkalpošanas kultūru, sniedzot cilvēkam nepieciešamos pakalpojumus un izmantojot valsts iestāžu rīcībā jau esošo informāciju, nevis atkārtoti to pieprasot no iedzīvotāja.

Lai uzlabotu Ministru kabineta klientu (iedzīvotāji, NVO pārstāvji, valsts pārvaldes darbinieki, uzņēmēji, mediju pārstāvji, ārvalstu viesi u.c.) apkalpošanas kvalitāti, nepieciešams izveidot valdības nama Informācijas centru⁶⁹. Pieaugot apmeklētāju skaitam un interesei par sabiedrības līdzdalības iespējām un valdības darbu, palielinās nepieciešamība pēc šāda centra izveides, kurā tikties ar iedzīvotājiem klātienē, sniegt informāciju, pieņemt iesniegumus, apkalpot cilvēkus ar kustību traucējumiem u.tml. Pašlaik šo darbu veikt ir apgrūtināši ēkas augsto drošības prasību un apmeklētāju telpas neesamības dēļ. Jaunais MK Informācijas centrs tiktu veidots pirms caurlaižu sistēmas un iekļūšana ēkā tiktu nodrošināta arī cilvēkiem ratiņkrēslos.

⁶⁹ Ministru kabineta informācijas centrs tiks izveidots piešķirtā budžeta līdzekļu ietvaros, atsevišķa iestāde vai struktūrvienība Valsts kanceleja netiks veidota.
MKPamn_170914_valsts_parvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

Uzdevumi

4.2.1. Īstenot stratēģisku, plānotu un koordinētu valsts komunikāciju, izmantojot mūsdienīgus un radošus risinājumus, tostarp dažādas informācijas un komunikācijas tehnoloģijas un platformas, organizējot integrētas komunikācijas kampaņas par sabiedrībai īpaši svarīgiem jautājumiem, kā arī rīkojot pasākumus par demokrātiskas valsts vērtībām, stiprinot patriotiskumu, valstiskuma apziņu un piederības sajūtu savai valstij.

4.2.2. Izstrādāt vienotu satura vadības sistēmu visām valsts pārvaldes iestāžu tīmekļa vietnēm, vienlaikus optimizējot gan izmaksas, gan tehniskos risinājumus.

4.2.3. Veicināt sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesā, piedāvājot skaidrus mehānismus iesaistes iespējām un sniedzot pietiekamu informāciju savlaicīgas līdzdalības nodrošināšanai un vienlaikus stiprinot sabiedrības tiesisko apziņu, izstrādājot izglītojošo programmu „Līdzdalības skola” un ieviešot iniciatīvu „Labākais līdzdalībā”, lai izceltu labo praksi valsts pārvaldē.

4.2.4. Īstenot uz klientu orientētu kultūru valsts pārvaldes darbā, ceļot valsts pārvaldes reputāciju. Piemēram, rīkojot apmācības klientu apkalpošanā un ieviešot praksē izstrādātās „Klientu apkalpošanas rokasgrāmatas” principus, izstrādājot vadlīnijas vēstulju sagatavošanai, attīstot komunikācijas kampaņu un tās digitālos risinājumus „Piespēlē, lai būtu labāks rezultāts!”, kā arī īstenojot laba servisa kustības kampaņu valsts pārvaldē.

4.2.5. Stiprināt valsts pārvaldes komunikācijas kapacitāti, izglītojot gan vadības līmeņa, gan ekspertu līmeņa darbiniekus par komunikācijas nozīmīgo lomu un ceļot izpratni par nepieciešamību būt atvērtiem ikvienam klientam un vienkārši komunicēt.

4.3. Valsts un privātā sektora sadarbības uzlabošana

Progress valsts un privātās partnerības līgumu slēgšanā patlaban ir neliels, jo valstij trūkst finansējuma, lai nodrošinātu apjomīgu investīciju projektu īstenošanu. Pašreiz netiek veikti arī pētījumi privātās partnerības pozitīvo un negatīvo pušu izvērtēšanai. Ņemot vērā valsts pāreju uz vidēja termiņa budžeta plānošanu un politikas plānošanas virzību uz vidēja termiņa rezultātu sasniegšanu, šīs iniciatīvas ieviešana var aizkavēties, jo publiskās un privātās partnerības projekti ir finanšu ietilpīgi, un to ietekme uz tautsaimniecību nav detalizēti izvērtēta.

Cits veids, kā nodrošināt valsts pārvaldes funkciju efektīvu izpildi, ir deleģēšanas un līdzdarības līgumu slēgšana.⁷⁰ Šobrīd iestādēs nav vienotas un visaptverošas izpratnes par to, ko sevī ietver pārvaldes uzdevumu nodošana, kādi ir tās veidi un kā to nošķirt no pakalpojumu iepirkumiem, iestāžu sadarbības vai citām darbības formām. Tāpat praksē ir grūtības nošķirt deleģēšanas līgumu no līdzdarības līguma, un attiecīgi katra no šo līgumu veidiem piemērošanas situācijas. Lai gan VPIL 45.panta piektā daļa paredz, ka informāciju par iestādes deleģētajiem pārvaldes uzdevumiem, kā arī deleģēšanas līgumu piecu darbdienu laikā no deleģēšanas līguma noslēgšanas dienas publicē attiecīgās iestādes mājaslapā internetā vai, ja tas noteikts tiesību aktā, augstākas iestādes mājaslapā internetā, tomēr praksē šī prasība tiek izpildīta tikai atsevišķos gadījumos.⁷¹

⁷⁰ „Valsts pārvaldes politikas novērtējums”, Gala ziņojums par valsts pārvaldes politikas novērtējumu un priekšlikumiem nākamajam plānošanas periodam, 46.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>

⁷¹ "Valsts pārvaldes funkciju nodošanas analīze un rekomendāciju izstrāde" (2011), 172.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>
MKPamn_170914_valsts_parvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

Tāpat, lai gan ir iezīmētas to atšķirības un nodalītas situācijas, kurās katrs līguma veids piemērojams, tomēr būtiskas atšķirības to saturā, izpildē un deleģējošās iestādes un privātpersonas attiecībās, pārējos elementos nav konstatējamas. Šobrīd valsts pārvaldē nav arī izveidojusies pārvaldes uzdevumu nodošanas efektivitātes izvērtēšanas prakse.⁷²

Šobrīd Ministru kabinets ir izdevis noteikumus par kārtību, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz līdzdarbības līgumus, un līdzdarbības līgumu publiskošanas kārtību, kā arī pilnveidots regulējums par finansējuma kontroli - spēkā ir Ministru kabineta 2014.gada 17.jūnija Nr.317 "Kārtība, kādā tiešās pārvaldes iestādes slēdz un publisko līdzdarbības līgumus, kā arī piešķir valsts budžeta finansējumu privātpersonām valsts pārvaldes uzdevumu veikšanai un uzrauga piešķirtā finansējuma izlietojumu", kas paredz atbildības, uzraudzības un kontroles par piešķirtā valsts budžeta finansējuma izlietojumu kārtību, tai skaitā pārskatu sniegšanu. Tajā pašā laikā nepastāv VPIL pakārtots tiesiskais regulējums attiecībā uz pārvaldes uzdevumu deleģēšanu vai norādes pašā VPIL par deleģēšanas subjektu atlases procedūrai piemērojamajiem specifiskajiem noteikumiem un kārtību.⁷³ Gadījumos, kad uzdevuma izpildes tiesiskais ietvars aprobežojas ar ārējā normatīvajā aktā ietvertu pilnvarojumu vai deleģējumu, un netiek slēgts deleģēšanas vai līdzdarbības līgums, pastāv būtisks risks, ka iespējami trūkumi privātpersonai nodotā valsts pārvaldes uzdevuma īstenošanā, uzraudzības mehānismā, ja tāds vispār pastāv, kā arī efektivitātes kontrolē.⁷⁴

Praksē netiek konstatēta kontrole pār to, vai uzdevuma nodošana turpina būt efektīvāka arī vēlāk, kad uzdevumu jau uzsākusi pildīt tam pilnvarotā persona. Šāda uzraudzības neīstenošana bieži vien saistīta ar to, ka lēmumu par deleģēšanas nepieciešamību, kā arī konkrētu deleģēšanas subjektu, nepieņem tā iestāde, kuras kompetencē ietilpstošais valsts pārvaldes uzdevums ir deleģēts. Proti, ja ārējā normatīvajā aktā ir noteikts gan deleģējums, gan, vēl jo vairāk, konkrēta privātpersona, kura deleģēto uzdevumu veic, Iestādei ne tikai nav bijusi iespēja, bet nav arī praktiskas nepieciešamības šādu uzraudzību īstenot.⁷⁵

Ievērojot augstāk minēto, joprojām nav atrisināta Valsts pārvaldes politikas pamatnostādņēs 2008.-2013.gadam identificētā problēma, ka nav precīzi noteikti principi un kārtība, lai izvērtētu, vai privātpersona var veikt attiecīgo valsts pārvaldes uzdevumu efektīvāk.

Uzdevumi

4.3.1. Izstrādāt kārtību, kādā tiek veikts valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas – deleģēšanas process, ietverot visus četrus posmus – plānošana, izvērtēšana, atlase un izpilde, īpašu uzsvāru liekot uz izvērtējumu un procesa kontroli (piemēram, apsverot Publisko iepirkumu likumā nostiprināto atklāto un slēgto konkursu ieviešanu).

4.3.2. Izstrādāt grozījumus Valsts pārvaldes iekārtas likumā, precizējot izpratni par deleģēšanas institūtu (to pēc iespējas skaidrāk nošķirot līdzdarbības institūta, publiskas

⁷² "Valsts pārvaldes funkciju nodošanas analīze un rekomendāciju izstrāde" (2011), 173.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>

⁷³ "Valsts pārvaldes funkciju nodošanas analīze un rekomendāciju izstrāde" (2011), 175.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>

⁷⁴ "Valsts pārvaldes funkciju nodošanas analīze un rekomendāciju izstrāde" (2011), 176.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>

⁷⁵ "Valsts pārvaldes funkciju nodošanas analīze un rekomendāciju izstrāde" (2011), 177.lpp, <http://www.mk.gov.lv/lv/esstrukturfondi/vk-realizetie-projekti/strukturaloreformuistenosana/reformu-novertejumi-un-petijumi/>
MKPamn_170914_valsts_parvalde; Valsts pārvaldes politikas attīstības pamatnostādnes 2014.-2020.gadam (73975)

personas darbības privāto tiesību jomā un publiskā iepirkuma institūta), kā arī nosakot, ka deleģēšanas līgums obligāti noslēdzams arī gadījumā, ja pārvaldes uzdevums tiek deleģēts publiskai personai, savukārt pilnvarotā persona tai deleģēto pārvaldes uzdevumu nedrīkst deleģēt citai privātpersonai/publiskai personai (pārdeleģēšanas iespējas izslēgšana).

4.3.3. Sniegt ministrijām atbalstu deleģēšanas procesa nodrošināšanā, izstrādājot deleģēšanas līguma pamatparaugu, izveidojot efektivitātes rādītāju katalogu.

4.4. Valsts pārvaldes attīstības pieredzes apmaiņas nodrošināšana

Finansējums Latvijas divpusējās attīstības sadarbības politikas īstenošanai kā atsevišķa programma tiek plānota Ārlietu ministrijas budžetā. Papildus visām institūcijām ir brīvas iespējas pēc savas iniciatīvas iesaistīties valsts pārvaldes attīstības pieredzes nodošanā citām valstīm. Lielākoties tas notiek Latvijas institūciju pārstāvjiem, kā ekspertiem iesaistoties citu starptautisko palīdzības sniedzēju īstenotos projektos. Kaut arī Ārlietu ministrija katru gadu apkopo informāciju par valsts institūciju īstenotajām aktivitātēm attīstības sadarbības jomā, ne vienmēr ir iespējams pilnībā izvērtēt, vai aktivitātes ir pieskaitāmas pie attīstības sadarbības pēc būtības, ievērojot plānošanas dokumentos noteiktos principus. Pieaugot divpusējam attīstības sadarbības finansējumam, un ņemot vērā aizvien pieaugošo institūciju vēlmi iesaistīties attīstības sadarbības projektu īstenošanā, svarīgi ir nodrošināt ciešāku horizontālo koordināciju attīstības sadarbības plānošanā. Nepieciešams plašāk izmantot Konsultatīvās padomes attīstības sadarbības politikas jautājumos sniegtās iespējas, vairāk koncentrējoties uz aktuālo pieredzi apzināšanu un sadarbības veicināšanu starp valsts institūcijām un nevalstiskajām organizācijām, kā arī sociālajiem partneriem un privāto sektoru.

Uzdevumi

4.4.1. Turpināt pilnveidot attīstības sadarbības politikas koordināciju, tādējādi nodrošinot mērķtiecīgu Latvijas īstenoto attīstības sadarbības politiku.

4.4.2. Pilnveidot informācijas apkopošanas metodes un popularizēt īstenoto attīstības sadarbības projektu rezultātus, sniedzot informāciju sabiedrībai un ievietojot to institūciju mājas lapās. Īpašu uzsvāru liekot uz sekojošo:

- labās prakses apkopšana un izplatīšana;
- īstenoto aktivitāšu efektivitātes nodrošināšana, pamatojoties uz starptautiski pieņemtiem attīstības sadarbības efektivitātes principiem;
- veicināt projektu attīstību, kuru īstenošanā kopīgi iesaistās vairākas institūcijas un organizācijas (valsts pārvalde, NVO, privātais sektors, augstākās izglītības iestādes), nodrošinot esošo resursu efektīvāku plānošanu.

5. Pašvaldību sistēmas attīstība

5.1. Vispārīgie jautājumi pašvaldību darbības pilnveidošanai

Ministru kabinetā 2013.gadā, izskatot administratīvi teritoriālās reformas izvērtējumu, secināts, ka administratīvi teritoriālās reformas procesā, kurš tika pabeigts līdz 2010.gadam, tomēr vairāki uzdevumi, kas bija jāatrisina administratīvi teritoriālās reformas ietvaros, nav izpildīti:

1. pēc reformas vēl ir daudzi novadi, kuri neatbilst likumā noteiktajiem novadu veidošanas kritērijiem (min. 4000 iedz. novadā), kas skaidrojams ar to, ka likums

pieļauj, ka par novadu var noteikt teritoriju, kas var neatbilst kritērijam par nepieciešamo iedzīvotāju skaitu tajā⁷⁶;

2. vairākos novados nav spēcīgu attīstības centru, kas būtiski apgrūtina līdzsvarotu reģionālās attīstības politikas realizāciju;
3. novadu pašvaldību sistēma iedzīvotāju skaita ziņā ir ļoti neviendabīga, tas apgrūtina tālāko publiskās pārvaldes pilnveides procesu;
4. pašvaldību sistēma iedzīvotāju skaita neviendabīguma dēļ kopumā nespēj pārņemt nākotnē decentralizējamās valsts pārvaldes funkcijas;
5. samērā liels novadu pašvaldību skaits, kurām ir nepietiekoša nodokļu ieņēmumu bāze un kuras nespēj patstāvīgi, bez deleģēšanas vai kopīgu pašvaldību iestāžu veidošanas realizēt savas autonomās funkcijas, koncentrēt finanšu līdzekļus, veikt racionālu, efektīvu pārvaldi.

Administratīvi teritoriālās reformas procesā neatrisinātās problēmas būtiski kavē pašvaldību administratīvās kapacitātes nostiprināšanu un attīstību. Lai veicinātu neatrisināto jautājumu īstenošanu un izveidotu plašus novadus ap reģionālās un nacionālās nozīmes attīstības centriem, nepieciešams noteikt administratīvo teritoriju grupas, kuru ietvarā pašvaldības var brīvprātīgi apvienoties vai savstarpēji sadarboties, kā arī efektīvāk sadarboties ar citām valsts pārvaldes institūcijām, kuras darbojas rajona mēroga teritorijās, radot iespēju valsts pārvaldes institūcijām savu darbību pielāgot plānotam un pilnveidotam valsts administratīvi teritoriālajam iedalījumam.

Vērtējot pašvaldību sistēmas attīstību kopumā, vienlaikus var secināt, ka, kopš demokrātiski izveidotu pašvaldību atjaunošanas 1990.gadā, pašvaldību sistēma pastāvīgi ir tikusi mainīta. Pirmais un pēdējais visaptverošais dokuments pašvaldību sistēmas attīstības jautājumos tika pieņemts 1993.gadā - „Pašvaldību reformu koncepcija”, kas noteica pašvaldību sistēmas attīstībā nepieciešamas reformas – juridiskās, finanšu un teritoriālās.

Lai gan iecerētās pašvaldību reformas ar atsevišķiem izņēmumiem pamatā tika veiktas, šodienas situācija parāda, ka pašvaldību darbības sistēmā var konstatēt pietiekami daudz būtisku nepilnību, kurām ir gan tieša, gan netieša ietekme uz valsts iedzīvotāju dzīves kvalitāti. Ievērojot minēto, pašlaik pašvaldību darbības attīstība ir vairāk vērtējama kā pašplūsmā notiekošs process. Līdz ar to pastāv iespējas pašvaldību darbību pilnveidot vairākos saistītos sektoros, proti:

1. finanšu jomā (izlīdzināšana, finanšu resursu nesamērojamība ar funkcijām, jaunas funkcijas bez finansējuma, pašvaldības ieņēmumi u.c.);
2. juridiskajā jomā (normatīvisma mazināšana, jauna pašvaldību likuma izstrāde, pašvaldību darbības pamatprincipu noteikšana Satversmē, efektīva pašvaldību darbību pārraudzība un saistošo noteikumu vērtēšana, pašvaldības ekskluzīvo un dalīto funkciju inventarizācija u.c.);
3. administratīvi teritoriālā iedalījuma jomā (novadu pašvaldību iedz. skaita lielās atšķirības - no aptuveni 1000 līdz 36000 iedz., līdzvērtīgu iespēju nodrošināšana, decentralizācijas problemātika, savstarpējo norēķinu apjoms, pilsētu un pagastu pārvaldes darbība novadā, teritorijas ekonomiskās attīstības iespējas u.c.);
4. sadarbība ar attiecīgām valsts institūcijām jomā (kopīga publisko pakalpojumu nodrošināšana, efektīva sadarbība rīcības saskaņošanā un kopīgu lēmumu pieņemšanā, dažādās valsts tiešās pārvaldes iestāžu teritoriālās struktūras u.c.).

⁷⁶ Laikā, kad administratīvi teritoriālā reforma tika veikta, Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums pieļāva atkāpes no kritērijiem novadu noteikšanā.

Lai varētu piedāvāt efektīvus risinājumus pašvaldību sistēmas tālākai attīstībai, daudzi pašvaldību jautājumi būtu jāskata kopsakarībās, plānojot virzību uz vienotiem, reāli sasniedzamiem mērķiem. Līdz ar to, nepieciešams izstrādāt ilgtermiņa pašvaldību sistēmas attīstības politiku, kas būtu arī kā vienota vadlīnija visai valsts pārvaldes veidotajai politikai attiecībā uz pašvaldībām un vienlaikus novērstu jau konstatētās nepilnības pašvaldību darbībā.

Uzdevumi:

5.1.1. Izstrādāt ilgtermiņa pašvaldību sistēmas attīstības politiku, izveidojot efektīvu pašvaldību institucionālo un funkcionālo darbības sistēmu, kā arī pilnveidojot pašvaldību sadarbību ar valsts institūcijām reģionos, radot kompleksus priekšnosacījumus administratīvo teritoriju ekonomiskai attīstībai un efektīvai publisko pakalpojumu nodrošināšanai iedzīvotājiem visā valsts teritorijā.

5.1.2. Konsultējoties valsts institūcijām savstarpēji, kā arī konsultējoties ar pašvaldībām, noteikt valstī administratīvo teritoriju grupas ap reģionālās un nacionālās nozīmes attīstības centriem, kuru ietvarā pašvaldības var apvienoties vai sadarboties, nodrošinot pašvaldību administratīvās kapacitātes stiprināšanu un vietējo pašvaldību attīstību, kā arī pilnveidojot sadarbību ar attiecīgām valsts institūcijām, kuras darbojas rajona mērogā.

5.1.3. Īstenot mērķtiecīgus pasākumus pašvaldību kapacitātes stiprināšanā un līdzvērtīgu iespēju nodrošināšanā, nododot pašvaldībām tādas valsts pārvaldes funkcijas, kuras tās spēj īstenot efektīvāk attiecīgo teritoriju iedzīvotāju interesēs (sk. sadaļu decentralizācija).

5.1.4. Mazinot normatīvo aktu slogu pašvaldībām, nepieciešams veikt izvērtējumu par to, kurus normatīvos aktus un kurās pašvaldību darbības jomās iespējams aizstāt ar vadlīnijām un īstenot aizstāšanu, ja izvērtējums norāda uz šādas rīcības lietderību un nepieciešamību.

5.1.5. Izveidot stabilu, vairākus gadus uz priekšu katrai pašvaldībai prognozējamu finansēšanas sistēmu.

5.1.6. Izstrādāt kvalitatīvu, mūsdienīgu pašvaldību likumu.

5.2. Valsts pārvaldes funkciju decentralizācija

VARAM apkopotā valsts institūciju sniegtā informācija liecina, ka ir vērojams ņemams valsts tiešās pārvaldes funkciju decentralizācijas apjoms un pašvaldību vēlme paplašināt savu autonomo kompetenci dažādās jomās (autoceļi, profesionālā izglītība, saskaņojumi izglītības iestāžu jomā, sabiedriskās kārtības nodrošināšanā, veselības aprūpē, kadastra informācijas apkopošanā).

Kopumā ministriju un pašvaldību sniegtie priekšlikumi par decentralizāciju parāda, ka pašvaldības vēlas palielināt savu kompetenci un ministrijas pieļauj iespēju nākotnē atsevišķus uzdevumus decentralizēt. Vairākās jomās, piemēram, valsts vietējo autoceļu nodošana pašvaldību īpašumā, profesionālās izglītības iestāžu uzturēšana, saskaņojumi izglītības iestāžu vadītāju iecelšanas un atbrīvošanas jautājumos, pašvaldību priekšlikumi un attiecīgo ministriju viedoklis ir samērā tuvs. Tas paver iespējas nākotnē, veicot attiecīgu sagatavošanas darbu, decentralizēt atsevišķas tiešās valsts pārvaldes funkcijas un uzdevumus vietējām pašvaldībām. Tomēr ļoti piesardzīgi vērtējamas decentralizācijas iespējas vairākos gadījumos, kā, piemēram, sabiedriskā transporta jomā un nodarbinātības un bezdarba samazināšanas preventīvo pasākumu plānošanā. Pašvaldību kompetences palielināšanas realizācijai nepieciešams nopietns sagatavošanās darbs, veicot valsts pārvaldes funkciju analīzi un izvērtējot iespējas nodot atsevišķas valsts tiešās pārvaldes funkcijas vai uzdevumus (funkcijas un uzdevumi, ko pilda valsts tiešās pārvaldes institūcijas) pašvaldībām. Veiksmīgs funkciju decentralizācijas priekšnoteikums ir ne vien rūpīga decentralizējamo, bet arī pašvaldību

autonomo funkciju analīze un, ja nepieciešams, precizēšana. Nereti nākas konstatēt pašvaldību un valsts kompetences savstarpējo pārklāšanos, kā rezultātā tiek kavēta jautājumu izskatīšana sabiedrības interešu nodrošināšanai. Būtiski arī izvērtēt un salīdzināt decentralizējamo funkciju veikšanas efektivitāti (ne tikai izmaksu ziņā, bet arī novērtējot ekonomisko un sociālo efektivitāti un ilgtspēju), ja funkcija tiek veikta centralizēti vai decentralizēti, kā arī izvērtēt, vai funkcijas īstenošanai ir nepieciešama valsts vai pašvaldības iejaukšanās jomās, kuras var patstāvīgi īstenot privātā sektora pārstāvji.

Ņemot vērā, ka šobrīd Latvijas pašvaldības ir pārāk atšķirīgas pēc iedzīvotāju skaita, pēc teritorijas, pēc finanšu kapacitātes, kā arī citiem sociāli ekonomiskajiem rādītājiem, ir apgrūtināts funkciju decentralizācijas process, jo daudzām pašvaldībām nav nepieciešamās kapacitātes, savukārt pašvaldību brīvprātīgas apvienošanās process būs ilgstošs un var būt haotisks, ja to nekoordinē. Līdz ar to, ar plašāku pašvaldību sadarbības organizēšanu administratīvo teritoriju grupās, decentralizējamo funkciju izpildes nodrošināšanā tiktu pārvarēts arī būtisks šķērslis pašvaldību kompetences palielināšanai jau tuvākā nākotnē. Tāpat jāņem vērā, ka decentralizācijas process ir rūpīgi jā sagatavo, izvērtējot potenciāli decentralizējamo funkciju un uzdevumu izpildes efektivitāti un izveidojot attiecīgu normatīvo aktu bāzi. Iespējams, jāīsteno pilotprojekti pirms vispārējas funkcijas vai uzdevuma decentralizācijas.

Uzdevumi

5.2.1. Kā pārejas periods līdz atbilstošas pašvaldību sistēmas izveidei nepieciešama pašvaldību sadarbības teritoriju veidošana un pašvaldību sadarbības organizēšana, lai nodrošinātu gan autonomo, gan decentralizēto funkciju efektīvu izpildi (sk. sadaļu Vispārīgie jautājumi pašvaldību darbības pilnveidošanai).

5.2.2. Veikt pašvaldību autonomo funkciju analīzi un, ja nepieciešams, veikt to precizēšanu, lai tiktu iegūta skaidrība par to, kas ir valsts un kas – pašvaldības – funkcijas.

5.2.3. Funkciju un uzdevumu decentralizāciju īstenot vienlaicīgi ar attiecīga finansējuma nodošanu pašvaldībām (sākotnēji finansējums var būt mērķdotācijas veidā).

5.2.4. Risinot decentralizācijas jautājumus, izvērtēt mehānismus, kā palielināt pašvaldību budžeta ieņēmumus, nodrošinot decentralizējamo funkciju izpildi.

5.2.5. Izvērtēt un noteikt tās jomas un nozares, kurās valsts pārvaldes uzdevumu un funkciju decentralizācija būtu pamatojama.

5.2.6. Uzlabojot pašvaldību funkciju izpildes pārraudzību, jāizveido decentralizēto funkciju izpildes monitoringa sistēma.

5.2.7. Noteiktos gadījumos organizēt pašvaldībās pilotprojektu pirms vispārējas valsts pārvaldes funkcijas vai uzdevuma decentralizācijas.

TURPMĀKĀ RĪCĪBA

Turpmākās rīcības tabula izstrādāta, ņemot vērā pamatnostādņu tekstā noteiktos uzdevumus plānošanas periodam 2014.-2020.gadam. Tie pasākumi, kuri iekļauti citos politikas plānošanas dokumentos, netiek dublēti un turpmākās rīcības tabulā nav iekļauti.

Pamatnostādņēs definētais politikas mērķis		Efektīva, pieejama, inovatīva, profesionāla un uz rezultātu vērsta valsts pārvalde.			
N.p.k.	Uzdevumi un galvenie pasākumi izvirzītā mērķa sasniegšanai	Izpildes termiņš	Atbildīgā institūcija	Iesaistītās institūcijas	Nepieciešamais finansējums un tā avoti
<i>Apakšmērķis</i>		<i>Nodrošināta pilnvērtīga klātienēs un neklātienēs pakalpojumu pieejamība, vienlaikus ieviešot racionālu un pareizu valsts pārvaldes administratīvo un institucionālo struktūru.</i>			
1.	Pārvaldes kvalitāte: pakalpojumi un institucionālā sistēma				
1.1.	Valdības centra stiprināšana				
1.1.1.	Veikt novērtējumu Valdības centra stiprināšanas valsts pārvaldes uzdevumu izstrādei un īstenošanai, kā arī izstrādāt priekšlikumus valdības centra stiprināšanai	31.12.2015.	VK	PKC, VARAM, FM, TM	Izpilde tiek finansēta no Eiropas Sociālā fonda projekta „Administratīvā sloga samazināšana un administratīvo procedūru vienkāršošana” (projekta identifikācijas Nr.1DP/1.5.1.2.0/08/IPIA/SIF/001) līdzekļiem, kur 85% no projekta finansē Eiropas Savienība ar Eiropas Sociālā fonda starpniecību un 15 % - Latvijas valsts budžets. Aktivitāti administrē Valsts kanceleja sadarbībā ar Sabiedrības integrācijas fondu Plānotais finansējums 71 145 EUR
1.1.2.	Izstrādāta apmācību programma Valdības centrā iesaistīto institūciju darbinieku apmācībām	31.12.2017.	VAS	VK, VARAM	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
1.1.3.	Izstrādāts un ieviests vienotais tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portāls (uzdevums tiks īstenots)	31.12.2016.	VK	VARAM	Portāla izveidei nepieciešamais finansējums paredzēts valsts budžetā 866 588 EUR (attiecīgi 2014.,

	saiknē ar 1.4.2.uzdevumu)				2015.gadam 284 574 EUR un 2016.gadam 297 440 EUR)
1.1.4.	Izstrādāt grozījumus Ministru kabineta 2009.gada 15.decembra instrukcijā Nr.19 „Tiesību akta projekta sākotnējās ietekmes izvērtēšanas kārtība” (ja tas nepieciešams izvērtējuma veikšanas rezultātā)	31.12.2017.	VK		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
1.1.5.	Uzdevuma izpilde saistīta ar Attīstības plānošanas sistēmas uzlabošanas pasākumu plāna 2014.-2016.gadam 2.1.uzdevuma izpildi	31.12.2014.	FM	VK	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
1.2.	Valsts pārvaldes institūciju darbības un pakalpojumu kvalitātes uzlabošana				
1.2.1.	Sagatavot un regulāri iesniegt Ministru kabinetā informatīvo ziņojumu par gadā paveikto valsts pārvaldes attīstībā un efektivizēšanā (uzdevums tiks īstenots saiknē ar 1.2.2., 1.2.4., 2.1.1.uzdevumu)	Reizi gadā	VK	Visas ministrijas un padotības iestādes	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
1.2.2.	a) Sasaistīts ar 1.2.1. uzdevuma izpildi - sagatavot un regulāri iesniegt Ministru kabinetā informatīvo ziņojumu par gadā paveikto par gadā paveikto valsts pārvaldes attīstībā un efektivizēšanā b) Aktualizēt koncepciju par publisko pakalpojumu sistēmas pilnveidi (uzdevums tiks īstenots saiknē ar	a) reizi gadā b) 30.11.2014.	a)VK b)VARAM	Visas ministrijas un padotības iestādes	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros

	4.1.3.uzdevum aizpildi)				
1.2.3.	Izstrādāt visaptverošu Valsts pārvaldes IKT arhitektūras bāzes modeli	31.12.2015.	VARAM	Visas ministrijas un padotības iestādes	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
1.2.4.	Sasaistīts ar 1.2.1. uzdevuma izpildi - sagatavot un regulāri iesniegt Ministru kabinetā informatīvo ziņojumu par gadā paveikto valsts pārvaldes attīstībā un efektīvizēšanā	Reizi gadā	VK	Visas ministrijas un padotības iestādes	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
1.2.5.	Pilnveidot publisko pakalpojumu normatīvo regulējumu	31.12.2016	VARAM		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
1.3.	Kvalitātes vadības sistēmas attīstība				
1.3.1.	Nodrošināt kvalitātes vadības darba grupas tikšanos ne retāk kā reizi pusgadā, kā arī piesaistot plānošanas reģionu un pašvaldību speciālistus	Ik pusgadu	VK	VARAM	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
1.3.2.	Organizēt kvalitātes vadības pieredzes apmaiņas seminārus, tostarp plānošanas reģionos un pašvaldībās	Ik pusgadu	VK	VARAM	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
1.4.	Administratīvā sloga samazināšana				
1.4.1.	Izstrādāt un nodrošināt apmācību programmu valsts pārvaldē nodarbinātajiem par administratīvā sloga samazināšanu, administratīvo izmaksu aprēķināšanu	31.12.2015.	VAS	VK	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
1.4.2.	Sasaistīts ar 1.1.3. uzdevuma izpildi - izstrādāts un ieviests vienotais tiesību aktu projektu izstrādes un	31.12.2016.	VK	VARAM	Portāla izveidei nepieciešamais finansējums paredzēts valsts budžetā 866 588 EUR (attiecīgi 2014., 2015.gadam 284 574 EUR

	saskaņošanas portāls Administratīvo izmaksu monetārie novērtējumi tiks uzkrāti portāla ietvaros, taču uzdevums saistīts ar veidu un kārtību, kādā tiks veikta šo datu uzkrāšana				un 2016.gadam 297 440 EUR
1.4.3.	Sagatavot un Ministru kabinetā iesniegt informatīvo ziņojumu par administratīvā sloga izvērtēšanu pašvaldību sniegtajos pakalpojumos, izvērtējot to saistošos noteikumus	Ik gadu	VARAM	VK	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
1.4.4.	Izstrādāt ikgadējo Uzņēmējdarbības vides uzlabošanas pasākumu plānu	Ik gadu	EM	FM, TM, LM, SM, VARAM un to padotībā esošas iestādes	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
1.4.5.	Izstrādāt grozījumus Ministru kabineta 2009.gada 7.aprīļa noteikumos Nr.300 „Ministru kabineta kārtības rullis” (uzdevums tiks īstenots saiknē ar 3.3.2., 3.3.6.uzdevumiem) - nodrošinot administratīvā sloga samazināšanas izvērtēšanu, izstrādājot kārtību, kādā tiek veikts atsevišķu Ministru kabineta noteikumu ex-post novērtējums, kā arī pilnveidot sistēmu, kādā notiek politikas plānošanas dokumentu un normatīvo aktu projektu saskaņošana ar iesaistītajām institūcijām gadījumos, ja konkrētās institūcijas piedalījušās darba grupās politikas plānošanas dokumentu vai normatīvo aktu projektu izstrādē	31.12.2016.	VK	PKC	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
1.4.6.	<i>Īstenot informatīvā ziņojumā "Priekšlikumi ārējo normatīvo aktu grozījumu skaita un apjoma</i>				

<i>samazināšanai" paredzētos pasākumus (Ministru kabineta 2014.gada 26.augusta sēdes Nr.45.45 §)</i>					
1.5.	Valsts pārvaldes institūciju darba organizācijas un sadarbības pilnveidošana reģionos				
1.5.1.	Noteikt reģionālo valsts teritoriālo iedalījumu ar administratīvajiem centriem - lielākajām Latvijas pilsētām, vienlaikus, ņemot vērā pilsētu ģeogrāfisko izvietojumu un ceļu tīklu reģionā.	31.12.2015.	VARAM	VK, PKC	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
1.5.2.	Valsts institūcijām izvērtēt iespējas turpmāk savas teritoriālās struktūras organizēt atbilstoši noteiktajam valsts reģionālajam iedalījumam, izņemot gadījumus, ja normatīvajos aktos par attiecīgās institūcijas reģionālo strukturējumu nebūs noteikts citādi.	Regulāri	Visas ministrijas un to padotības iestādes, pašvaldības		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
Apakšmērķis		Profesionāli, motivēti un godīgi valsts pārvaldē nodarbinātie			
2.	Cilvēkresursu politikas attīstība				
2.1.	Profesionālas valsts pārvaldes attīstība				
2.1.1.	Sasaistīts ar 1.2.1.uzdevuma izpildi - sagatavot un regulāri iesniegt Ministru kabinetā informatīvo ziņojumu par gadā paveikto valsts pārvaldes attīstībā un efektivizēšanā	Reizi gadā	VK	Ministrijas, padotības iestādes	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
2.1.2.	Izvērtēt informatīvā ziņojuma projektā minēto priekšlikumu par atlīdzības sistēmas pilnveidi, lai to padarītu konkurētspējīgu un motivējošu, īstenošanas iespējas (ja tas tiks	31.12.2015.	FM, VK	Ministrijas, padotības iestādes	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros

	atbalstīts Ministru kabinetā)				
2.1.3.	Izstrādāt metodisko materiālu uz kompetenču pieejas balstītas cilvēkresursu vadības sistēmas (pilnīgu) ieviešanu un piemērošanu valsts pārvaldē (atlase, apmācību sistēma, novērtēšana, motivēšana)	31.12.2018.	VK		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
2.1.4.	Izstrādāt un ieviest valsts pārvaldē nodarbināto apmācību moduli profesionālās pilnveides pasākumu un koncepcijas „Valsts pārvaldes cilvēkresursu attīstības koncepcija” īstenošanas ietvaros mazo un vidējo komersantu atbalsta, korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomās	31.12.2019.	VAS	VK	Finansējuma avots: Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros un ES fondu finansējums ar valsts budžeta līdzfinansējumu, kas sastāda indikatīvi 9 491 392 EUR
2.1.5.	Noslēgt sadarbības līgumu par maģistrantūras studiju programmas nodrošināšanu ar mērķi, sagatavot speciālistus darbam valsts pārvaldē	31.12.2020.	VK		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
2.1.6.	Rīkot abpusējas diskusijas un nodrošināt efektīvu datu apmaiņu	Ik pusgadu	VK	FM	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
2.1.7.	Turpināt sagatavot informāciju par valsts pārvaldes un pašvaldības iestāžu nodarbinātības tendenču analīzi un ievietot iestādes tīmekļa vietnē	Ik ceturksni	FM	VK	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
Apakšmērķis		<i>Efektīvi funkcionējoša attīstības plānošanas sistēma, kas īsteno, orientējoties uz rezultātiem un pamatojoties uz kvalitatīvu ietekmes novērtējumu.</i>			
3.	Attīstības plānošana un finanšu vadība				

3.1.	Attīstības plānošanas sistēmas attīstība				
3.1.1.	Veikt apmācību moduļa „Rīcībpolitikas izstrāde un ieviešana” pilnveidošanu, nodrošinot kvalitatīvas apmācības attīstības plānošanas speciālistiem valsts pārvaldes iestādēs un pašvaldībās	31.12.2017.	VAS	PKC, VK, VARAM	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
3.1.2.	Veikt politikas plānošanas dokumentu ietekmes novērtējumu uzraudzību	Regulāri	PKC	-	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
3.1.3.	Regulāras Latvijas konkurētspējas izvērtējumu veikšanas sistēmas nodrošināšana un nepieciešamo pasākumu identificēšana konkurētspējas jautājumos, tai skaitā attiecībā uz administratīvā sloga novēršanu un korupcijas risku mazināšanu	31.12.2017.	VK	PKC, EM, KNAB	Papildus nepieciešamais finansējums 2015.gadam 306 206 EUR, 2016.gadam 294 826 EUR 2017.gadam 489 826 EUR saiknē ar NAP 2020 uzdevuma īstenošanu (NAP [154])
3.1.4.	Veikt Nacionālā attīstības plāna 2014.-2020.gadam vidusposma izvērtējumu	31.12.2017.	PKC	VARAM	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
3.1.5.	Sagatavots informatīvais ziņojums par „Attīstības plānošanas sistēmas uzlabošanas pasākumu plānu 2014.-2016.gadam” un izstrādāti priekšlikumi turpmākajam plānošanas periodam attīstības plānošanas sistēmas attīstībai	31.12.2016.	PKC	VARAM	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
3.1.6.	<i>Nodrošināt uzdevumu izpildi atbilstoši „Reģionālās politikas pamatnostādnes 2013.–2019.gadam” noteiktajam, ņemot vērā uzdevumu termiņus, atbildīgās institūcijas un nepieciešamo finansējumu</i>				
3.2.	Finanšu vadības un stratēģiskās plānošanas uzlabošana				

3.2.1.	Veikt iestāžu darbības stratēģiju izvērtējumu	31.12.2017., 31.12.2020.	VK	PKC	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
3.2.2.	a) Izstrādāt grozījumus Ministru kabineta 2011.gada 4.janvāra instrukcijā Nr.4 „Kārtība, kādā izstrādā un aktualizē institūcijas darbības stratēģiju un novērtē tās ieviešanu”, nodrošinot iestāžu darbības stratēģiju izstrādes pilnveidi b) Izstrādāt grozījumus Muzeju likumā un Ministru kabineta 2006.gada 27.jūnija noteikumos Nr.532 „Muzeju akreditācijas noteikumi”, precizējot iestādes iedarbības stratēģiju izstrādāšanas kārtību	a) 31.12.2016. b) 31.12.2016.	a)VK b) Kultūras ministrija	PKC, FM	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
3.2.3.	Nodrošināt pieredzes apmaiņu ar pašvaldībām vidēja termiņa budžeta sagatavošanās procesā	Regulāri	FM	VARAM	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
3.2.4.	Veikt ex-ante novērtējumu par iestādes darbības atskaitīšanās sistēmu, vienkāršojot administratīvās procedūras, kā arī izvērtējot pārskatu sniegšanas biežumu.	31.12.2016.	VK		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
3.2.5.	Veikt grozījumus Ministru kabineta iekārtas likumā, nodrošinot rīcības plānā par Deklarācijas par Ministru kabineta iecerēto darbību īstenošanu iekļauto politikas rezultātu sasaisti ar NAP2020	Tad, kad tiek grozīts	VK	PKC	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
3.3.	Politikas plānošanas un likumdošanas procesa				

	sasaiste				
3.3.1.	Sagatavot un reizi trīs gados iesniegt Ministru kabineta ziņojumu par tiesību aktu sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojumu (anotācijas) kvalitāti	31.12.2016., 31.12.2019.	VK		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
3.3.2.	Saistīts ar 1.4.5.uzdevuma izpildi - izstrādāt grozījumus Ministru kabineta 2009.gada 7.aprīļa noteikumos Nr.300 „Ministru kabineta kārtības rullis”	31.12.2016.	VK	PKC	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
3.3.3.	Valsts kancelejai nodrošināt, ka vienotajā tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portālā tiek paredzēta iespēja aktualizēt likumprojektu anotācijas pēc to izskatīšanas Saeimā, kā arī a) Likumprojekti un MK noteikumu projekti tiek uzturēti atbilstoši starptautiskiem standartiem (strukturētu XML dokumentu formā); b) izstrādātie likumprojekti tiek elektroniski nodoti Saeimai.	31.12.2016.	VK		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
3.3.4.	Valsts kancelejai nodrošināt, ka vienotajā tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portālā tiek paredzēta iespēja iepazīties ar atsevišķu likumu ex-post izvērtējumiem	31.12.2016.	VK		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
3.3.5.	Valsts kancelejai sadarbībā ar ministrijām sagatavot sarakstu ar atbildīgo ministriju un iestāžu kompetences	01.01.2016.	VK	TM, visas ministrijas	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros

	sadalījumu normatīvo aktu projektu izstrādē, kā arī nodrošināt šā saraksta uzturēšanu un aktualizēšanu				
3.3.6.	Saistīts ar 1.4.5.uzdevuma izpildi - izstrādāt grozījumus Ministru kabineta 2009.gada 7.apriļa noteikumos Nr.300 „Ministru kabineta kārtības rullis”	31.12.2016.	VK	PKC	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
3.3.7.	<i>Sasaistīts ar 1.4.6.uzdevuma īstenošanu - Īstenot informatīvā ziņojumā "Priekšlikumi ārējo normatīvo aktu grozījumu skaita un apjoma samazināšanai" paredzētos pasākumus (Ministru kabineta 2014.gada 26.augusta sēdes Nr.45.45 §)</i>				
Apakšmērķis		<i>Valsts pārvalde un sabiedrība sadarbības, kā arī nodrošina efektīvu informācijas apmaiņu un viedokļu saskaņošanu, inovāciju ieviešanu valsts pārvaldes darbā.</i>			
4.	Inovācijas, sabiedrības līdzdalība un sadarbība valsts pārvaldē				
4.1.	Inovāciju radīšana un izmantošana valsts pārvaldē				
4.1.1.	Valsts kancelejai organizēt atklātās lekcijas, piesaistot ārvalstu un Latvijas augstskolu ekspertus, nodrošināt lekciju tiešraidi valsts pārvaldē nodarbinātajiem	Ik gadu	VK		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
4.1.2.	Sasaistīts ar 1.2.2.b) uzdevuma izpildi - aktualizēt koncepciju par publisko pakalpojumu sistēmas pilnveidi	31.12.2014.	VARAM		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
4.1.3.	Veikt pilotprojektu valsts pārvaldes ietvaros, izmantojot dizaina domāšanas metodes.	31.12.2020.	VK	VARAM	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
4.2.	Sabiedrības tiesiskās apziņas stiprināšana un iesaistīšana lēmumu pieņemšanas procesos un				

	mūsdienīgas komunikācijas nodrošināšana				
4.2.1	Īstenot stratēģisku, plānotu un koordinētu valsts komunikāciju, izmantojot mūsdienīgus un radošus risinājumus, tostarp dažādas informācijas un komunikācijas tehnoloģijas un platformas, organizējot integrētas komunikācijas kampaņas par sabiedrībai īpaši svarīgiem jautājumiem, kā arī rīkojot pasākumus par demokrātiskas valsts vērtībām, stiprinot patriotiskumu, valstiskuma apziņu un piederības sajūtu savai valstij				
4.2.1.1.	a) Īstenot integrētas komunikācijas kampaņu starpnozaru līmenī, izmantojot radošus, mūsdienīgus risinājumus un informācijas tehnoloģijas un platformas (piemēram, par sabiedrības saliedēšanu, sociāliem jautājumiem, nodokļu politiku, valsts pakalpojumiem, reemigrācijas jautājumiem utt.). b) Īstenot e-pārvaldes integrēto komunikāciju kampaņu	a) 31.12.2020 b) 31.12.2015	a) VK b) VARAM	Visas ministrijas, to iestādes	Piešķirtā valsts budžeta 2014.-2016.gadam līdzekļu ietvaros, ņemot vērā apstiprinātās jaunās politikas iniciatīvas saiknē ar NAP 2020 uzdevuma īstenošanu (NAP [338]) 202 735 EUR Valsts kancelejai papildu nepieciešamais finansējums 2 015 361 EUR (2017.gadā 150 000 EUR, 2018.gadā – 621 000 EUR, 2019.gadā – 621 787 EUR, 2020.gadā – 622 574 EUR)
4.2.1.2.	Komunikācijas instrumentu (piem., infografiku, audiovizuālo materiālu, <i>news letter</i> u.c.) izstrāde sabiedrībai būtisku jautājumu komunikācijai viegli uztveramā veidā.	31.12.2020.	VK	Visas ministrijas	Piešķirtā valsts budžeta 2014.-2016.gadam līdzekļu ietvaros saiknē ar NAP 2020 uzdevuma īstenošanu (NAP [338]) 36 353 EUR Turpmākiem gadiem – papildus nepieciešamais finansējums saiknē ar NAP 2020 uzdevuma īstenošanu (NAP [338]) 245 400 EUR (2017.gadā - 61 350 EUR, 2018.gadā – 61 350 EUR, 2019.gadā – 61 350 EUR, 2020.gadā – 61 350 EUR)
4.2.1.3.	Digitālo un tehnisko ierīču iegāde mediju servisa uzlabošanai	31.12.2020.	VK		Piešķirtā valsts budžeta 2014.-2016.gadam līdzekļu ietvaros saiknē ar NAP 2020 uzdevuma

					Īstenošanu (NAP [338]) 16 320 EUR Turpmākiem gadiem – papildus nepieciešamais finansējums saiknē ar NAP 2020 uzdevuma īstenošanu (NAP [338]) 91 760 EUR (2017.gadā 22 940 EUR, 2018.gadā – 22 940 EUR, 2019.gadā – 22 940 EUR, 2020.gadā – 22 940 EUR)
4.2.1.4.	Valsts stratēģiskās komunikācijas plāna izstrāde un īstenošana	2016.gads	VK	Visas ministrijas, PKC	Piešķirtā valsts budžeta 2014.-2016.gadam līdzekļu ietvaros saiknē ar NAP 2020 uzdevuma īstenošanu (NAP [338]) 4000 EUR
4.2.1.5.	Izstrādāt Interaktīvu risinājumu (piem., digitālu spēli/rīku), kas ļauj iedzīvotājiem izsekot, kur paliek katrs viņa nodokļos samaksātais eiro	31.12.2020.	VK	FM, Valsts ieņēmumu dienests	Piešķirtā valsts budžeta 2014.-2016.gadam līdzekļu ietvaros saiknē ar NAP 2020 uzdevuma īstenošanu (NAP [338]) 3744 EUR Turpmākiem gadiem – papildus nepieciešamais finansējums saiknē ar NAP 2020 uzdevuma īstenošanu (NAP [338]) 21 256 EUR (2017.gadā - 10 000 EUR, 2018.gadā – 7 500 EUR, 2019.gadā – 1878 EUR, 2020.gadā – 1878 EUR)
4.2.1.6.	Īstenot starpnozaru pasākumus valstiskuma stiprināšanai, popularizējot demokrātiskas un neatkarīgas valsts vērtības, izglītojot sabiedrību un raisot cilvēku interesi par savu valsti un iespēju	31.12.2020.	VK, KM, IZM	Visas ministrijas, to iestādes	Piešķirtā valsts budžeta 2014.-2016.gadam līdzekļu ietvaros saiknē ar NAP 2020 uzdevuma īstenošanu (NAP [338]) 19 505 EUR Turpmākiem gadiem – papildus nepieciešamais finansējums saiknē ar NAP

	līdzdarboties lēmumu pieņemšanas procesā (piemēram, publiskās lekcijas, izstādes, pasākumi, audiovizuālo materiālu un izdevumu sagatavošana utt.)				2020 uzdevuma īstenošanu (NAP [338]) 66 718 EUR (VK) (2017.gadā - 16 670 EUR, 2018.gadā – 16 670 EUR, 2019.gadā – 16 670 EUR, 2020.gadā – 16 708 EUR)
4.2.1.7.	Pilnveidot valdības komunikācijas koordinācijas sistēmu, ieviešot neformālu komunikācijas centru iniciatīvu jeb „nozaru alianses”, (tai skaitā – starpnozaru alianses, alianses konkrētu problēmu risināšanai, piemēram, par sabiedrības līdzdalību), lai meklētu risinājumus mērķtiecīgākas valsts pārvaldes un iedzīvotāju savstarpējās komunikācijas uzlabošanai	31.12.2020.	VK	Visas ministrijas, to iestādes	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
4.2.2.	<i>Valsts pārvaldes komunikācijas pilnveidošana tīmekļa vietnēs, nodrošinot uz iedzīvotājiem vērstu un mūsdienu tehnoloģiju prasībām atbilstošu servisu, izstrādājot vienotu satura vadības sistēmu visām valsts pārvaldes mājaslapām, vienlaikus optimizējot gan izmaksas, gan tehniskos risinājumus.</i>				
4.2.2.1.	Izstrādāt vienotu satura vadības sistēmu visām valsts pārvaldes iestāžu tīmekļa vietnēm, vienlaikus optimizējot gan izmaksas, gan tehniskos risinājumus	31.12.2020.	VARAM, VK	Visas ministrijas, tiešās pārvaldes iestādes	<i>Pasākums tiks finansēts saiknē ar ERAF aktivitātēm, taču precīzs finansējums vēl nav zināms</i> Indikatīvi - atbilstoši NAP 2020 uzdevuma īstenošanai (NAP [338]) 421 800 EUR
4.2.2.2.	Valsts pārvaldē vienotu vadlīniju izstrāde valsts iestāžu tīmekļa vietņu izveidē, funkcionalitātē un satura vadībā	31.12.2015.	VK, VARAM	Visas ministrijas, to iestādes	Piešķirtā valsts budžeta 2014.-2016.gadam līdzekļu ietvaros saiknē ar NAP 2020 uzdevuma īstenošanu (NAP [338])

					5 000 EUR (jau piešķirtais finansējums VK)
4.2.2.3.	Attīstīt valsts pārvaldes lapu draugiem.lv/latvija sadarbībā ar nozaru ministrijām (un to padotības iestādēm), integrēt tajā digitālos risinājumus reemigrācijas politikas mērķu sasniegšanai, tostarp veidojot lapu saskaņā „vienas pieturas aģentūras” principu ārvalstīs dzīvojošajiem Latvijas valstspiederīgajiem, nodrošinot vienkopus informāciju par darba iespējām Latvijā un organizējot komunikācijas kampaņas. Veicināt pārresoru sadarbību lapas satura izstrādē un atjaunināšanā, koncentrējoties uz vienu lapu, nevis katras iestādes “vizītkarti”, kas savukārt ļautu optimizēt laika resursus un efektīvāk izmantot cilvēkresursus.	31.12.2020.	VK, ĀM, LM	Visas ministrijas, to iestādes	Piešķirtā valsts budžeta 2014.-2016.gadam līdzekļu ietvaros saiknē ar NAP 2020 uzdevuma īstenošanu (NAP [338]) un Reemigrācijas plānā noteikto uzdevumu īstenošanu 273 191 EUR (jau piešķirtais finansējums VK)
4.2.2.4.	Izveidot neformālu Konsultatīvu padomi komunikācijas uzlabošanai valsts pārvaldes iestāžu tīmekļa vietnēs un sociālajās platformās, lai pārņemtu labo praksi, izvērtētu un pilnveidotu to saturu, tai skaitā, sadarbojoties arī ar ārvalstu ekspertiem	31.12.2020.	VK	Visas ministrijas, to iestādes	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
4.2.3.	<i>Veicināt sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesā, piedāvājot skaidrus mehānismus iesaistes iespējām un sniedzot pietiekamu informāciju savlaicīgas līdzdalības nodrošināšanai un vienlaikus stiprinot sabiedrības tiesisko apziņu, izstrādājot izglītojošo programmu „Līdzdalības skola” un ieviešot iniciatīvu „Labākais līdzdalībā”, lai izceltu labo praksi valsts pārvaldē.</i>				

4.2.3.1.	Izstrādāt izglītojošo programmu „Līdzdalības skola” nevalstiskajām organizācijām un valsts pārvaldes darbiniekiem ⁷⁷	31.12.2020.	VK	Visas ministrijas	<p>Piešķirtā valsts budžeta 2014.-2016.gadam līdzekļu ietvaros saiknē ar NAP 2020 uzdevuma īstenošanu (NAP [338])</p> <p>17 657 EUR</p> <p>Turpmākiem gadiem – papildus nepieciešamais finansējums saiknē ar NAP 2020 uzdevuma īstenošanu (NAP [338])</p> <p>52 020 EUR</p> <p>(2017.gadā - 13005 EUR, 2018.gadā – 13005 EUR, 2019.gadā – 13005 EUR, 2020.gadā – 13005 EUR)</p>
4.2.3.2.	Ieviest iniciatīvu „Labākais līdzdalība”, lai izceltu labo praksi valsts pārvaldes iestāžu un nevalstisko organizāciju sadarbībā	31.12.2020.	VK	Visas ministrijas	<p>Piešķirtā valsts budžeta 2014.-2016.gadam līdzekļu ietvaros saiknē ar NAP 2020 uzdevuma īstenošanu (NAP [338])</p> <p>1660 EUR</p> <p>Turpmākiem gadiem – papildus nepieciešamais finansējums saiknē ar NAP 2020 uzdevuma īstenošanu (NAP [338])</p> <p>4340 EUR</p> <p>(2017.gadā -1085 EUR, 2018.gadā – 1085 EUR, 2019.gadā – 1085 EUR, 2020.gadā – 1085 EUR)</p>
4.2.4.	<i>Īstenot uz klientu orientētu kultūru valsts pārvaldes darbā, ceļot valsts pārvaldes reputāciju. Piemēram, rīkojot apmācības klientu apkalpošanā un ieviešot praksē izstrādātās „Klientu apkalpošanas rokasgrāmatas” principus, izstrādājot vadlīnijas vēstuļu sagatavošanai, attīstot komunikācijas kampaņu un tās digitālos risinājumus „Piespēlē, lai būtu labāks rezultāts!”, kā arī īstenojot laba servisa kustības kampaņu valsts pārvaldē.</i>				
4.2.4.1.	Izveidot Informācijas centru Ministru kabinetā	31.12.2020.	VK		Papildus nepieciešamais finansējums

⁷⁷ 4.2.3.1. un 4.2.3.2. pasākumā iekļauta gan pašas programmas izstrāde, gan cilvēku apmācīšana, dalībniekiem „Līdzdalības skolas” apmeklēšana būtu bez maksas. Iniciatīva „Labākais līdzdalība” līdz šim būdībā nav īstenota, tā ir jauna. Papildus vēl finansējums nepieciešams balvu izstrādei.

					2017.gadam 150 000 EUR saiknē ar NAP 2020 uzdevuma īstenošanu (NAP [338])
4.2.4.2.	Rīkot apmācības klientu apkalpošanā un ieviest praksē izstrādātās „Klientu apkalpošanas rokasgrāmatas” principus	31.12.2020.	VK	Valsts administrācijas skola	Piešķirtā budžeta līdzekļu ietvaros
4.2.4.3.	Izstrādāt vadlīnijas vēstuļu sagatavošanai un organizēt apmācības	31.12.2020.	VK	Valsts administrācijas skola	Piešķirtā budžeta līdzekļu ietvaros
4.2.4.4.	Ieviest iniciatīvu „Laba servisa kustība” valsts pārvaldē	31.12.2020.	VK		<p>Piešķirtā valsts budžeta 2014.-2016.gadam līdzekļu ietvaros saiknē ar NAP 2020 uzdevuma īstenošanu (NAP [338])</p> <p>3500 EUR</p> <p>Turpmākiem gadiem - papildus nepieciešamais finansējums saiknē ar NAP 2020 uzdevuma īstenošanu (NAP [338])</p> <p>9900 EUR</p> <p>(2017.gadā - 2475 EUR, 2018.gadā - 2475 EUR, 2019.gadā - 2475 EUR, 2020.gadā - 2475 EUR)</p>
4.2.4.5.	Attīstīt iniciatīvu „Mazinām slogu kopā!” (tās tīmekļa vietni www.mazinamslogu.gov.lv un mobilo aplikāciju „Futbols valsts pārvaldē”), motivējot iedzīvotājiem sniegt priekšlikumus par jomām, kurās visvairāk nepieciešams mazināt birokrātiju, kā arī ļaut izsekot priekšlikuma gaitai un informējot sabiedrību par katru gadījumu administratīvā sloga mazināšanā. Plašāk atspoguļot sasniegumus	31.12.2020.	VK		<p>Piešķirtā valsts budžeta 2014.-2016.gadam līdzekļu ietvaros saiknē ar NAP 2020 uzdevuma īstenošanu (NAP [154])</p> <p>7500 EUR</p> <p>Turpmākiem gadiem - papildus nepieciešamais finansējums saiknē ar NAP 2020 uzdevuma īstenošanu (NAP [154])</p> <p>30 000 EUR</p> <p>(2017.gadā - 7500 EUR, 2018.gadā - 7500 EUR, 2019.gadā - 7500 EUR,</p>

	un rezultātus, komunikācijā iekļaujot iniciatorus – sabiedrību.				2020.gadā – 7500 EUR)
4.2.4.6.	Novērtēt klientu apmierinātību ar valsts iestāžu darbu	31.12.2020.	VK		<p>Piešķirtā valsts budžeta 2014.-2016.gadam līdzekļu ietvaros saiknē ar NAP 2020 uzdevuma īstenošanu (NAP [338])</p> <p>50 000 EUR</p> <p>Turpmākiem gadiem - papildus nepieciešamais finansējums saiknē ar NAP 2020 uzdevuma īstenošanu (NAP [338])</p> <p>70 000 EUR</p> <p>(2017.gadā - 17500 EUR, 2018.gadā – 17 500 EUR, 2019.gadā –17500 EUR, 2020.gadā – 17500 EUR)</p>
4.2.5.	<i>Stiprināt valsts pārvaldes komunikācijas kapacitāti, izglītojot gan vadības līmeņa, gan ekspertu līmeņa darbiniekus par komunikācijas nozīmīgo lomu un ceļot izpratni par nepieciešamību būt atvērtiem ikvienam klientam un vienkārši komunicēt.</i>				
4.2.5.1.	Izglītēt un raisīt izpratni vadības un ekspertu līmeņa darbiniekos par komunikācijas nozīmi un viņu darbā, uzsverot nepieciešamību būt atvērtiem, pieejamiem un pamatot labās iniciatīvas un ieceres sabiedrībai	31.12.2019.	VK		<p>Papildus nepieciešamais finansējums saiknē ar NAP 2020 uzdevuma īstenošanu (NAP, [154])</p> <p>28 000 EUR</p> <p>(finansējums tiks pieprasīts 2018.gadā)</p>
4.2.5.2.	Rīkot apmācības par jaunu un mūsdienīgu informācijas tehnoloģiju un platformu izmantošanu valsts pārvaldes komunikācijā	31.12.2019.	VK		<p>Papildus nepieciešamais finansējums saiknē ar NAP 2020 uzdevuma īstenošanu (NAP, [154])</p> <p>21 000 EUR</p> <p>(finansējums tiks pieprasīts 2018.gadā)</p>
4.2.5.3.	Rīkot labās prakses un pieredzes apmaiņas pasākumus, lai stiprinātu valsts iestāžu savstarpējo sadarbību un celtu darba	31.12.2020.	VK	Visas ministrijas, to iestādes	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros

	kvalitātes līmeni				
4.2.5.4.	Organizēt valsts pārvaldes darbinieku prakses privātajā un NVO sektorā pieredzes gūšanai, tostarp ieviešot „Ēnu dienai” raksturīgos principus	31.12.2020.	VK	Visas ministrijas, to iestādes	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
4.2.5.5.	Īstenot iniciatīvu „Viena diena klientu apkalpošanas speciālista amatā”, kurā valsts pārvaldes iestāžu vadība vienu dienu regulāri strādā kā klientu apkalpošanas speciālists, tādējādi izprotot klientu vajadzības un radot jaunas idejas to risināšanai.	31.12.2020.	VK	Visas ministrijas, to iestādes	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
4.2.5.6.	Izstrādāt „Birokrātisko terminu vārdnīcu”, tādējādi veicinot vienkāršu un viegli uztveramu komunikāciju ar sabiedrību pēc būtības	31.12.2016.	VK		Piešķirtā valsts budžeta 2014. - 2016.gadam līdzekļu ietvaros, ņemot vērā apstiprinātās jaunās politikas iniciatīvas saiknē ar NAP 2020 uzdevuma īstenošanu (NAP [338]) 3000 EUR
4.2.5.7.	Īstenot valsts un pašvaldību institūciju darbinieku apmācības darbam ar pakalpojumu procesu izstrādi un/vai to pilnveidi, t.sk., iekļaujot dizaina domāšanas principu piemērošanu.	31.12.2016.	VARAM, VK	VAS	Papildus nepieciešamais finansējums saiknē ar NAP 2020 uzdevuma īstenošanu (NAP [154]) 2016.gadā -16440 EUR (VK)
4.3.	Valsts un privātā sektora sadarbības uzlabošana				
4.3.1.	Izstrādāt grozījumus Valsts pārvaldes iekārtas	31.12.2015.	VK		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros

	likumā (uzdevums tiks īstenots saiknē ar 4.3.2.uzdevumu), izstrādājot kārtību, kādā tiek veikts valsts pārvaldes uzdevumu nodošanas – deleģēšanas process, kā arī precizējot izpratni par deleģēšanas institūtu				
4.3.2.	Sasaistīts ar 4.3.1.uzdevuma izpildi - izstrādāt grozījumus Valsts pārvaldes iekārtas likumā	31.12.2015.	VK		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
4.3.3.	Izstrādāt deleģēšanas līguma pamatparaugu un izveidot deleģēšanas efektivitātes rādītāju katalogu	31.12.2016.	VK	FM	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
4.4.	Valsts pārvaldes attīstības pieredzes apmaiņas nodrošināšana				
4.4.1.	Izveidot Eiropas gada attīstības sadarbībai (2015) darba grupu Konsultatīvās padomes ietvaros un nodrošināt tās regulāru darbu	31.12.2014.	ĀM		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
4.4.2.	Informācija par attīstības sadarbības īstenotajiem projektiem pieejama visu iesaistīto institūciju mājas lapā un visa informācija pieejama Ārlietu ministrijas mājas lapā	Ik gadu	ĀM, visas ministrijas un padotības iestādes		Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
Apakšmērķis		Efektīva un sabiedrības vajadzībām atbilstoša pašvaldību attīstība			
5.	Pašvaldību sistēmas attīstība				
5.1.	Vispārīgie jautājumi pašvaldību darbības pilnveidošanai				
5.1.1.	Izstrādāt ilgtermiņa pašvaldību sistēmas	31.12.2016.	VARAM	VK, PKC, LPS, LLPA visas	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros

	attīstības politiku			ministrijas	
5.1.2.	Konsultējoties ar pašvaldībām, noteikt valstī administratīvo teritoriju grupas ap reģionālās un nacionālās nozīmes attīstības centriem, kuru ietvarā pašvaldības var apvienoties vai sadarboties	31.12.2016.	VARAM	VK, PKC	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
5.1.3.	Sasaistīts ar 5.2.3.uzdevuma īstenošanu - Izvērtēt un noteikt tās jomas un nozares, kurās valsts pārvaldes uzdevumu un funkciju decentralizācija būtu pamatojama un īstenojama	31.12.2016.	VARAM	VK, PKC, LPS, LLPA, visas ministrijas	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
5.1.4.	Veikt izvērtējumu par to, kurus normatīvos aktus un kurās pašvaldību darbības jomās iespējams aizstāt ar vadlīnijām un īstenot aizstāšanu, ja izvērtējums norāda uz šādas rīcības lietderību un nepieciešamību	31.12.2020	VARAM	VK, PKC, LPS, LLPA, visas ministrijas	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
5.1.5.	Izveidot stabilu, vairākus gadus uz priekšu katrai pašvaldībai prognozējamu finansēšanas sistēmu	31.12.2017.	VARAM	FM	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
5.1.6.	Izstrādāt jaunu pašvaldību likumu	31.12.2016.	VARAM	VK, PKC, TM, FM, LPS, LLPA.	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
5.2.	Valsts pārvaldes funkciju decentralizācija				
5.2.1.	Pašvaldību autonomo funkciju analīze un precizēšana	31.12.2016.	VARAM	TM, FM, LPS, LLPA	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
5.2.2.	Izstrādāt algoritmu, kā palielināt pašvaldību budžeta ieņēmumus, nodrošinot decentralizējamo funkciju izpildi	31.12.2016.	VARAM	FM, LPS, LLPA	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros

5.2.3.	Izvērtēt un noteikt tās jomas un nozares, kurās valsts pārvaldes uzdevumu un funkciju decentralizācija būtu pamatojama un īstenojama	31.12.2016.	VARAM	VK, PKC, LPS, LLPA, visas ministrijas	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
5.2.4.	Izveidot decentralizēto funkciju izpildes monitoringa sistēmu	Vadoties pie noteikta decentralizējamo funkciju apjoma	VARAM	Iesaistītās ministrijas	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros
5.2.5.	Noteiktos gadījumos organizēt pašvaldībās pilotprojektu pirms vispārējas valsts pārvaldes funkcijas vai uzdevuma decentralizācijas	31.12.2020.	VARAM	Iesaistītās ministrijas	Piešķirto budžeta līdzekļu ietvaros

IETEKMES NOVĒRTĒJUMS UZ VALSTS UN PAŠVALDĪBU BUDŽETIEM

Lai īstenotu pamatnostādņēs ietvertos pasākumus un uzdevumus, plānots izmantot gan valsts budžeta finansējumu, gan piesaistīt Eiropas Savienības finanšu līdzekļus. Dažu pamatnostādņēs ietvērto pasākumu īstenošanai būs papildus nepieciešami valsts un pašvaldību budžeta līdzekļi. Jautājums par papildu finansējuma piešķiršanu no valsts budžeta noteiktu uzdevumu īstenošanai tiks skatīts Ministru kabinetā likumprojekta "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru 2016., 2017. un 2018. gadam" un likumprojekta "Par valsts budžetu 2016. gadam" sagatavošanas un izskatīšanas procesā kopā ar visu ministriju un centrālo valsts iestāžu priekšlikumiem jaunajām politikas iniciatīvām atbilstoši valsts budžeta finansiālajām iespējām. Papildus detalizēts finansējuma izvērtējums tiks veikts, plānojot konkrētās aktivitātes.

Pasākumus, kas saistīti ar tiesību aktu un politikas plānošanas dokumentu izstrādi, kā arī informatīvo ziņojumu sagatavošanu, institūcijas īsteno tām piešķirto valsts budžeta līdzekļu ietvaros.

Pamatnostādņēs noteikto pasākumu izmaksas:

1. Vienotā tiesību aktu projektu izstrādes un saskaņošanas portāla izmaksas – portāla izveidei paredzēts daļējs valsts finansējums 866 588 euro apmērā (attiecīgi 2014., 2015. gadam 284 574 euro un 2016. gadam 297 440 euro).

2. Ex-ante novērtējuma par valdības centra stiprināšanas iespējām izmaksas – izpilde tiek finansēta no Eiropas Sociālā fonda projekta "Administratīvā sloga samazināšana un administratīvo procedūru vienkāršošana" (projekta identifikācijas Nr. 1DP/1.5.1.2.0/08/IPIA/SIF/001) līdzekļiem, kurā 85 % no projekta finansē Eiropas Savienība ar Eiropas Sociālā fonda starpniecību un 15 % – Latvijas valsts budžets. Aktivitāti administrē Valsts kanceleja sadarbībā ar Sabiedrības integrācijas fondu, plānotais finansējums – 71 145 euro.

3. Rīcības virziena "Sabiedrības tiesiskās apziņas stiprināšana un iesaistīšana lēmumu pieņemšanas procesos un mūsdienīgas komunikācijas nodrošināšana" pasākumi tiks īstenoti 2014.–2016. gadam piešķirtā valsts budžeta līdzekļu ietvaros – kopumā 644 165 euro. Jautājums par turpmākajos gados papildus nepieciešamo finansējumu 2 756 760 euro apmērā tiks skatīts Ministru kabinetā likumprojekta "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru" un likumprojekta par valsts budžetu kārtējam gadam sagatavošanas procesā vienlaikus ar visu ministriju un citu centrālo valsts iestāžu jauno politikas iniciatīvu pieprasījumiem.

4. Papildus NAP 2020 īstenošanas ietvaros pamatnostādņu uzdevuma "Regulāras Latvijas konkurētspējas izvērtējumu veikšanas sistēmas nodrošināšana un nepieciešamo pasākumu identificēšana konkurētspējas jautājumos, tai skaitā attiecībā uz administratīvā sloga novēršanu un korupcijas risku mazināšanu" indikatīvais finansējums ir 1 090 858 euro, un to paredzēts segt no valsts budžeta. Jautājums par attiecīgo finansējumu tiks skatīts Ministru kabinetā likumprojekta "Par vidēja termiņa budžeta ietvaru" un likumprojekta par valsts budžetu kārtējam gadam sagatavošanas procesā vienlaikus ar visu ministriju un citu centrālo valsts iestāžu jauno politikas iniciatīvu pieprasījumiem.

5. Pasākums "Izstrādāt un ieviest valsts pārvaldē nodarbināto apmācību moduli profesionālās pilnveides pasākumu un koncepcijas "Valsts pārvaldes cilvēkresursu attīstības koncepcija" īstenošanas ietvaros" mazo un vidējo komersantu atbalsta, korupcijas novēršanas un ēnu ekonomikas mazināšanas jomās tiks īstenots piešķirto valsts budžeta līdzekļu ietvaros. Eiropas Savienības fondu finansējums ar valsts budžeta līdzfinansējumu indikatīvi ir 9 491 392 euro. Papildus detalizēts finansējuma izvērtējums tiks veikts, plānojot konkrētās

aktivitātes, ņemot vērā arī iespējamās izmaiņas aktivitāšu saturā, kas varētu rasties politisko prioritāšu vai esošās situācijas izmaiņu rezultātā.

PĀRSKATU SNIEGŠANAS UN NOVĒRTĒŠANAS KĀRTĪBA

Atskaitīšanās par pamatnostādņu īstenošanu notiek pamatnostādņu darbības vidus un beigu posmā. Informatīvo ziņojumu par pamatnostādņu ieviešanas gaitu (vidusposma ziņojums) Valsts kanceleja iesniegs Ministru kabinetā līdz 2018.gada 1.jūlijam.

Līdz 2021.gada 1.jūlijam Valsts kanceleja sagatavos un iesniegs Ministru kabinetā informatīvo ziņojumu par pamatnostādņu īstenošanu un izstrādās priekšlikumus valsts pārvaldes politikas attīstībai turpmākajiem gadiem.

Ministru prezidente

Laimdota Straujuma

Tieslietu ministrs

Dzintars Rasnačs

Iesniedzējs:

Ministru prezidente _____ Laimdota Straujuma

Vizē:

Valsts kancelejas direktore _____ Elita Dreimane

2017.02.09. 12:06

18974

Pētersone 67082909

ance.petersone@mk.gov.lv